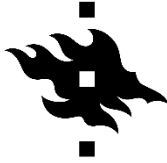

SATAPROSENTTINEN VANHURSKAUS

Lähetyssaarnaaja Mauri Viksténin käsityksiä pelastusopista
ja erityisesti vanhurskauttamisopista

James Hirvisaari
Dogmatiikan tutkielma
Huhtikuu 2020

HELSINGIN YLIOPISTO
HELSINGFORS UNIVERSITET
UNIVERSITY OF HELSINKI

Tiedekunta – Fakultet – Faculty Teologinen tiedekunta		Koulutusohjelma – Utbildningsprogram – Degree Programme Teologian ja uskonnontutkimuksen maisteriohjelma	
Tekijä – Författare – Author James Hirvisaari			
Työn nimi – Arbetets titel – Title Sataprosenttinen vanhurskaus. Lähetysaarnaja Mauri Viksténin käsityksiä pelastusopista ja erityisesti vanhurskauttamisopista.			
Oppiaine/Opintosuunta – Läroämne/Studieinriktning – Subject/Study track Dogmatiikka			
Työn laji – Arbetets art – Level Syventävien opintojen tutkielma		Aika – Datum – Month and year Huhtikuu 2020	Sivumäärä – Sidoantal – Number of pages 48 + 13 + liitteet 14
Tiivistelmä – Referat – Abstract			
<p>Tutkimuksen tavoitteena ja pääaiheena on ollut perehtyä tarkasti edesmenneen suomalaisen lähetysaarnajan Mauri Viksténin pelastusopillisiin näkemyksiin ja erityisesti hänen vanhurskauttamisoppiinsa helluntailaisessa kontekstissa 1970–90-luvuilla.</p> <p>Tutkimusaineiston päälähteinä ovat olleet Mauri Viksténin kirjoittamat kaksi opillista kirjaa ja lähes 250 puhettalennetta. Tutkimuksen metodina on ollut systemaattinen analyysi eli Mauri Viksténin esittämien kristinopillisten käsitteiden, väitteiden ja argumenttien johdonmukainen tarkastelu. Mauri Viksténin näkemyksiä on peilattu tarvittavassa määrin myös helluntaiseurakuntien yleiseen opetukseen, mutta kyseessä ei ole varsinainen vertaileva tutkimus. Tutkimuksessa nostetaan esiin myös tarve joidenkin keskeisten pelastusopillisten käsitteiden tarkentamiselle.</p> <p>Tutkimus osoittaa Mauri Viksténin edustaneen äärimmäisen vankasti sellaista käsitystä, että Jumalaan evankeliumin kautta turvautuva ihminen on vain ja ainoastaan uskonsa perusteella sataprosenttisesti vanhurskas ja siten Jumalan hyväksymä juuri sellaisena kuin hän on. Niin ollen sielun pelastus ei ole missään määrin ihmisen ja Jumalan yhteistyötä vaan kertakaikkista lahjaa. Luterilaisuus ja helluntailaisuus ovat kumpikin toimineet suomalaisen kristillisyyden viitekehyksenä Mauri Viksténin omaksuville kristinopillisille käsityksille, ja hänen elämäntyönsä onkin toteuttanut selkeästi reformaation ja uskonpuhdistuksen henkeä.</p> <p>Tutkimuksessa todetaan, että Mauri Viksténin edustama vanhurskauttamisoppia ei ole sellaisenaan välttämättä yleisesti omaksuttu helluntailikkeessä. Sen tähden johtopäätöksissä on esitelty muutamia kriittisiä pisteitä helluntaiopissa ja käytännöissä, ja niihin on muotoiltu joitakin suosituksia ja ratkaisuehdotuksia. Vähäiset tai paikalliset hienosäädöt eivät ehkä riittäisi, jos helluntaiherätyksen uudistumista Mauri Viksténin opetuksen pohjalta tavoiteltaisiin, sillä sellaiseen tarvittaisiin luultavasti laajempi opillinen paradigman muutos.</p> <p>Tekijä toivoo, että jokainen tutkielmaan perehtynyt lukija ymmärtää, mikä on ollut Mauri Viksténin erittäin armoitoksen julistuksen syvin ydin ja sen teologiset perustelut, kuinka hänen opetuksensa on suhteutunut helluntailaiseen opinkenttään ja identiteettiin, ja miksi hänen näkemystensä huomioon ottaminen erityisesti helluntailikkeessä on erittäin suositeltavaa.</p>			
Avainsanat – Nyckelord – Keywords Dogmatiikka, helluntailiike, pelastus, teologia, vanhurskauttaminen			
Ohjaaja tai ohjaajat – Handledare – Supervisor or supervisors Minna Hietamäki			
Säilytyspaikka – Förvaringställe – Where deposited https://helda.helsinki.fi			
Muita tietoja – Övriga uppgifter – Additional information			

Sisällysluettelo

Tiivistelmä	I
Sisällysluettelo	II
Alkusanat	III
1. JOHDANTO	1
1.1 Taustoitus	1
1.2 Lähteet	4
1.3 Aikaisempi tutkimus	6
1.4 Metodi ja käsitteet	7
2. SATAPROSENTTINEN VANHURSKAUS	11
2.1 Vikstén: Kristus puolestamme	11
2.1.1 Pelastusopin sanoittaja	11
2.1.2 Lahjavanhurskaus	13
2.1.3 Parannus ja kaste	15
2.1.4 Ilosanoma ja usko – laki ja teot	19
2.2 Vanhurskauttamiskäsityksistä	23
2.3 Helluntailainen pelastusoppi	25
3. OPPI PYHÄSTÄ HENGESTÄ	32
3.1 Vikstén: Kristus meissä	32
3.1.1 Terveen järjen asia	32
3.1.2 Pyhitys ja ehtoollinen	34
3.2 Vikstén: Kristus kauttamme	37
3.3 Helluntailainen kirkko-oppi	39
4. JOHTOPÄÄTÖKSET	42
4.1 Kriittinen yhteenveto	42
4.2 Suositukset	45
4.3 Loppusanat	47
Lähteet ja kirjallisuus	49
Puhetallenneluettelo	52
Henkilöhakemisto	57
Liite 1. Mauri Vikstén: Vanhurskaus uskon kautta	I-X
Liite 2. Mauri Vikstén: Täytyykää Hengellä	I-IV

Alkusanat

Lähetysaarnaja ja raamatunopettaja Mauri Vikstén (1920–1995) oli yksi helluntaiherätyksen pidetyimmistä puhujista. Hänet tunnettiin lähinnä erinomaisena sielunhoitajana ja sielunhoitoseminaarien pitäjänä, mutta kuunneltuani vuosien varrella paljon hänen opetustaan, tulin yhä vakuuttuneemmaksi siitä, että hänen suuri suosionsa ja poikkeuksellinen lahjakkuutensa puhujana perustuukin opillisiin seikkoihin. Olen suunnattoman iloinen, että minulle tuli mahdollisuus yliopistotasolla ja koulutukseni tarjoamalla teologisella ja dogmatiikan alan asiantuntemuksella keskittyä tutkimaan tarkasti Mauri Viksténin pelastusopillisia näkemyksiä.

Kandidaatintutkielmassani käsittelin teodikean ongelmaa eli kärsimyksen kysymyksiä ja keskityin samalla kristilliseen apologiaan haluten harrastaa kristinuskon ja Jumalan kaikkivaltiuden, hyvyyden ja oikeudenmukaisuuden järjellistä puolustamista mahdollisimman vastaansanomattomasti. Esittämäni modaalisen todistelun perusteella Luojan olemassaolo on varmasti mahdollista, ja pelkästään sen perusteella häneen uskomisen on älyllisesti oikeutettua. Tämä evankeliumin opin ytimiin syventyvä maisterintutkielmani on luonteva jatko tuolle valmistavalle työlleni.

Nyt kun olen siinä vaiheessa, että olen saanut Mauri Viksténin kristinopillisia näkemyksiä käsittelevän tutkimukseni valmiiksi, olen varsin kiitollisella mielellä kirjoittamassa näitä alkusanoja. Luulen, että olen tässä tutkielmassani saanut kirjalliseen muotoon Mauri Viksténin opetuksen pelastusoppia ja erityisesti uskonvanhurskautta koskevan sisällön jokseenkin alkuperäisenä ja autenttisena. Suurin toiveeni on, että olen työssäni tehnyt Jumalan edessä oikeutta suuresti kunnioittamalla armon opettajalle ja hänen elämäntyölleen.

Lammilla 20.03.2020

James Hirvisaari

1. JOHDANTO

1.1 Taustoitus

Mitä kristinusko tarjoaa yksilöihmiselle? Maallisessa mielessä se voi tarjota paikasta ja ajasta riippuen joko taivasta tai helvettiä – ja mitä tahansa siltä väliltä. Elämän olosuhteet riippuvat niin monista tekijöistä, että kristityn vaellus saattaa vuosien kuluessa seilata ulkonaisesti laidasta laitaan. Ajanlaskumme ensimmäisten vuosisatojen aikana Rooman keisarit järjestivät ajoittain järjestelmällisiä kristittyjen vainoja, ja tilanne helpottui vasta sitten, kun kristinuskosta tuli lopulta valtakunnan ainoa virallinen uskonto.

Näinä päivinä kristityt ovat määrällisesti maailman vainotuin ihmisryhmä.¹ Vaikka antiikin kreikkalaisen sivistyksen ja kristinuskon perinteessä elävä läntinen maailma on ammentanut valtauskonnostaan paljon henkisiä voimavaroja ja saanut osakseen paljon maallista hyvinvointia, osa kristikunnasta elää varsinkin muualla maailmassa vaikeiden kärsimysten keskellä. On todettava, että kristinusko ei takaa ihmiselle onnellista ja ahdistuksista vapaata elämää. Se voi tarjota pikemminkin ankaran ristiriitatilanteen ympäröivän maailman ja vihamielisen yhteiskunnan kanssa.

Kristikunta on aikojen saatossa – itse asiassa jo aivan alusta lähtien – sirpaloitunut lukemattomiksi uskonsuunniksi. Valtataistelut ja erityisesti opilliset erimielisyydet ovat jakaneet kirkkoa monenlaisten skismojen takia. Kirkkoisien aikana tehtiin pesäeroa moninasiin harhaoppeihin ja pyrittiin laatimaan kirkon yhtenäisyyttä tukevat opilliset peruspilarit. Uuden testamentin kaanonin muodostuminen ja ensimmäiset uskontunnustukset vahvistivat silloin kristikunnan opillista yhteyttä. Niihin useimmat uskonsuunnat nykyäänkin yhtyvät. Myöhemmin tapahtui karkea idän ja lännen kirkkojen jakautuminen, ja varsinkin reformaation jälkeen erilaisia seurakuntia alkoi syntyä hyvinkin paljon. Monet uskonyhteisöt ja tietenkin niiden karismaattiset johtajat katsoivat löytäneensä jonkin mielestään erityisen tärkeän ja raamatullisen opin, jota he halusivat korostaa.

Viime vuosisadalla syntynyt ekumeeninen liike on halunnut tuoda eri kirkkokuntien edustajia saman pöydän ääreen ja pyrkinyt synnyttämään dialogeja ja julkilausumia eri uskonsuuntien välille. Kristinuskolle on varmasti eduksi, jos kyetään löytämään elementtejä, jotka ovat kaikille kirkkoille yhteisiä. Lienee ilmeistä, että ainakin Jumala maailman luojana, Jeesus Kristus vapahtajana sekä Pyhä Henki eläväksi tekijänä ovat sellaisia, kunhan ei ryhdytä käsitteiden tarkempiin määrittelyihin. Aito yhteys tietenkin edellyttää keskeisimpien asioiden

¹ Britannian ulkoministeri Jeremy Huntin tilaaman, kristittyjen vainoja koskevan selvityksen loppuraportista uutisoi Suomessa muun muassa Suomen Kuvalehti. Selvitystyön johtajana toimi piispa Philip Mounstephen. Pia Tiusanen: Vaietut vainot. *Suomen Kuvalehti* 28/2019.

omaksumista ja sen hyväksymistä, että osapuolten uskon ja palvonnan kohde on yksi ja sama Jumala, sama Jeesus, sama Pyhä Henki.

Mutta mitä kristinusko siis tarjoaa yksilöihmiselle? Jos se ei voikaan taata varjeltumista maailman pahuudelta eikä yksiselitteistä tulkintaa opillisista asioista eikä ainoaa oikeaa kirkkoa, se voi joka tapauksessa antaa mielenmaailmaan eli sisäiselle ihmiselle tyydyttävää sisältöä. Se voi tarjota Raamatun kirjoituksiin perustuvan maailmankatsomuksen ja siten helpotusta eksistentiaaliseen ahdistukseen. Onhan kieltämätöntä, että universumin mysteeri on äärimmäisen suuri, ja pieni ihminen on sen edessä suuren hämmennyksen vallassa. On lohdullista ajatella, että on olemassa Jumala, jolla on kaikki hallinnassaan ja joka pitää varmasti huolta ihmeellisestä luomakunnastaan, vaikka ihminen ei häntä ja hänen tekojaan voi mitenkään ymmärtääkään. Lähimmäisenrakkauden ideassaan kristinusko tarjoaa puolestaan jokseenkin ylivertaisen eettisen normiston ja korkeatasoisen moraalikoodiston, jota seuraamalla ihmiset tulevat varmasti parhaalla tavalla keskenään toimeen.

Uuden testamentin kirjoitusten mukaan kristityt ovat ihmisiä, jotka uskovat evankeliumin eli ilosanoman. He pitävät Jeesuksen tavoin Raamatun kirjoituksia pyhinä ja Jumalan ilmoituksena. Raamatun mukaan Jumala on luonut maailman, joten he uskovat Jumalaan. He uskovat ilosanoman Jeesuksen ristinkuoleman aikaansaamasta sovinnosta Jumalan kanssa. He uskovat ilosanoman lähimmäisenrakkaudesta ja syntien anteeksiantamisesta. He uskovat ilosanoman ikuisen elämän toivosta. Heille ei tuota ongelmia uskoa siihen, että Jumala on kaiken takana. Luojan olemassaolohan on aivan varmasti mahdollista, joten heidän jumaluskollaan on siten myös älyllinen oikeutus. Mutta lisäksi he ovat siis vastaanottaneet evankeliumi-informaation, jonka perimmäinen tarkoitus on pelastaa heidän sielunsa tuholta ja kadotukselta eli saattaa heidät heidän kuolemansa jälkeen ikuiseseen elämään taivaassa, Jumalan valtakunnassa, jossa ei enää ole kuolemaa eikä kärsimystä.

Vakavimmat kristinopilliset kiistat kulminoituvat juuri tähän kohtaan. On nimittäin hyvin paljon erilaisia näkemyksiä siitä, *millä perusteella* ihminen on osallinen evankeliumista, osallinen Kristuksen ristintyöstä, osallinen ikuisesta elämästä. Kyse on kristillisen pelastusopin ytimestä: kuinka ihminen pelastuu kadotukselta? Eri liikkeet korostavat erilaisia jumalanpalvelusmuotoja ja pitävät esillä hyvinkin erilaisia opillisia painotuksia, mutta harvat kirkkokunnat antavat tähän peruskysymykseen selkeää vastausta. Kaikki toki puhuvat Jumalan armosta ja sen tärkeydestä, mutta sen soveltamisessa käytäntöön on suuria eroja.

Kyse on siitä, mitä kristittynä oleminen merkitsee ja mitä osallisuus pelastuksesta siis edellyttää ihmiseltä. Onko se kenties täysin sokeaa armoa, vai edellyttääkö se ankaraa kieltäytymistä ja askeesia, vai onko se synergististä toimintaa eli yhteistyötä Jumalan kanssa

pelastuksen saavuttamiseksi? Kyse on evankeliumin ja lain suhteesta, armon ja tekojen suhteesta. Kyse on parannuksesta ja pyhityksestä, kasteesta ja ehtoollisesta. Kyse on pyhistä toimituksista ja uskon välineistä. Pohjimmiltaan kyse on *armon välineestä* eli siitä, mikä välittää Jumalan armon ihmiselle. Kristinuskon mukaan se on tietenkin Kristuksen ristintyö eli hänen uhrikuolemansa – mutta millä perusteella tuo ristintyö luetaan ihmisen hyväksi? Millä ihminen tarttuu pelastukseen? Jonkin kirkon jäsenyydellä? Pysymällä kaidalla tiellä? Tekemällä hyviä tekoja? Omalla ansioitumisella ja esimerkillisyydellä, olemalla ”hyvä ihminen”? Vai yksinkertaisesti uskossa armoon tarrautumalla?

Kirkkohistorian aikana on noussut esiin suuria armon julistajia, joista apostoli Paavalin jälkeen ehkä merkittävimmät ovat olleet kirkkoisä Aurelius Augustinus, jota on kutsuttu armon opettajaksi (*doctor gratiae*), skolastikko Tuomas Akvinolainen ja reformaattori Martti Luther. Kristillisen opin ylin auktoriteetti Paavali tähdensi uskonvanhurskauden merkitystä, ja samoin teki Luther, joka sai näkemyksillään ja toiminnallaan aikaan valtavan mullistuksen läntisessä kirkossa. Samaa uskonpuhdistuksen linjaa ja henkeä edusti helluntailainen armon ja opin jättiläinen, lähetysaarnaaja Mauri Vikstén (19.4.1920–4.1.1995). Tutkimukseni fokus on hänen pelastusopillisissa näkemyksissään.

Mauri Vikstén keskitti palvelustehtävänsä sananjulistajana ja raamatunopettajana suurelta osin pelastusopin ydinasiaan eli tarkasti siihen, millä perusteella uskovat ihmiset ovat osallisia Jeesuksen Kristuksen valmistamasta sielujen pelastuksesta. Hän oli armoitukseltaan opettaja, joten hän opetti nimenomaan seurakuntaa eli Jumalaan ja Jeesukseen Kristukseen uskovia ihmisiä. Nämä ihmiset olivat lähinnä helluntalaisia, sillä Vikstén oli Lahden helluntaiseurakunnan palkkalistoilla ja pitkään Lahden seurakunnan lähettämänä lähetysaarnaajana Keniassa, jossa hän toimi myös Korun raamattukoulun johtajana.

Vikstén oli erittäin suosittu puhuja. Suomessa ollessaan hän saarnasi paljon kotiseurakunnassaan ja vieraili usein myös muissa seurakunnissa puhumassa täysille saleille. Hänen suosionsa salaisuutta on mielestäni vähätelty sanomalla sen perustuneen lähinnä sielunhoidolliseen osaamiseen. Sielunhoitaja hän varmasti olikin, ja hän piti aiheesta myös seminaareja, mutta tässä tutkimuksessani pyrin osoittamaan, että pääsyy hänen suosionsa oli opillinen: hänen opetuksensa oli helluntaiherätyksen yleiseen linjaan nähden poikkeavan tinkimätöntä armon sanomaa. Vikstén julisti hyvin voimakkaasti lahjavanhurskautta eli sitä paavalilaista ja Martti Lutherin korostamaa oppia, että ihminen vanhurskautetaan ”uskon kautta” ja ”ilman lain tekoja” ja että ihminen saa ”lahjaksi vanhurskauden”.

Helluntalaisessa kontekstissa Viksténin julistus oli jokseenkin radikaalia. Hän kuitenkin pyrki julistamaan ehdottoman tinkimättömästi Uuden testamentin mukaista evankeliumia; sen

sijaan hänen toiminta-aikanaan vielä viime vuosisadan loppupuolellakin helluntaiherätyksessä on ollut hieman ahdas ilmapiiri. Siihen Viksténin määrätietoinen armon opetus on ollut kuin balsamia haavoille. Olen itse ollut helluntaiseurakunnan aktiivinen jäsen vuosina 1979–1999, joten minulla on omakohtaista kokemusta seurakunnista ja hyvä tuntuma sen ajan helluntailaisuuteen. Tutkielman aiheenkäsittely Viksténin puheiden osalta rajoittuu suurin piirtein kyseisille vuosille. En ole tarkasti selvillä siitä, mihin suuntaan suomalainen helluntailaisuus on opillisesti kehittynyt tällä vuosikymmenellä.

Tutkimukseni osoittaa kiitosta suuresti kunnioittamani sananjulistajan elämäntyölle ja hänen oppikäsitteilleen; toisaalta se sisältää joitakin kriittisiä arvioitani sen ajan helluntailaisuudessa yleisesti vallinneista pelastusopillisista näkemyksistä. Tutkimuskysymykseni liittyy osaltaan näiden näkemysten väliseen jännitteeseen. Haluan tarjota rakentavaa, hyödyllistä ja hyväntahtoista kritiikkiä evankeliumin hyödyksi ja tärkeän suomalaisen uskonyhteisön ja koko kristikunnan parhaaksi.

Totean, että helluntaiherätyksen johtopaikoilla on ollut joitakin muitakin erityistä arvostusta nauttivia saarnamiehiä, jotka ovat olleet täysin Mauri Viksténin viitoittamilla opillisilla linjoilla. Toivon, että tämä tutkielmani voisi myös nykypäivänä olla apuna helluntailaisen teologian selkiyttämiseksi sekä innoittajana niin kaikille pelastusopin ja evankeliumin ytimeen halukkaasti porautuville kristityille ja sananjulistajille kuin myös muille raamatuntutkijoille ja totuudenetsijöille. Näkemykseni mukaan Mauri Vikstén on ollut evankeliumin opettajana ja tienraivaajana yksi kristikunnan kirkkaimmista merkkihahmoista, ja opillisessa selkeydessään luen hänet koko kirkkohistorian suurimpien uskonpuhdistajien joukkoon.

1.2 Lähteet

Tutkimuksen päälähteenä on autenttinen materiaali Mauri Viksténin opetustyöstä: hänen kirjoittamansa kristinopilliset kirjat *Terveen opin pääpiirteitä* (TOP) ja *Ahdistuksesta avaralle* (AA)², Ristin Voitto -lehdessä 1980–1990-luvuilla julkaistut artikkelinsa sekä ennen kaikkea hänen noin kahden vuosikymmenen aikana (1975–1994) pitämänsä opetuspuheet – saarnat ja raamattutunnit, joita on ollut tämän tutkimuksen käytössä lähes 250 ja joista suurin osa on puhuttu Lahden helluntaiseurakunnassa.

Puheet on alun perin äänitetty C-kaseteille ja myöhemmin siirretty CD-formaattiin ja lopulta mp3-tiedostoiksi, eli nykyään koko Mauri Viksténin tuotanto mahtuu helposti yhdelle muistitikulle. Lahdessa pidettyjä puheita säilytetään Lahden helluntaiseurakunnan digi-

² TOP 1980 ja AA 1984.

taalisessa äänitallennearkistossa, josta olen saanut kopiot myös henkilökohtaiseen arkistooni tätä projektia varten – siitä lämmin kiitos seurakunnalle. Muualla pidetyt puheet, joihin viittaa, löytyvät omasta arkistostani.

Muita lähteitä ovat muun muassa Mauri Viksténin opetuksen pohjalta postuumisti eli hänen kuolemansa jälkeen hänen kirjojensa ja puheidensa pohjalta hänen nimissään julkaistut kirjat.³ Ne ovat kuitenkin toimitettuja ja lähinnä hartauskirjallisuudeksi tarkoitettuja eivätkä toista autenttisesti Mauri Viksténin sanomaa ja opillista ydintä, joten ne eivät sellaisinaan kelpaa akateemisen tutkimuksen päälähteiksi. Ne ovat silti erittäin hyvät ja hyödylliset lukea. Uusimman ja mullistavasti uudistetun kirjan *Terveen opin pääpiirteitä*⁴ esittelytekstissä kustantaja ilmaisee, että ”teos sisältää perusopetusta kristinuskon keskeisistä opinkappaleista *helluntainäkemyksellä maustettuna*.”⁵ Alkusanoissa jopa mainitaan, että ”tekstiasussa ja asiasisällössä on otettu huomioon nykyajan käytänteitä”, jotta lukijalla olisi ”mahdollisuus päästä käsiksi Viksténin opetuksen alkuperäiseen tavoitteeseen”. Tutustuttuani teokseen tarkemmin ja vertailemalla sitä alkuperäiseen kirjaan (TOP), joudun toteamaan, että uusi julkaisu ei tee mitenkään oikeutta aiemmalle versiolle, vaan Mauri Viksténin sanoman ydin on visusti piilossa hukkuen toimitustyön sekavuuteen. Jokaisen, joka haluaa päästä selville Mauri Viksténin ajattelusta ja opista, on välttämättä perehdyttävä hänen alkuperäisiin puheisiinsa ja kirjoihinsa.

Itse olen viettänyt joulua 1980-luvun lopulla helluntailaisten raamattuopistolla Hattulassa, ja siellä sain tutustua Mauri Viksténiin henkilökohtaisesti. Silloin tiedustelin häneltä hänen hengellisen voimansa ja ”jatkuvan voitelunsa” salaisuutta. Vastauksessaan hän korosti, että tärkeintä on ymmärtää, että ”kyseessä ei ole tunne vaan henki” – siis ilmapiiriasia.⁶ *Raamatullinen sielunhoito* -teokseen⁷ on kirjattu Viksténin ilmaisemana, että ”voitelu pysyy jatkuvasti voimassa armon maaperällä”. Minulla oli myös lyhyt kirjeenvaihto hänen kanssaan: hän iloitsi havaittuaan ”löytyvän samanmielisiä, armon opista puheen ollen, tässä kirjavassa Siionin hääkulkueessa, tahi paremminkin häihin matkallaolevien joukossa”.⁸

Ristin Voitto on helluntailaisten viikkolehti. Sen vuosikertoja tutkimalla saa hyvän käsityksen helluntaiherätyksen opillisista linjauksista eri saarnamiesten kirjoittamien artikkelien perusteella. Mitään erityisen yhtenäistä teologiaahan ei suomalaisilla helluntai-

³ Vikstén 2003, 2006, 2007, 2011, 2016 (postuumit).

⁴ Vikstén 2016 (postuumi).

⁵ Kursivointi minun.

⁶ Viksténin mukaan Pyhän Hengen täyteys ja rakkauden ilmapiiri seurasi armon kokemista ja sen kattavuuden ymmärtämistä; aiheesta enemmän luvussa 3.

⁷ Vikstén 2007 (postuumi).

⁸ Kirje Mauri Viksténiltä, päiväys: Embu 21.5.1987.

laisilla ole viime vuosisadalla ollut, vaan opetus on pohjautunut saarnaajien näkemyksiin. Ainoana ohjenuorana on toiminut Raamattu. Niinpä opillinen kirjavuus on ollut liikkeelle tunnusomaista, ja äärimmillään linja on vaihdellut saarnaajasta riippuen jokseenkin ankarasta lakihenkisyydestä yltiökarismaattisuuteen ja jopa näiden yhdistelmiin, mutta toki melko paljon on ollut myös armon painotusta. Helluntailaiset ovat nimensä mukaisesti aina korostaneet kaikessa Pyhän Hengen osallisuutta ja armolahjaisuutta, ja pelastusopin syvempi tarkastelu ja teologia on jäänyt usein lapsipuolen asemaan. Veli-Matti Kärkkäisen mukaan helluntailaisuuden identiteetti rakentuikin pikemminkin spiritualiteetin kuin teologian pohjalle.⁹ Maallikkoliikkeellä ei ole juurikaan ollut eväitä systemaattiseen oppinsa analysointiin. Vasta aivan viime vuosisadan loppupuolella on mukaan tullut akateemista teologista osaamista.

1.3 Aikaisempi tutkimus

Mauri Viksténin pelastusopillisiin käsityksiin ei ole missään aiemmassa akateemisessa tutkimuksessa tarkasti pureuduttu. Varsin vähän on muutenkin tutkittu suomalaisten helluntailaisten opillisiä näkemyksiä. Yksi oman tutkielmani kannalta relevantti tutkimus on Petri Björkbackan pro gradu -työ, jossa vertaillaan helluntaipastorien opetusten ja helluntailiikkeen kirjallisissa dokumenteissa esitettyjen näkemyksien eroavaisuuksia juurikin vanhurskauttamisopin suhteen. Siihen viitataan joissakin kohdissa.¹⁰

Lestadiolaisten vanhurskautusoppia on esitellyt Hanna Nurminen väitöskirjassaan, joka käsittelee 1970-luvun vanhoillislestadiolaisuutta.¹¹ Hän on havainnut liikkeessä opillista hajontaa ja jakanut opilliset näkemykset karkeasti kahteen leiriin käyttäen niistä varsin kuvaavia nimityksiä *armolinja* ja *pyhityslinja*. Samantyyppinen jako on implisiittisesti omassa työssäni ja mielessäni, vaikka en samoja yläkategorian termejä käytäkään. Pysin kielellisillä ja teologisilla hienoinstrumenteilla tunkeutumaan mahdollisimman syvälle pelastusopin ytimeen välttämättä ankaraa kahtiajakoa, koska näkemykseni mukaan erilaiset opilliset käsitykset nivoutuvat helluntailaisuudessa toisiinsa – hiukan liiankin sulavasti.

Itse pyrin tässä tutkielmassani ilmaisemaan usein valitettavan vaikeaksi saarnatun yksinkertaisen asian eli evankeliumin opin käsitteet mahdollisimman selkokielisesti ja kansantajuisesti. Toivon, että jokainen lukija tutkielmaan perehdyttyään ymmärtää, mikä oli Mauri Viksténin opetuksen syvin ydin ja kuinka se suhteutuu helluntailaiseen opinkenttään ja identiteettiin.

⁹ Kärkkäinen 1999. *Teologinen aikakauskirja* 2/1999, 182.

¹⁰ Björkbacka 2001, Global University School of Graduate Studies – Iso Kirja, Keuruu.

¹¹ Nurminen 2016.

1.4 Metodi ja käsitteet

Tutkimuksen metodina on systemaattinen analyysi eli Mauri Viksténin esittämien kristinopillisten näkemysten johdonmukainen tarkastelu. Analysoin puheiden ja tekstien pohjalta Mauri Viksténin käyttämiä pelastusopillisia käsitteitä, väitteitä ja argumentteja. Tärkeimpiä käsitteitä ovat sovitus, vanhurskautus, lunastus ja pyhitys. Vikstén ei koskaan harrastanut korkealentoisia saarnoja vaan pyrki puhumaan niin, että ihmiset ymmärtäisivät puhutut asiat aivan pohjaan saakka.

Kaikki edellä mainitut käsitteet kuvaavat ihmisen suhdetta Jumalaan. Lyhyesti määriteltynä sovituksessa on kyse yhteyssuhteesta (vihollisuudesta sovintoon), vanhurskautuksessa oikeussuhteesta ja mielenlaadusta (forensinen ja efektiivinen aspekti), lunastuksessa omistussuhteesta (synnin orjuudesta ja lain kirouksesta Jumalan lasten vapauteen) ja pyhityksessä palvelussuhteesta ja puhtausominaisuudesta (syntinen ihminen saa uutena luomuksena mahdollisuuden elää Jumalalle erotettuna ja pyhän Jumalan yhteydessä).¹²

Teologisen termistön yhtenä ongelmana on tässä yhteydessä sovitus ja sen virheellisen käytön juurtuminen käytäntöön. Uuden testamentin käännöksissä nimittäin sekä ihminen että synti ”sovitetaan” – eikä ongelma koske ainoastaan suomenkielisiä versioita. On aivan perusteltua puhua Kristuksen sovitusyöstä, jonka voidaan ajatella kattavan kaikki pelastuksen aspektit, mutta kun asiaa pohditaan systemaattisen teologian perspektiivistä tarkemmin ja johdonmukaisemmin, on välttämättä todettava, että nimenomaan ihminen sovitetaan eli saatetaan sovintoon Jumalan kanssa. Juurikin sovintoon saattamista tarkoittaa kreikan verbi *καταλλάσσω* [katallassoo], mutta jokaisessa Uuden testamentin paikassa, jossa puhutaan synnin prosessoimisesta, käytetään verbiä *ἠλᾶσκομαι* [hilaskomai] tai substantiivia *ἠλάσμος* [hilasmos] ja niiden johdannaisia, ja käsitteellä tarkoitetaan tällöin lähinnä hyvittämistä tai hyvitystä ja myös anteeksiantoa, ei yhteen saattamista tai sovintoa.¹³

Käsitteiden sekaantumisen ehkäisemiseksi on näin ollen täysin välttämätöntä jäsentää niin, että *ihminen sovitetaan*, mutta *synnit hyvitetään*. Suomenkielisessä Vanhassa testamentissa tämä tärkeä asia on ilmaistu selkeästi: siellä tehdään ero rikkomusten hyvittämisen ja ihmisten sovittamisen välillä. Pappi suoritti sovituksen eli rauhanteon Jumalan kanssa, ja toimitukseen kuului hyvityksenä uhri. Käsitejäsentely on siis Vanhassa testamentissa tarkempaa, mikä ilmenee seuraavassa Leviticuksen kohdassa erityisen selkeästi:

¹² Kärkkäinen 2013, 294-295.

¹³ Tässä tutkielmassa käytän mielestäni hyvin alkukieltä seuraavaa Raamatun 1933/1938 suomennosta. Se oli myös Mauri Viksténin käytössä hänen pääasiallisen julistustyönsä aikana.

"Jos joku rikkoo... tuokoon hyvityksenä Herralle rikkomuksesta, jonka hän on tehnyt, naaraspuolen pikku-karjasta, uuhien tai vuohen, syntiuhriksi; ja pappi toimittakoon hänelle sovituksen hänen rikkomuksensa."¹⁴

”Syntien sovitus” on kuitenkin käytössämme niin vakiintunut ja niin vahvasti tajuntaamme iskostunut, että me emme helposti havaitse tätä tärkeää dogmaattis-käsitteellistä eroa. Virhe on myös yleiskielessä käsitteitä hämärtävästi: puhutaan rikoksen sovittamisesta. Riita kuitenkin sovitaan tai sovitellaan, ei soviteta; osapuolet sovitetaan keskenään. Rikoksesta kärsitään rangaistus, ja rikoksen tekijä tulee sovitetuksi yhteiskunnan kanssa. Vanhan testamentin käsitteistöön kuuluu myös *lepytys*, jota ei sanana Uudesta testamentista löydy. Kun uhritoimitus on suoritettu ja sen kautta rikkomukset hyvitetty ja syntinen ihminen sovitettu, Jumala tulee lepytetyksi. Samoin riidan osapuolet leppyvät toisilleen, kun sovinto ja rauha on saatu aikaan, mahdollisen hyvityksen kautta.¹⁵

Mielestäni on täysin välttämätöntä, että kaikki kristinuskon uhriopilliset käsitteet tulkitaan Vanhan testamentin käsitteistön pohjalta, koska koko Uusi testamentti lepää Vanhan testamentin perustalla. Uuden liiton ylimmäinen pappi Jeesus Kristus uhraisi itsensä ristillä kertakaikkisena uhrina ja sai aikaan iankaikkisen lunastuksen. Ymmärrän niin, että kyseinen uhri sisältää kaikki pelastusopilliset aspektit. On varmasti dramaattista kuulla ja useimpien erittäin vaikea sisäistää, että syntejä ei sovitettaisikaan – mutta se asia ei evankeliumia miksikään toiseksi muuta: synnit kuitenkin Kristuksen kärsimyksessä käsitellään ja Jumalalle hyvitetään ja annetaan ihmiselle anteeksi; syntinen tulee sovitetuksi, ja syntien tähden vihastunut Jumala on ristin tähden tullut lepytetyksi.¹⁶

Näiden käsitteiden selkiytyminen on mielestäni hyvä esimerkki siitä, kuinka tärkeää on dogmatiikan ja eksegetiikan tukea toisiaan ja toimia hyvässä yhteistyössä. Ilman dogmatiikan vaatimusta käsiteselkeydestä sovituksen jäsentyminen ymmärrykseen olisi kovin epämääräistä, ja ilman alkukielen taitoa virheelliset tulkinnat jäisivät voimaan. Asia on teologiassa toki tiedostettu ja ainakin englanninkielisissä raamatunkäännöksissä huomioitu, mutta olen tässä kiinnittänyt huomioni termin mielestäni väärään käyttöön ja virheelliseen vakiintumiseen erityisesti Suomessa.

Myös Mauri Vikstén oli omaksunut yleisen käytännön ja puhui toisinaan huolimattomasti ”syntien sovittamisesta”. Hänen pelastusopillisiin näkemyksiinsä asia ei tietenkään vaikuta mitenkään, mutta pitäisin tärkeänä, että käsitteet olisivat kaikkialla loogiset ja yhdenmukaiset ja että tämä ongelma tulisi yleisesti tunnistetuksi. On huomionarvoista, että Vikstén kuitenkin

¹⁴ 3. Moos 5:6.

¹⁵ 2. Sam 24:25; Mal 1:9.

¹⁶ Heb 9:11-12; Joh 3:36. "Joka uskoo Poikaan, sillä on iankaikkinen elämä; mutta joka ei ole kuuliainen Pojalle, se ei ole elämää näkevä, vaan Jumalan viha pysyy hänen päällensä."

näissä yhteyksissä viittaa Scofieldin kommentaariin, jonka mukaan Paavalin Roomalaiskirjeessä käyttämän sanan ἱλαστήριον [hilasteerion] mainitaan merkitsevän ”lahjaa, joka toimittaa sovituksen”. Kyse on juurikin hyvityskäsitteestä, joten voidaan tulkita niin, että Vikstén oli asian erittäin hyvin sisäistänyt, vaikka hän toisinaan käyttikin vakiintunutta, epätarkkaa terminologiaa.¹⁷

Uuden suomenkielisen raamatunkäännöksen (1992) laatimisen aikoina jotkut saarnaajat kauhistelivat sitä, että silloin oli julkisessa keskustelussa sovituksen ymmärtäminen nimenomaan sovinnon tekemisenä. Seurauksena olisi heidän mielestään ”veretöntä evankeliumia”. He eivät mielestäni olleet oivaltaneet ongelman syvintä ydintä eli hyvityskäsitteen virheellistä sijoittamista yhtäläisyysmerkein suoraan sovituskäsitteen sisälle.¹⁸ Kun asia ymmärretään systemaattisen johdonmukaisesti, uhriveri on erittäin keskeinen elementti ihmisten sovittamisessa ja syntien hyvittämisessä. Kokonaisuudesta voidaan silti aivan luontevasti ja oikein puhua ”sovitustyönä” ja yhtä hyvin myös ”lunastustyönä”. Valitettavasti uusi käännös ei tuonut korjausta asiaan, vaan siellä puhutaan edelleen syntien sovittamisesta.¹⁹

Tämän tutkimuksen kannalta tärkein käsite ja keskeisin aihe on kuitenkin vanhurskauttaminen. Viksténille se merkitsi *oikeusvalmiutta* Jumalan edessä, millä hän tarkoitti sitä, että uskova ihminen ei ainoastaan ole saanut syntejään anteeksi, vaan hän on Jumalan edessä suorastaan syytön – yhtä syytön kuin hänen poikansa Jeesus Kristus.²⁰ Tämä vanhurskaus annetaan jokaiselle Jeesukseen uskovalle lahjaksi, ja Viksténin opetuksessa kyse on sekä forensisesta eli juridisesta vanhurskautuksesta että efektiivisestä vanhurskautuksesta eli Kristuksen mielenlaadun ilmenemisestä häneen uskovan ihmisen elämässä. Merkittävää on huomioda, että kumpikin vanhurskauden laji on siis Jumalan lahjaa eikä vähäisessäkään määrin ihmisen omaa osuutta tai ansiota.

Monissa puheissaan Mauri Vikstén ilmaisi näkemystensä vanhurskauttamisesta edustavan ”vanhaa luterilaista oppia”, mikä osaltaan selittää hänen opetuksensa eroavaisuutta klassiseen helluntailaisuuteen nähden.²¹ Toki myös suomalainen helluntailaisuus on saanut vaikutteita perinteisestä luterilaisuudesta ja suomalaisesta luonteenlaadusta, ja niin ollen sekä luterilaisuus että helluntailaisuus ovat toimineet suomalaisen kristillisyyden viitekehyksenä

¹⁷ TOP 90; Jakeessa Room 5:25 viitataan Kristukseen vanhatestamentillisena "armoistuimena" – Uudessa liitossa Kristus ristillä on itse kertakaikkinen uhrilahja, hyvitys (Heb 9:1-14; 10:10).

¹⁸ Monet helluntaisaarnaajat suhtautuivat kriittisesti uuteen raamatunkäännökseen. Helluntaikerätyksen Talvipäivillä vuonna 1993 keskusteltiin uuden käännöksen eduista ja heikkouksista ja kehoitettiin välttämään kaikenlaisia leimaamista ja vastakkainasettelun lietsomista. – Valtter Luoto 1993. *Ristin Voitto* 4/1993, 2.

¹⁹ Esim. 1. Joh 2:2.

²⁰ Puhetallenne *Kristus puolestamme* (Lahti 28.12.1982 kohdasta 28m35s).

²¹ Puhetallenne *Armo* (Lahti 12.10.1994, kohdasta 31m20s).

Mauri Viksténin omaksumille kristinopillisille käsityksille. Tässä yhteydessä on korostettava, että Viksténiä ei kuitenkaan missään tapauksessa pidä erehtyä kuvittelemaan muiden kirkollisten oppien – kuten kasteen armon – kannattajaksi.

Tutkielmassa yhden helluntailaisen saarnaajan opillisia käsityksiä peilataan tarvittavassa määrin helluntaiseurakuntien yleiseen opetukseen, mutta kyseessä ei ole varsinainen vertaileva tutkimus, vaan fokus on nimenomaan Mauri Viksténin henkilökohtaisissa näkemyksissä. Tutkielmassa on kaksi analyysilukua, joista ensimmäisessä eli luvussa kaksi käsitellään Viksténin pelastusopillisia näkemyksiä siitä, mitä Jeesus Kristus on tehnyt syntisten ihmisten puolesta, ja erityisesti heidän vanhurskauttamistaan uskon kautta. Luvussa kolme käsitellään sitä, kuinka Jeesus Kristus vaikuttaa kristityissä itsessään ja heidän kauttaan, eli tarkastelussa on Mauri Viksténin edustama oppi Pyhästä Hengestä. Viimeinen luku sisältää tutkimuksen pohjalta tehdyt johtopäätökset, arviot ja suositukset.

Meidän tulee kiinnittää julistuksissamme huomiota ihmisen asettamiseen, hänen olemiseensa, Kristuksessa, eikä siihen mitä hänen pitää tehdä. Vaatimukset lisäävät kuormaa. Oppi vanhurskauttamisesta uskon kautta, joka asettaa ihmisen ilman mitään omia töitä ja tekoja hyväksytyyn asemaan, on koko kristillisen sielunhoidon kulmakivi. Tätä tulee seurata oppi Pyhästä Hengestä, joka aktivoi ihmisen niin, että hänestä tulee toimiva kristitty. Mutta siinä ei ole mitään pakonomaista. Siinä on sellainen tunne, että "virta venhettä vie".²²

Tutkielmaan on lähdeaineiston autenttisuuden vakuudeksi otettu useita suoria lainauksia Mauri Viksténin alkuperäisistä kirjoista ja puheista, koska niitä – varsinkaan puheita – ei ole ehkä helposti saatavilla. Liitteinä on kaksi puhetallenteilta tekstiksi litteroitua saarnaa.

²² Vikstén 1980. Mauri Vikstén 60 vuotta, haastattelijana päätoimittaja Valtter Luoto. *Ristin Voitto* 15/1980, 16.

2. SATAPROSENTTINEN VANHURSKAUS

2.1 Vikstén: Kristus puolestamme

2.1.1 Pelastusopin sanoittaja

Tutkielman otsikkona on sataprosenttinen vanhurskaus, ja tässä luvussa haluan pyrkiä perinpohjaisesti ja mahdollisimman tarkasti ilmaisemaan, mitä Mauri Vikstén on tuolla käyttämällään ilmaisulla tarkoittanut. Kyse on hyvin pitkälle ensiksikin siitä, kuinka evankeliumi ymmärretään, ja toiseksi siitä, kuinka tuo ymmärrys sanoitetaan. Vikstén hallitsi sanoittamisen ja kiteyttämisen taidon. Hän ei kirjoittanut puheitaan etukäteen paperille, ja hänellä oli Raamatun lisäksi korkeintaan muistilappu mukanaan puhujanpaikalle noustessaan.²³ Saarnatessaan hän ei koskaan lukenut suoraan papereista, ja toisinaan hän helluntailaiseen tyyliin myös hylkäsi spontaanisti omat muistiinpanonsakin ja vaihtoi puheensa pääaihetta.

Vikstén oli loistava puhuja, mutta hän ei koskaan kerskaillut taidoillaan. Hän oli ennen uskoontuloaan ollut poliitikko ja ammattipuhuja, ja hän usein asiasta mainitsikin letkauttaen Jumalan vain vaihtaneen hänen puheidensa aiheita. Hän myös varoitti katsomasta ketään ylöspäin ja pitämästä saarnaajia ihmismiehinä tai uskonsankareina. Hän kutsui itseään matkapuhujaksi, ja saarnaaminen oli yksinkertaisesti hänen ammattinsa. Vikstén painotti asiantuntemuksen tuovan puhetaidon, ja siinä mahdollisesti tietämättään lainasi roomalaista valtiomiestä ja retoriikan taitajaa Marcus Porcius Catoa, joka ilmaisi asian näin: ”Hallitse asiiasi, sanat seuraavat”.²⁴ Tämä periaate sopi erinomaisen hyvin Mauri Viksténiin itseensä, sillä hänellä oli hyvin vankka asenne ja järkälemäinen uskonvarmuus julistamaansa oppiin nähden. Hän usein mainitsikin, että hän puhuu siitä, minkä hän varmasti tietää, haluten välttää puhumista tulkinnanvaraisemmista aiheista.²⁵ Hänelle itselleen hänen sisäistämänsä uskonkäsitykset olivat nimenomaan totuutta ja tietoa, apostoli Paavalin opetuksiin perustuen:

Näistä jumalallisista salaisuuksista me tietäisimme varsin vähän, ellei olisi tullut tällaista opettajaa, meidän pakanoiden erikoisopettajaa, apostoli Paavalia, joka oli saanut Jumalalta tällaisen erikoistehtävän.²⁶

Viksténin erikoisalaa olivat profeettalliset aiheet kuten Ilmestyskirjan ja ilmestysmajan selitykset sekä Pyhän Hengen vaikutus ja uusitamentillisten armolahjojen esiintyminen. Helluntailaisena hän edusti karismaattista spiritualiteettia – kuitenkin varsin tasapainoisella tavalla – ja varoitti usein kuulijoita tunnepohjaisista ylilyönneistä. Kokonaiskuvan luominen Jumalan toiminnasta historiassa ja myös eskatologia olivat hänelle hyvin läheisiä aiheita. Hänet

²³ Vikstén 2003, 10 (postuumi).

²⁴ Castrén 2011, 315. ”*Rem tene, verba sequuntur.*” Marcus Porcius Cato vanhempi (234-149 eaa).

²⁵ Puhetallenne *Saatanan kolminaisuus* (Lahti 21.11.1978, kohdassa 24m18s-24m45s).

²⁶ Puhetallenne *Kristus meissä* (Lahti 11.1.1983, kohdassa 7m35s); myös *Kristuksen todistaja* (Helsinki 6.6.1981, kohdassa 6m40s-7m25s).

tunnettiin myös erinomaisena sielunhoitajana, joka pyrki siihen, että kuulijat saavat avun ja tulevat ”hoidetuiksi penkkeihin” kuunnelllessaan opetusta.²⁷ Hän tiesi, että hänen salaisuutensa oli erittäin kirkas opillinen selkeys kristinuskon keskeisimpien totuuksien julistamisessa. Tärkeimmäksi opinkohdaksi hän näki vanhurskauttamisen uskon kautta Jeesukseen Kristukseen, ja käytännöllisesti katsoen joka ikisessä puheessaan, olipa aiheena mikä tahansa, hän jaksoi muistuttaa kuulijoita tuosta uskonelämän syvimmästä perusasiasta ja merkittävimmästä oivalluksestaan. Tinkimätön Kristus-keskeisyys ja uskonvanhurskausoppi kulkevatkin yhdessä punaisena lankana Mauri Viksténin koko tuotannossa, sekä puheissa että kirjoissa.²⁸

Tässä luvussa esitellään Viksténin viljelemää retoriikkaa vanhurskauttamisopin sanoittamisessa. Kuten edellä on mainittu, kaikessa hänen opetuksessaan tulee esiin hyvin voimakas Kristus-keskeisyys, ja se kiteytyy ja ilmenee hyvin hänen pitämänsä lyhyen raamattutuntisarjan otsikossa: *Kristus meidän puolestamme, meissä ja meidän kauttamme*.²⁹ Noihin kolmeen raamattutuntiin hän on pyrkinyt kokoamaan opetuksensa tärkeimmät seikat: kaikki hengellinen elämä kietoutuu Kristukseen. Sen tähden myös tämän tutkielman dispositio on rakentunut Viksténin omaksumien opinkäsitysten mukaan: tämä luku kokonaisuudessaan käsittelee uskovon kannalta tärkeintä asiaa eli Kristuksen tekoja ihmiskunnan puolesta, siis pelastusopin kaikkein perustavimpia aiheita³⁰, ja seuraavassa pääluvussa käsitellään Kristuksen vaikutusta uskovien ihmisten elämässä Pyhän Hengen kautta – ja myös siihen aiheeseen pelastusoppi liittyy aivan erottamattomasti. Viksténille pneumatologia ei ollut millään tavoin erillään kristologiasta ja soteriologiasta.

Keskeisimmät pelastusopilliset käsitteet Viksténille olivat sovitus, vanhurskautus ja lunastus. Niillä on ”kiinteä keskinäinen yhteys”, ja ne kaikki ovat ”Jeesuksen uhrikuolemaa eri puolilta valaisevia oppeja”.³¹ Ne ovat Kristuksen sovintotyön eri aspekteja. Niissä kaikissa Jeesus Kristus näyttölee suvereenisti pääosaa, ja ihminen saa kaiken lahjaksi. Evankeliumissa Jumala lupaa ihmiselle synnit anteeksi, sielun pelastumisen kadotukselta ja ikuisen elämän Jumalan yhteydessä. Vikstén opetti johdonmukaisesti sovituksen merkitsevän sovintoa Jumalan kanssa ja lunastuksen merkitsevän vapauttamista sekä synnin orjuudesta että lain

²⁷ Puhetallenne *Sielunhoito* (Helsingin Lähetysseurakunta 15.1.1983, kohdassa 6m20s).

²⁸ Vikstén 2007, 183 (postuumi). ”Jotkut häntä hieman moitiskelivat sanomalla, että hän saarnaa aina samaa.”

²⁹ Puhetallennesarja *Kristus 1-3* (Lahti 1982-1983).

³⁰ Puhetallenne *Lunastus* (Helsingin Saalem 1987, kohdasta 2m50s). ”Meidän hengellisen elämämme terveen kehityksen kannalta on ylivoimaisesti tärkeintä se, mitä Kristus on tehnyt meidän puolestamme. Tämän asian kannalta kaikki muut, tärkeätkin Raamatun opit ja asiat, ovat toisen luokan kysymyksiä.”

³¹ TOP 90.

kirouksesta.³² Viksténin opetuksen pääpaino oli kuitenkin selkeästi vanhurskauttamisopissa, jonka mukaan ”kaikki muut Raamatun opit esittäytyvät oikeassa valaistuksessa”.³³ Juuri vanhurskautuksen perspektiivistä hän katsoi evankeliumin sisällön tulevan parhaiten ymmärretyksi.

Lukuisissa puheissaan Mauri Vikstén muisti mainita, että hän tuli uskoon yksin kotonaan Orimattilan Heinämaalla lukiessaan Apostolien tekoja vuoden ensimmäisellä viikolla vuonna 1948. Silloin hän tuli sovitetuksi eli sovintoon Jumalan kanssa.³⁴ Silloin hänet lunastettiin synnin orjuudesta ja lain kirouksesta. Silloin hänet pyhitettiin ja tehtiin täydelliseksi. Silloin hänet vanhurskautettiin, tehtiin syyttömäksi ja täydellisesti Jumalan hyväksymäksi. Silloin hän sai ”kertaheitolla” anteeksi kaikki menneet, nykyiset ja tulevat syntinsä.³⁵ Silloin hänet pelastettiin pimeyden vallasta ja siirrettiin Jumalan Pojan valtakuntaan.³⁶ Tämän kaiken hän sai lahjaksi, ilman omia ansioitaan tai hyviä tekojaan. Hän ei laisinkaan erehtynyt perustamaan mitään oman elämänsä onnistumisen varaan vaan asetti kaiken toivonsa Kristuksen onnistumiseen. Samaa ilosanomaa hän jaksoi vuosikymmenien ajan väsymättömästi opettaa seurakunnissa Suomessa ja Afrikassa: kaikki on Jumalan lahjaa.

Mauri Vikstén tuli siis uskoon ja uudestisyntyä Jumalan lapseksi vuoden ensimmäisellä viikolla; samoin – ikään kuin kohtalonomaisesti – vuoden ensimmäisellä viikolla vuonna 1995 hän siirtyi ajasta ikuisuuteen. Hänen maallinen majansa on haudattu Lahteen Mustankallion hautausmaalle.

2.1.2 Lahjavanhurskaus

Mauri Viksténin näkemyksen mukaan Kristuksen sovitustyössä nimenomaan vanhurskauttamisoppi on evankeliumin ydin, ja hän pyrki saarnoissaan ja kirjoissaan ilmaisemaan tämän pääsanomansa mahdollisimman tyhjentävästi ja vastaansanomattomasti:

Tosiasiassa ei ole olemassa mitään oikeaa evankeliumia ilman tuota valtavaa ilmoitusta, että Jumala vanhurskauttaa ihmisen uskon kautta Kristukseen, ilman tämän omia luuloteltuja, tai oikeita ansioita. Tämä oppi on niin pelottavan kirkas ja häikäisevä, että pahalainen apureineen on jatkuvasti liikekannalla estääkseen Jumalan lapsia nauttimasta tästä evankeliumin ytimeästä. Raamattukursseilla ympäri maailmaa olen havainnut, kuinka hatara käsitys monilla – jopa sananjulistajilla – saattaa olla tästä tärkeästä opista.³⁷ Tämä oppi on niin häikäisevän kirkas, että pahalainen apureineen on jatkuvasti liikeliiepeellä estääkseen Jumalan lapsia nauttimasta tätä evankeliumin ydintä.³⁸ Sanan saarna on Kristuksen sovintotyön tiettäväksi tekemistä kaikkialla maailmassa. Valitettavan usein saarnoista ja puheista puuttuu melkein tyystin tämä evankeliumin ydin.³⁹

³² TOP 81, 86; Puhetallenne *Kristus meissä* (Lahti 11.1.1983, kohdassa 3m35s)

³³ TOP 74. ”Vanhurskaus uskon kautta, uskonpuhdistuksen jalo helmi.”

³⁴ Puhetallenne *Kristus puolestamme* (Lahti 28.12.1982, kohdasta 7m12s).

³⁵ AA 83. Puhetallenne *Vanhurskaus uskon kautta* (Nokia 7.11.1987, kohdassa 10m56s-11m45s). Liite 1, III.

³⁶ Kol 1:13.

³⁷ AA 29.

³⁸ TOP 72.

³⁹ TOP 89.

Edellä olevat voimakkaat sanat kuvaavat hyvin sitä, kuinka vakavana puutteena Vikstén näki kyvyttömyyden ymmärtää pelastusopin ydintä jopa sananjulistajien kohdalla – ja itse asiassa aivan erityisesti heidän kohdallaan. Yleisesti kuvitellaan, että evankeliumin sisältö on ilosanomana ja siten hyvin yksinkertaisena viestinä kaikille selvä, mutta Vikstén näki siinä suuren ongelman. Pintapuolisesti katsoen asia on niin yksinkertainen, että lapsikin sen ymmärtää, mutta Vikstén havaitsi, että ihmisten on silti äärimmäisen vaikea hyväksyä ja sisäistää lahjaksi saatavaa armoa. Jumalan ansiotonta mielisuosiota näyttää olevan yhtä vaikea suoda niin itselle kuin muillekin. Teorian tasolla puhutaan paljon armosta, mutta hyvin harvat täysin hyväksyvät sitä, että ikuista elämää taivasten valtakunnassa voisi kukaan saada osakseen ilman minkäänlaisia omia ansioita; sellainen kuulostaisi monista kovin epäoikeudenmukaiselta. Mauri Viksténille armo merkitsi kuitenkin täysin tinkimätöntä Jumalan mielisuosiota. Hänen käsitteistössään vanhurskaus tarkoittaa ennen kaikkea oikeusvalmiutta Jumalan edessä ja vanhurskauttaminen suorastaan syyttömäksi julistamista. Kyse on nimenomaan juridiikasta:

Vanhurskautuksessa on kysymys oikeudellisesta toimenpiteestä, jolloin meidät todettiin ja julistettiin syyttömiksi... Vanhurskauttaminen siirtää meidät kokonaan uuteen asemaan Jumalan edessä. Siinä Jumala tekee syyllisestä syyttömän.⁴⁰

Vikstén muotoili tuon kristityn uuden aseman sanoiksi niin, että kyse on ihmisen tulemisesta aivan täydellisesti Jumalan hyväksymäksi juuri sellaisena kuin hän on.⁴¹ Vikstén jaksoi aina vahvasti painottaen muistuttaa kuulijoita siitä, että kristitty on yksin uskonsa perusteella sataprosenttisesti vanhurskas.⁴² Kristukseen uskova on saanut vanhurskauden lahjaksi. Jumalan lakia rikkova syyllinen ei ainoastaan ole saanut syntejään anteeksi, vaan hänestä on tullut jopa syytön. Kaikki mikä on Kristuksen omaa, tuleekin uskovan omaksi – ja kaikki mikä on uskovan omaa, tuleekin Kristuksen omaksi. Kristus tuli itse synniksi ja hylätyksi, jotta uskova tulisi pyhäksi ja hyväksytyksi.⁴³ Tämän ”vaihtokauppaperiaatteen” opettamiseen Vikstén oli selvästikin saanut vaikutteita Martti Lutherilta.⁴⁴

Viksténin mukaan kukaan ihminen ei ole mitenkään voinut ansaita Jumalan rakkautta; rakastetun lapsen asema saadaan lahjaksi. Kyse on suvereenin Jumalan suvereenista *lahjoitusperiaatteesta*:

Tämä on pelastumista hänen elämänsä kautta siitä turmeluksesta, joka maailmassa himojen tähden vallitsee. Se ei lähde koskaan sitä tietä, että ladellaan sääntöjä ja määräyksiä uskovaisille, mutta se lähtee sitä tietä, että meille lahjoitetaan: ”Hänen jumalallinen voimansa on lahjoittanut meille kaiken, mitä elämään ja

⁴⁰ TOP 70-71.

⁴¹ AA 30, 32, 96-97; TOP 91; lukuisat puhetallenteet, esim. *Miten saitte Hengen* (Lahti 1979, kohdasta 41m25s).

⁴² TOP 72; lukuisat puhetallenteet, esim. *Sovelias Jumalalle* (Vammala 2.10.1988, kohdasta 18m57s).

⁴³ 2. Kor 5:21. ”Sen, joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi.”

⁴⁴ Luther 1520, suom. Tuomo Mannermaa 1981, 27. ”Kristuksen oma tulee uskovan sielun omaksi ja kaikki sen oma Kristuksen omaksi. Kristuksella on kaikki aarteet ja autuus – ne ovat sielun omia. Sielua rasittavat kaikki paheet ja synnit – ne tulevat Kristuksen omiksi.”

jumalisuuteen tarvitaan”. Jumalan työ meissä menee lahjoitusperiaatteen mukaan eteen päin, se ei mene vaatimuksien mukaisesti eteen päin.⁴⁵

Kenelle sitten osuu ”arpa ihanasta maasta”?⁴⁶ Kuka saa osakseen Jumalan valmistaman pelastuksen Kristuksessa? Onko Jumala kenties valinnut tietyt yksilöt pelastumaan? Ehkä kyse on lähinnä edeltä tietämisestä? Siihen asiaan ei apostoli Paavalillakaan ollut tietoa eikä selvää vastausta.⁴⁷ Vikstén ei syytynyt kalvinistisille linjoille, mutta yhdestä asiasta hän oli saanut kuitenkin aivan ehdottoman uskonvarmuuden Uuteen testamenttiin perustuvana totuutena: paljon on kutsuttuja, ja jokainen kutsun ja ilosanomainformaation vastaanottanut sielu pelastuu kadotukselta. Näiltä osin kristinoppia voidaan toki pitää täysin käsittämättömänä ja varmasti joidenkin mielestä jopa moitittavana, sillä on mahdotonta tietää, toteutuuko siinä edes minkäänlaista mahdollisuuksien tasa-arvoa. Myös veriuhuri, ristillä teurastettu Jumalan Karitsa, jonka voidaan ajatella olevan kristinuskon keskeisin elementti, on syvimmältään äärimmäinen mysteeri, vaikka siitä toki onkin tehty monenlaisia tulkintoja kristinuskon ja teologian historiassa. Mauri Vikstén tuntuu painottavan sovitustapahtuman taivaallista juridiikkaa – hyväksyen toki muidenkin mahdollisten sovitusteoreettisten aspektien perusteltavuuden. Uhrikäytännön esikuvat löytyvät tietenkin Vanhasta testamentista.⁴⁸ Helluntailaiseen tapaan Viksténin opetuksessa on vahvasti näkyvissä *Christus Victor*, Jeesus Kristus taivaallisten sotajoukkojen ylipäällikkönä ja kuoleman ja pimeyden valtojen murskavoittajana.⁴⁹

Vikstén painotti erityisesti sitä, että Kristuksen tähden Jumala hyväksyy uskovan aivan sellaisenaan; hänen ei siis tarvitse yrittää olla jotakin muuta kuin on kelvatakseen Jumalalle.⁵⁰ Hän katsoi, että erityisesti suomalaisten on vaikea niellä ”tätä lääketä”. Mutta Jumalan edessä millään kadottavilla syytöksillä vanhurskautettua vastaan ei ole mitään tehoa.⁵¹

2.1.3 Parannus ja kaste

Mauri Vikstén julisti äärimmäisen tinkimätöntä armon oppia niiden osaksi, jotka uskovat Kristukseen. Hän painotti voimakkaasti uskomisen merkitystä pelastuksen välineenä eli instrumenttina, jolla tartutaan Jumalan tarjoamaan lahjaan. Hänelle usko ei kuitenkaan ollut evankeliumin uskomista sitä pelkästään totena ja historiallisena faktana pitäen, vaan Jumalaan

⁴⁵ Puhetallenne *Ahdistukset ja Jumalan rakkaus* (Tampere 2.8.1975, kohdasta 38m55s).

⁴⁶ Ps 16:6. Puhetallenne *Kukat ovat puhjenneet* (Lahti 21.7.1987, kohdassa 8m17s).

⁴⁷ Room 9:18-22.

⁴⁸ Puhetallenne *Ilmestysmaja 11 – Uhrialttari ja vaskiallas* (Lahti 1982).

⁴⁹ Mäkilä 2010, 129. ”Klassisen helluntailaisuuden teologisessa ytimessä on ollut ja on edelleen *Christus Victor*, joka pian palaa takaisin.”

⁵⁰ Puhetallenne *Vanhurskaus uskon kautta* (Nokia 7.11.1987, kohdassa 19m30s-21m55s). Liite 1, VI.

⁵¹ Puhetallenne *Kristus meissä* (Lahti 11.1.1983, 32m50s-36m45s); *Kristus puolestamme* (Lahti 28.12.1982, kohdasta 32m35s).

ja hänen armoonsa turvautuvaa uskomista niin, että ilosanomaa vastaanotettaessa tapahtuu samalla parannus:

Raamattu esittää parannuksen teon syntien anteeksisaamisen ehtona, eikä ole olemassa mitään oikotietä iankaikkiseen elämään. Lk 24:47, Apt 2:38, 17:30. Lukuisat muutkin Raamatun paikat ilmoittavat ehdottoman parannuksen teon vaatimuksen.⁵²

Oikealla tavalla uskoontulo minusta on aina ollut parannuksessa Jumalan puoleen kääntymistä ja syntein anteeksisaamisen kokemista uskon kautta Kristukseen.⁵³

Sanoilla parannus ja parannuksen tekeminen on kuitenkin suomen kielessä jokseenkin hankala kaiku, koska ne tuntuvat viittavan jonkinlaiseen omavoimaiseen paheista luopumiseen. Mutta niillä on myös tarkentavia merkityksiä kuten kääntyminen ja katumus, ja kreikankieliset sanat *μετάνοια* [metanoia] ja *μετανοέω* [metanoeeo] viittaavatkin mielenmaailmoissa tapahtuvaan muutokseen. Mauri Vikstén selittää parannuskäsitteen mielenmuutosaspektia viittaamalla Lutheriin:

Raamatullinen parannuksen teko on aina mielenmuutos ja kääntyminen Jumalan puoleen, eikä ainoastaan pyrkimys päästä eroon jostakin yksityisestä paheesta. Lutherin vanhassa Katekismuksessa sanotaan: ”Parannus on mielenmuutos, jossa ihminen menee itseensä, katuu syntejensä ja tahtoo niistä luopua.” Inhimillisen parannuksen teon johtaessa ulkokohtaiseen osaratkaisuun, Jumalan mielen mukainen parannus johtaa täydelliseen muutokseen.⁵⁴

Armon painottajia ja uskonvanhurskausopin kannattajia on usein moitittu ”halvan armon” julistamisesta ja varoitettu heitä suistamasta ihmisiä ”väärään rauhaan”. Voimme todeta, että ainakaan Mauri Vikstén ei opettanut sielujen pelastumista ilman parannuksen edellytystä eli ilman Jumalaan turvautuvaan uskoon liittyvää halua suunnata elämää Jumalan tahdon mukaisesti. Tämä halu ei tietenkään itsessään sisällä *kykyä* elää rakkaudentäyteistä pyhää elämää, mutta sielunsa pelastusta etsivän ihmisen mielenmaailmassa se osoittaa lähtökohdassaan oikean suunnan: ihminen on armoa kaipaavana ja sitä jatkuvasti tarvitsevana syntisenä asettunut oikeaan asentoon Jumalan edessä. Parannuksessa kristitty siis suuntautuu Jumalan hyvyyttä kohti.

Teologisessa tarkastelussa Viksténin opetuksen kirkkaus näyttäisi ilmenevän siinä, että hän selkeästi katsoi uskoontulemisessa toteutuvan samanaikaisesti kaksi merkittävää asiaa: usko yhdistää vanhurskauttamisen ja uudestisyntymisen.⁵⁵ Tätä asiaa valottaakseen hän toisinaan lainasi Lutherin Katekismusta – jota hän kehotti helluntailaisiakin lukemaan⁵⁶ – jossa sanotaan, että syntiinlankeemuksessa ”ihmisen järki pimeni ja hänen tahtonsa taipui pahaan”.⁵⁷

⁵² TOP 65; Myös puhetalenne *Nöyrytyminen* (Lahti 18.11.1979, kohdassa 24m25s).

⁵³ Puhetalenne *Kristus meissä* (Lahti 11.1.1983, kohdassa 4m34s).

⁵⁴ TOP 66.

⁵⁵ TOP 102; Myös Kuosmanen 2012, 122; Asia on selkeästi mainittu myös Seinäjoen talvipäivillä 19.1.2001 hyväksytyssä helluntaiseurakunnan uskon pääkohdassa nro 4: ”Jumala loi ihmisen omaksi kuvakseen ja yhteyteensä, mutta syntiinlankeemuksessa ihminen joutui eroon Jumalasta. Uskomalla Jeesukseen ihminen saa lahjaksi vanhurskauden ja uudestisyntyy Jumalan lapseksi.” – suomenhelluntaikirkko.fi.

⁵⁶ Puhetalenne *Armo* (Lahti 12.10.1994, kohdassa 31m10s).

⁵⁷ Puhetalenne *Viimeinen kutsu* (Helsingin Saalem 6.6.1981, kohdassa 5m18s).

Uskolla vastaanotettu evankeliumin sana saa aikaan uuden elämän ja aseman Jumalan edessä, ja tuossa uudestisyntymisessä ihmisen tahto kalibroitu Jumalan tahdon suuntaiseksi eli hyvää kohti. Parannuksessa on siis kysymys kääntymyksen ohella tahdon suunnasta eli hyvin syvällisestä mielenmaailman asiasta. Jos tämä yksinkertainen kytkentä käsitettäisiin yleisesti paremmin, lain ja armon välinen ristiriita ja skismojen aiheuttaja haihtuisi jokseenkin olemattomiin. Ihmisen vanha luonto on täysin turmeltunut, eikä se koskaan taivu parannukseen, mutta ihmisellä on mahdollisuus muuttua mielen uudistuksen kautta (Room 12:2). Vikstén painotti kristityn uskoperusteista erityisasemaa Kristuksessa, ja aivan äärimmäisen voimakas uskon painotus hänen opetuksessaan oli myös uskoontulemisen tapahtuman suhteen.

Oikeastaan voidaan pitää kyseenalaisena muiden vaatimusten kuin uskon esittämistä, kun joku etsii yhteyttä ja rauhaa Jumalan kanssa.⁵⁸

Koska Raamatun mukaan Jumalan hyvyys vetää ihmisiä parannukseen, eikä kukaan tule Jeesuksen luokse, ellei ”Isä häntä vedä”, ja koska uskomisenkin on loppujen lopuksi Jumalan teko, pohdittavaksi jää, lieneekö ihmisellä lopultakaan minkäänlaista osuutta oman sielunsa ikuisuuskohtalon suhteen.⁵⁹ Armon tuottama vapaus on kuitenkin suuri, ja se sisältää reaalisen mahdollisuuden käyttää vapautta myös huonosti ja väärin.⁶⁰ Evankeliumin tarkoitus ei ole pyhittää paheita, mutta lienee selvää, että minkään tasoinen parannusenteko ei tee kenestäkään moitteetonta ihmistä. Kristityn on siten tärkeää suhtautua armollisesti ”kanssamatkaajiinsa”:

Meidän tulisi pelastua kaikesta farisealaisesta paremmuudentunnosta nähdäksemme toden teolla, ettemme oman itsemme puolesta ole sen parempia kuin elämän varjopuolella vaeltavat kanssamatkaajamme. Vain olemalla samalla tasolla, myös lankeilevan uskovan kanssa, voidaan päästä kumpaistakin hyödyttävään kontaktiin. Se ei tietenkään tarkoita synnissä elämistä, ei edes sen hyväksymistä, vaan yhteisen aadamilaisen perintömme tunnustamista. Onhan vaikeuksiin joutuneen ja oman itseni välillä vain aste-ero, sillä meissä kumpaisessakin asustaa synnillinen luonto, joka tiettyjen tekijöitten vaikutuksesta vain on tuossa toisessa puhjennut tekojen asteelle.⁶¹

Tuleeko meidän siis hyväksyä paheellinen elämä? Edellä esitetty ei tietenkään merkitse pahojen tekojen hyväksymistä vaan ymmärtävää suhtautumista ihmiseen itseensä.⁶²

Parannus tarkoittaa siis ilosanomainformaation vastaanottamisen eli sen uskomisen yhteydessä tapahtuvaa tietoista kääntymistä Jumalan puoleen, turvautumista häneen ja suuntautumista hyvää kohden. Kristitty tahtoo tahtoa hyvää, vaikka syntinen luonto häntä väärin tekoihin houkuttelee – ja ajoittain hän niihin lankeaakin: toisinaan käytännössä, mutta hyvinkin usein mielensä maailmassa. Hän on yhtä aikaa pyhä ja syntinen.⁶³ Viksténin mukaan kristityn ei tarvitse kuitenkaan yksin ja omavoimaisesti taistella itsessään olevaa pahaa vastaan, vaan

⁵⁸ AA 83.

⁵⁹ Joh 6:29,44; Room 2:4.

⁶⁰ AA 91; Gal 5:13. ”Sanoissa on viittaus mahdollisuuteen tehdä syntiä uskoontulon jälkeenkin. Useat muutkin Raamatun kirjoitukset todistavat, että uskovainen voi langeta syntiin.”

⁶¹ AA 38-39.

⁶² AA 81.

⁶³ Puhetallenne *Vanhurskaus uskon kautta* (Nokia 7.11.1987, kohdassa 4m30s-8m16s). Liite 1, II.

hänellä on tukenaan jumaluustriniteetin kolmas hypostaasi eli Pyhä Henki, jonka monilla tavoin positiivinen vaikutus hengelliseen elämään on sekin ennen kaikkea armon kokemisen seurausta. Siitä tarkemmin seuraavassa pääluvussa eli luvussa 3.

Vesikasteen suhteen Viksténillä oli erittäin selkeä näkemys autuudenjärjestyksestä: opetuslapsia ei synnytetä kasteessa, vaan ainoastaan aiemmin uskoon tulleet eli ilosanoman vastaanottaneet ihmiset kastetaan. Hän katsoi olevan kiistatonta, että Uuden testamentin kirjoitusten perusteella ensimmäisen kristillisen vuosisadan seurakunnissa käytössä oli vain uskoontulleiden kaste. Käytäntö muuttui ajan saatossa, mikä on jokseenkin luonnollista, sillä vasta myöhemmin tuli laajemmassa mitassa esiin kysymys kristittyjen perheiden lasten kastamisesta.⁶⁴ Olihan alkuvaiheessa selvää, että ongelmaa kasteen suhteen ei ollut, koska kristikuntaa ei ollut vielä olemassa, vaan käytännöllisesti katsoen kaikki, joista kirjoitettiin, tulivat uskoon yhteisön ulkopuolelta.⁶⁵

Vesikasteen muodosta Vikstén oli selkeästi sitä mieltä, että uusitestamentillinen kaste oli upotuskaste. Hänen näkemyksensä perustui erityisesti niihin raamatunkohtiin, joissa ihmiset ”astuivat veteen” tai ”ylös vedestä” (Apt 8:38-39) tai kastoivat paikassa, jossa ”oli paljon vettä” (Joh 3:23). Kasteen muoto on ollut helluntailaisuudessa hyvinkin merkityksellinen, sillä *vauvojen valelukastetta* ei ole pidetty hyväksyttävänä kasteena, vaan helluntaiseurakuntiin liittyvät on kastettu *uskovien upotuskasteella*. Kreikan kastamista tarkoittavan sanan βαπτίζω (baptidzoo) on ymmärretty merkitsevän kastamista upottamalla, ja jo reformaatioaikana oli olemassa merkittävä liike, joka ei hyväksynyt lapsikastetta. Sen jäseniä kutsuttiin haukkumanimellä anabaptisteiksi eli uudestikastajiksi. Myös helluntailaisia on kastekäytäntönsä tähden kutsuttu uudestikastajiksi, mutta hekin ovat anabaptistien tavoin tulkinneet uskovien kasteen olevan ainoa oikea kaste – joten siihen perustuen kysymys ei heidän näkemyksensä mukaan ole kasteen uusimisesta vaan sen oikeasta suorittamisesta. Mauri Vikstén piti monien vanhojen kirkkokuntien harrastamaa lapsikastekäytäntöä evankeliumin kannalta erittäin vahingollisena, koska hänen mukaansa se tuudittaa miljoonia ihmisiä petolliseen rauhantilaan eli pitämään itseään kristittyinä ilman uudestisyntymistä ja henkilökohtaista uskoa.⁶⁶

Pohdittavaksi silti jää, kuinka meneteltiin esimerkiksi purppuranmyyjä Lyydian perhekunnan tapauksessa: kun ”hänet ja hänen perhekuntansa oli kastettu” (Apt 16:15), oliko mukana myös pieniä lapsia? Synagoogan esimies Krispuksesta puolestaan sanotaan, että hän ja

⁶⁴ Hällström, Laato, Pihkala 2007, 247.

⁶⁵ TOP 96-101; Puhetallenne *Evankeliumin kaste* (17.2.1980).

⁶⁶ TOP 96-97; Puhetallenteet *Evankeliumin kaste* (17.2.1980) ja *Nöyrtyminen* (Lahti 18.11.1979, kohdasta 24m57s).

”koko hänen perhekuntansa uskoivat Herraan; ja myöskin monet korinttolaiset, jotka olivat kuulemassa, uskoivat, ja heidät kastettiin” (Apt 18:8). Siitä voisi päätellä, että kaste suoritettiin niille, jotka kykenivät uskomaan. Mutta kun koko perhekunta kastettiin, jätettiinkö silti imeväisikäiset kastamatta? Yksi hyvin hauras viite tuo tähän asiaan näkökulman, jota hyvin harvoin otetaan esille. Paavali nimittäin kirjoittaa puolisoista, että ”mies, joka ei usko, on pyhitetty vaimonsa kautta, ja vaimo, joka ei usko, on pyhitetty miehensä, uskonveljen, kautta; *muutoinhan teidän lapsenne olisivat saastaisia, mutta nyt he ovat pyhiä*”.⁶⁷ Ja jos he olivat pyhiä, mikä olisi estänyt kastamasta heitäkin?

Mauri Vikstén katsoi vesikasteen liittyvän käytännön pyhityselämään: se on ”kehotus pyhityskilvoitukseen” ja ”lähtölaukaus uudessa elämässä vaeltamiselle”. Kasteen yhteydessä ihminen myös tunnustautuu Kristuksen seuraajaksi ja liittyy paikallisen seurakunnan jäseneksi.⁶⁸ Vikstén ei nähnyt kasteessa mitään pelastukselle välttämätöntä mysteeriluonnetta, mutta toisaalta hän ei halunnut typistää sitä pelkäksi kuuliaisuuskyseksikään, vaan hänelle vesikaste oli kristityksi tulemisen ja uuden elämän alkamisen uskoa tukeva symboli ja siis parannuksen vertauskuvallinen toimenpide.⁶⁹ Kaste ei ole pelastuksen suhteen välttämätön, mutta Jeesuksen käskyn perusteella se on tärkeä toimitus, josta ei millään kirkolla eikä seurakunnalla ole lupaa luopua. Ristin ryöväri ei ehtinyt kasteelle, ja siitä huolimatta Jeesus lupasi hänelle pelastuksen, mutta kaste on silti yksi evankeliumin keskeisimmistä elementeistä ja kristinuskon tunnusmerkeistä. Voidaankin sanoa, että Viksténin helluntailaiset käsitykset vesikasteesta ovat lähempänä Calvinia kuin Lutheria ja hyvinkin kaukana roomalaiskatolisesta ja ortodoksisesta opista.⁷⁰

2.1.4 Ilosanoma ja usko – laki ja teot

Uudessa testamentissa on lukuisia kohtia, jotka kehottavat kristittyjä välttämään vääryyttä ja varoittavat ihmisiä elämästä pahojen himojensa mukaan. Kun parannus ymmärretään aiemmin esitetyn mukaisesti mielenmuutoksena ja sielun suuntautumisena Jumalaa kohti, asiassa ei pitäisi olla mitään kriittistä ristiriitaa absoluuttisen armon kanssa; kristityn sisäinen ihminen tervehtii ilolla kaikkia rakkautta ja hyvyyttä edistäviä asioita ja pyrkii niitä toteuttamaan – toki lähinnä siinä määrin kuin Kristus hänessä vaikuttaa Pyhän Hengen kautta. Jokaisessa uskovasakin asuu syntinen ja turmeltunut luonto, joten on selvää, että voimaa hyvän toteuttamiseen helposti puuttuu esimerkiksi hengellisen aliravitsemustilan takia.⁷¹

⁶⁷ 1. Kor 7:14, kursivointi minun.

⁶⁸ TOP 98-99.

⁶⁹ Puhetallenne *Lupausten liitto* (Lahti 18.12.1979, 37m0s); Vikstén 2006, 106 (postuumi).

⁷⁰ Gassmann & Hendrix 2005, 119-125; evl.fi; ort.fi; katolinen.fi; suomenhelluntaikirkko.fi.

⁷¹ Puhetallenne *Raamattuopiston luento* (Hattula 30.3.1981, kohdassa 19m18s).

Monien Uuden testamentin tekstikohtien mukaan Kristukseen uskovien eli evankeliumin sanasta syntyneiden⁷² ihmisten keho on Jumalan asumus ja Pyhän Hengen temppeleli, ja seurakuntaa kutsutaan Kristuksen ruumiiksi. Ajatuksena on Jumalan asuminen Henkensä kautta ihmisten kesellä, ihmisissä itsessään. Vikstén selittää Vanhan testamentin ilmestysmajan kuvaavan tätä asiaa:

Ilmeistä on, että ilmestysmaja kuvaa kaiken muun ohella ihmisen kolminaisuutta, esipihan edustaessa ruumista, pyhän sielua ja kaikkeinpyhimmän henkeä. Kaikkeinpyhimässä oli liiton arkki, joka on esikuva meidän Herrastamme Jeesuksesta Kristuksesta, joka nyt asuu meissä, se on meidän hengessämme.⁷³

Tässä yhteydessä on todettava, että Mauri Vikstén piti koko Raamattua hengellisenä auktoriteettina. Jeesuksen viittaukset ja koko Uusi testamentti osoittavat, että Jumala on puhunut myös Vanhan liiton kautta ja erityisesti juutalaisille, siis jo ennen Jeesuksen aikaa. Jumalan valinta ja kirjoitusten ”henkeytyminen” eivät siis tapahtuneet vasta Jeesuksen syntymän, elämän ja kuoleman kohdalla tai jälkeen, vaan Jeesuksessa oli kyse vanhojen esikuvallisten kirjoitusten täyttymyksestä. Näin ollen myös Vanha testamentti on Jumalan pyhää sanaa. Kristinuskon oppi on Viksténin mukaan kuitenkin auki kirjoitettuna vain Uudessa testamentissa ja erityisesti Paavalin kirjeissä.⁷⁴

Sisältönsä puolesta nämä kaksi Raamatun osaa eivät kuitenkaan eroa kovin paljon toisistaan, sillä Vanha testamentti sisältää evankeliumin esikuvissaan, varsinkin uhritoimituksissa, jotka viittaavat Kristukseen. Uusi testamentti taas puolestaan on noiden esikuvien täyttymys. Raamattu on yksi erottamaton kokonaisuus, eikä Vanhaa testamenttia voida ymmärtää ilman Uuden testamentin antamaa valoa. Uudella testamentilla taas on juurensa Vanhassa testamentissa.⁷⁵

Mauri Viksténin armon opetus ei ollut lain arvon sivuuttamista, vaikka hänelle oli täysin selvää, että sen kautta ei kukaan voi tulla Jumalalle kelvolliseksi ja että lakia ei ole asetettu vanhurskaille vaan jumalattomille.⁷⁶ Jumala ei ole muuttunut, joten hän ei missään määrin mitätöinyt tai vähätellyt Vanhan testamentin sisältöä, itse asiassa aivan päinvastoin:

Moraalilaki samoin kuin Vanhan testamentin uhrilakikin on Jumalan pyhää sanaa, eikä niitä koskaan ole mitätöity, vaikka seremonialain uhritoimitukset päättyivätkin, kun uhrattiin parempi uhri.⁷⁷

Vanhatestamentilliset moraalilain määräykset ja varsinkin kymmenen käskyä ilmentävät nekin Jumalan tahtoa ja pyhyyttä ja ovat jokseenkin saman suuntaisia kuin Uuden testamentin kehotukset. Kummankin päämääränä ja ideana on rakkauden periaate eli se, että lähimmäiselle ei tehtäisi mitään paha. Käskyt ja määräykset eivät kuitenkaan anna voimaa hyvän toteuttamiseen, sen sijaan ylenpalttisen armon ajattelua muuttava vaikutus uskovan mielenmaailmassa saa aikaan parempia tuloksia ihmisten elämässä. Vikstén tähdensi, että ilman

⁷² Jaak 1:18; 1. Piet 1:23.

⁷³ TOP 35.

⁷⁴ Puhetallenne *Kristus meissä* (Lahti 11.1.1983 kohdasta 7m35s).

⁷⁵ TOP 52.

⁷⁶ 1. Tim 1:9.

⁷⁷ TOP 53.

evankeliumin mukaista Jumalan sataprosenttisen hyväksynnän tiedostamista ”ihmisellä ei ole mitään mahdollisuutta muuttua”.⁷⁸

Viksténin mukaan lain ja hyvien tekojen kautta ei kukaan voi ansioitua ja tulla hyväksytyin ja varsinkaan syyttömän asemaan Jumalan edessä. Sellaisen etuoikeuden tarjoaa ainoastaan Kristuksen lahjavanhurskaus, joka luetaan kristityn hyväksi uskon kautta Kristukseen ilman tekoja ja ilman ansioita. Vanha liitto oli lakiliitto, jonka vaatimukset ainoastaan Jeesus Kristus onnistui täyttämään; uusi liitto on armoliitto, joka perustuu yksin hänen onnistumiseensa. Voidaan leikillisesti – mutta opille oikeutta tehden – sanoa, että kristitty menee taivaaseen Jeesuksen siivellä. Vikstén vertasikin sielun pelastumista lentokoneeseen ja ilmaisi asian niin, että kuten matkustaja istuu kyydissä, hän pääsee perille pelkästään olemalla – siis mitään tekemättä. ”Taivaaseen mennään olemalla eikä tekemällä.”⁷⁹

Jokainen uskovainen ihminen – sekin, joka ei ilmeisesti tee mitään muuta kuin olla möllöttää, niin kuin sanotaan – niin se on yhtä vanhurskas kuin sekin, joka tekee töitä vallan kauheasti Jumalan vainiolla.⁸⁰

Tässä yhteydessä on välttämätöntä puuttua Jaakobin kirjeen sisältöön, joka pinnallisesti tarkasteltuna näyttäisi opettavan päinvastaista oppia uskosta, teoista ja vanhurskauttamisesta kuin mitä Paavali opettaa. Viksténin mukaan ristiriitaa ei ole, sillä Paavali ”taisteli elämätöntä lakiuskontoa vastaan” ja Jaakob puolestaan ”kuollutta uskoa vastaan”:

Nämä Kristuksen apostolit taistelivat samassa armeijassa, mutta eri tahoilta ahdistavia vihollisia vastaan. Heitä tuskin voi nimittää rinta rinnan taistelijoiksi. He taistelivat samassa hengessä selkää selkää vasten nojaten ja näin toisiaan tukien, kahdelta aivan päinvastaiselta suunnalta hyökkääviä erilaisia vihollisia vastaan. Terve käsitys uskon- ja elämänvanhurskaudesta aikaansaa hengellisen tasapainotilan.⁸¹

Viksténin opetuksessa vapaus merkitsi lunastuksen perusteella vapautta sekä synnin orjuudesta että lain kirouksesta.⁸² Paavali erityisesti nuhteli galatalaisia, jotka pyrkiessään vanhurskautumaan ja siis saamaan lain kautta ja oman elämänsä perusteella osakseen Jumalan hyväksynnän olivatkin vakavasti eksyksissä, sillä he olivat langenneet pois armon lujalta pohjalta. Vikstén muistutti, että Paavali suhtautui erittäin ankarasti sellaisiin saarnamiehiin, jotka julistivat väärennettyä evankeliumia, mutta lempeämmin sellaisiin, jotka julistivat oikeaa evankeliumia vääristä motiiveista.⁸³ Usein väärän evankeliumin opettajat olivat nimenomaan ”lainopettajia, jotka eivät tiedä mistä puhuvat ja minkä varmaksi väittävät” (1.Tim 1:7). Vikstén piti erityisen haitallisena lain ja evankeliumin sekoitusta, jonka julistaminen on hänen mukaansa myös nykyaikana monien sananjulistajien kardinaalivirheenä ja joka ”usein saa

⁷⁸ Vikstén 2007, 37 (postuumi). Kts. myös TOP 58.

⁷⁹ AA 31; puhetallenteet *Raamattuopiston luento* (Hattula 30.3.1981 kohdasta 22m0s) ja *Työtä tekevät ja raskautetut* (Pori 21.6.1980 kohdasta 25m6s).

⁸⁰ Puhetallenne *Vanhurskaus uskon kautta* (Nokia 7.11.1987, kohdassa 19m31s-19m46s). Liite 1, IV.

⁸¹ TOP 79-80.

⁸² Puhesarja galatalaiskirjeestä (Lahti 1979-80), erityisesti *Vapaus Kristuksessa* (Lahti 6.5.1980).

⁸³ Puhetallenne *Vääristelty evankeliumi* (Lahti 29.10.1979); Fil 1:15-18.

sellaisen muodon, että julistaja kaataa edellisen puhujan mielipiteet kokonaan”.⁸⁴ Pyhityksen problematiikkaa hän muotoili ymmärrettävämmäksi muutamien raamatunjakeiden avulla:

Käytännöllinen ja etenevä pyhitys pyrkii kaiken sellaisen poistamiseen uskovan elämästä, mikä on ristiriidassa Jumalan luonteen pyhyyden kanssa. Näin voimme myös hyvin ymmärtää, miksi niitä, jotka olivat kertakaikkiaan pyhitetyt, Heb 10:10, kehoitettiin pyrkimään pyhitykseen, Heb 12:14. Ja niitä, jotka olivat puhdistetut, 1. Kor 6:11, kehoitetaan puhdistautumaan, 2. Kor 7:1. Samasta syystä niitä, jotka ovat kuolleet synnille, Kol 3:3, kehoitetaan kuolettamaan maalliset jäsenensä, Kol 3:5, ja niitä, jotka ovat panneet pois vanhan ihmisen, Kol 3:9, kehoitetaan panemaan pois vanha ihminen, Ef 4:22.⁸⁵

Edelleen Uudessa testamentissa kehoitetaan täydellisiä (Heb 10:14) pyrkimään täydellisyyteen (Heb 6:1) ja vanhurskaita (Room 5:1) vanhurskautumaan (Gal 2:17). Terveen kasvun kannalta on äärimmäisen tärkeää ymmärtää, että hengellisen elämän lujana pohjana on Kristus, joka täysin suvereenisti vastaa siitä, että perustus varmasti kestää. Uskovan ei siis tarvitse epäillä armon osallisuuttaan ja elää jatkuvassa epävarmuuden tilassa oman kelvottomuutensa tähden, vaan hän ymmärtää olevansa Jumalan hyväksymä juuri sellaisena kuin hän on, kaikkine virheineen ja puutteellisuuksineen:

Armon ilmapiirissä on lepo kilvoituksessakin, ja siinä voimme hyväksyä itsemme sellaisina kuin olemme, tietoisina siitä, että Herran työ meissä on varmaa etenemistä – tosin useimmiten silmiltämme salassa.⁸⁶ Raamatullisessa sielunhoitotyössä on oikeastaan kaksi päämäärää, jotka oikein ymmärrettyinä vaikuttavat ratkaisevalla tavalla hengelliseen kehitykseen ja samalla mielenterveytemme. Ensimmäinen näistä on hyväksyttynä oleminen eli jatkuva uudistuminen siinä tiedossa, että Jumala hyväksyy meidät sellaisina kuin olemme Kristuksen uhrin perusteella. Olen yrittänyt kiinnittää huomiota juuri tämän asian tärkeyteen täysin tietoisena siitä, että uskonvanhurskauden heikko käsittäminen etenkin suomalaisessa kristillisyydessä on yksi päävaikeus sielunhoitoapua etsiville uskojille.⁸⁷

Yhteenvedona voidaan todeta, että ei ole ristiriitaista vaan pikemminkin aivan asianmukaista kehottaa absoluuttisessa armossa eläviä kristittyjä pyhitykseen eli suuntaamaan elämäänsä Jumalan tahdon mukaisesti. He eivät käy kauppaa Jumalan kanssa, he eivät omilla ansioillaan tai omalla onnistumisellaan pyri ostamaan osakseen pelastusta, sillä sen he jo omistavat ja elävät Jumalan valtakunnassa. Kehotukset ja elämänohjeet ilmaisevat kristityn ”hengellisen elämän laadun, sen puitteet ja rajat, sillä vapaudellakin on ja tulee olla omat vartijansa” Jumalan tahdon toteutumiseksi ihmisten elämässä. Uuden testamentin opetuskirjoitusten kehoituksilla ei kuitenkaan ole ankaraa käskyluonnetta vaan hyvän paimenen kaitseva sävy.⁸⁸

⁸⁴ AA 52-53. Samaan olen törmännyt itekin: lakihenkinen tilaisuuden juontaja on saattanut mitätöidä edellisen puhujan armohenkisen opetuksen vetoamalla kuuliaisuutta tai muuta käytännön hengellistä ohjeistusta käsitteleviin Raamatun jakeisiin. Viksténin mukaan sellainen *vastaevankeliumi* on äärimmäisen vaarallista ja tuottaa pelkkää kirosta. – Puhetallenne *Vääristelty evankeliumi* (Lahti 29.10.1979, kohdassa 35m50s-36m30s).

⁸⁵ TOP 93.

⁸⁶ TOP 58.

⁸⁷ AA 168.

⁸⁸ TOP 58-59.

2.2 Vanhurskauttamiskäsityksistä

Mauri Vikstén oli täysin omaksunut uskonpuhdistuksen tuottaman ajatuksen vanhurskaudesta yksin uskosta, yksin armosta, yksin Kristuksen tähden ja yksin Raamattuun pohjautuen. Juuri lahjavanhurskaudesta hän löysi oman tapansa evankeliumin sanoittamiselle niin, että se olisi kuulijoiden mahdollisimman helposti ymmärrettävissä ja ilomielin omaksuttavissa. Hänen mielestään lahjana saatava vanhurskaus ilmaisee selkeimmällä mahdollisella tavalla, että uskova ihminen on täydellisesti Jumalan hyväksymä juuri sellaisena kuin on. Joidenkin teologioiden ja raamatunopettajien mielestä kyseessä on kuitenkin varsin yksipuolinen näkemys pelastusopista.

Yksi viime aikojen suorasanaisimmista kriitikoista on entinen helluntailaisten raamattuopiston (Iso Kirja) johtaja Veli-Matti Kärkkäinen, joka on taannoin siirtynyt papiksi luterilaiseen kirkkoon.⁸⁹ Hän toimii Fullerin teologisen seminaarin professorina Kaliforniassa ja on kirjoittanut vuosina 2013–2017 laajan dogmatiikan kokonaisuutensa.⁹⁰ Ekumeenikkona hän pyrkii viisiosaisessa teossarjassaan mahdollisimman kattavan ja rakentavan yhteyden luomiseen kristikunnassa ja ystävälliseen dialogiin myös koko muun maailman kanssa. Hän näkee uskonvanhurskausopin painottamisen opillisena vinoutumana, joka kaipaa oikaisua. Hänen mielestään kyseessä on vain yhtä pelastusopillista aspektia kuvaava metafora.⁹¹

Kärkkäisen mielestä Martti Lutheria on tulkittu väärin, sillä hänen mukaansa Lutherin käsitykset vanhurskauttamisesta eivät poikkea vanhan kirkon käsityksistä, eivät idän eivätkä lännen; hän tulkitsee Lutherin opettaman vanhurskauden sisältävän myös elämän muuttumisen painottamista. Kärkkäinen katsoo, että Uudessa testamentissa uskonvanhurskausoppi ei ole ”keskeinen ja johtava tapa puhua pelastuksen vastaanottamisesta” ja että opetus pelastuksesta ei ole koskaan ”pelkästään ulkopuolella tapahtuva oikeudellinen julistus vaan myös alku elinikäiselle pyhitykselle ja uudistumiselle”.⁹²

Kärkkäinen viittaa myös niin kutsuttuun Mannermaan koulukuntaan sekä luterilaisten ja roomalaiskatolisten keskinäisiin neuvotteluihin vanhurskautusopista ja yhteiseen julistukseen, joka hyväksyttiin vuonna 1999. Kumpikin osapuoli painottaa sekä uskoa että pelastusoppiin kuuluvia tekoja oikean uskon seurauksena. Myös helluntailaisille ja muille vapaakristillisille uskonsuunnille niin kutsutun pyhityskilvoituksen korostaminen on aina ollut erittäin tyypillistä.

⁸⁹ Kärkkäinen, Veli-Matti 2015. "Uskon, ehkä naiivisti, että se, mikä yhdistää meitä, on monin verroin tärkeämpää kuin se, mikä erottaa." Lähetysnäky ja heimorakkaus johtivat Veli-Matti Kärkkäisen luterilaiseen pappisvihkimykseen. Haastattelijana Heikki Salmela. *Ristin Voitto* 37/2015.

⁹⁰ Kärkkäinen 2013-2017. *A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World* (vol 1-5).

⁹¹ Kärkkäinen 2016, 258 (Otsikko: *The Need to Reframe the Doctrine of Justification*).

⁹² Kärkkäinen 2017, 40. Artikkelin kirjassa *Yksin uskosta, yksin armosta*.

Yhtenä vuosisataisten skismojen sopimista vaikeuttavana seikkana on ollut se, että jo vanhurskauttamisen käsitekin on ymmärretty kirkoissa hieman eri tavoin.⁹³

Kärkkäinen katsoo, että uskonpuhdistuksen erityismerkitys ja ansio on ollut lähinnä aneakaupan ja kirkon ahneuden vastustamisessa, ei alkuperäisen vanhurskautusopin uudessa löytämisessä. Ensimmäisinä kristillisinä vuosisatoinakaan vanhurskausoppi ei Kärkkäisen mukaan ole ollut mitenkään korostuneessa roolissa, ei edes suurella armon opettajalla Augustinuksella. Lisäksi Kärkkäinen painottaa, että ei katolinen kirkko – kuten ei myöskään idän ortodoksinen kirkko – ole opettanut pelastumista tekojen vaan nimenomaan uskon perusteella. Painotuserot ilmenevät siinä vanhakirkollisessa näkemyksessä, että usko ei voi olla hedelmätön eli ilman hyviä tekoja, ja sen tähden helposti erehdytään luulemaan, että on julistettu pelastumista tekojen perusteella. Tässä mielessä uskonpuhdistus ei Kärkkäisen mukaan siis johtanut protestantteja mihinkään uuteen asentoon suhteessa muuhun kristikuntaan.⁹⁴

Kärkkäisen kriittisiin näkemyksiin vanhurskausopin korostamista kohtaan saattavat vaikuttaa toisaalta hänen metodismin perinteestä kumpuava ja pyhityskilvoitusta korostava helluntailainen taustansa ja toisaalta hänen ilmeisen intohimoinen tavoitteensa löytää yhteisiä säveliä kirkkojen välille puhtaasti ekumeenisista syistä. Hänen mielestään vanhurskauttaminen edellyttää myös ihmisen osuutta, ja monien protestanttien ”paranoidinen pelko ansiovanhurskaudesta” on haastettava ja korjattava idän ortodoksien synergistisellä ja roomalais-katolisen kirkon yhteistyöpohjaisella näkemyksellä.⁹⁵

Nykyajan ekumenia ehkä pakottaa pehmentämään näkemyksiä ja notkistamaan vanhojen kirkkojen luutuneita asenteita, mutta pidän selvänä, että lahjana ja uskon perusteella ihmiselle luettava vanhurskaus on ollut erityisesti luterilaisuudessa kaiken kristinopin keskus.⁹⁶ Tämän kalliin ja kirkkaan uskonpuhdistuksen ytimen ja helmen oli myös Mauri Vikstén opetukseensa täysin omaksunut. Ajattelen niin, että siinä oli hänen harvinaislaatuisen hengellisen voimansa syvin salaisuus, ja sillä tavoin hän itsekin asian mielsi.⁹⁷

Lakihenkistä pelagiolaisuutta ankarasti vastustaneen kirkkoisä Augustinuksen armo-painotteisiin pelastuskäsityksiin kuului uskovan vanhurskaaksi tekeminen, mutta varsinainen forensinen vanhurskaus eli uskovan sellaisenaan vanhurskaaksi julistaminen oli reformaation ajan opinkehityksen tuottama käsite ja uusi asia kirkkohistoriassa sitten alkuseurakunnan

⁹³ Kärkkäinen 2017, 33-35. Artikkelin kirjassa *Yksin uskosta, yksin armosta*.

⁹⁴ Kärkkäinen 2017, 36-39. Artikkelin kirjassa *Yksin uskosta, yksin armosta*.

⁹⁵ Kärkkäinen 2016, 270-271 (Otsikko: *Rightwising and the "Active Reception of the Gift"*).

⁹⁶ Gassman & Hendrix 2005, 97.

⁹⁷ Vikstén 2006, 11 (postuumi).

aikojen. Skolastikko Tuomas Akvinolainen oli yksi teologian historian suurimmista hahmoista, ja myös hänen opetuksessaan oli vahva armopainotus. Hän ei hyväksynyt idän kirkon synergistisiä pelastuskäsityksiä, mutta arveli Jumalan suhtautuvan silti ymmärtäväisesti ihmisten yhteistyöhalukkuuteen oman pelastuksensa suhteen. Hän näki pyhityksen toteutuvan uskovoissa nimenomaan armon kokemisen vaikuttaman sisäisen muutoksen kautta. Sen sijaan myöhemmän teologian ja *via modernan* edustaja William Ockham näki vanhurskauttamisen perustuvan vapaan ihmisen hyviin tekoihin.⁹⁸

Kuten edellä on jo monissa yhteyksissä mainittu, Mauri Viksténin teologiassa vanhurskautus merkitsee ihmisyksilölle ennen kaikkea sataprosenttista Jumalan hyväksyntää: uskova on Jumalan edessä yhtä täydellisesti hyväksytty kuin Jeesus Kristus. Jumalan suunnalta osoitettu hyväksyntä on ehdoton ja kertakaikkinen, eikä kelpaamista tarvitse rauhottomassa epävarmuuden tilassa epäillä tai jatkuvasti tavoitella. Ilosanoman syvälinen sisäistäminen henkilökohtaisella tasolla ja vankka hyväksytyksi tuleminen tunne ja armon kokemus johtavat kristityn sisäiseen lepoon ja Pyhän Hengen osallisuuteen. Siten jo kirkkoisä Augustinuksen esittämät ja sittemmin Tuomas Akvinolaisen toistamat ajatukset Pyhän Hengen välittämästä rakkauden vuodatuksesta uskovaan ja uskovan kautta saavat myös käytännön toteutumisen edellytykset yksin armosta.⁹⁹

2.3 Helluntailainen pelastusoppi

Kuten aiemmin on todettu, suomalainen kansanluonne ja luterilaisuus eivät ole voineet olla vaikuttamatta helluntailaiseen kristillisyyteen, sen spiritualiteettiin ja sen sisällä ilmeneviin opillisiin näkemyksiin Suomessa. Mauri Viksténin mukaan tunnolliset suomalaiset ovat erityisen alttiita lankeamaan suorituskristillisyyteen ja joutumaan lainalaisuuden vaivaamaan hengelliseen näivetystilaan.¹⁰⁰ Siihen ongelmaan Vikstén on halunnut tuoda oman lievityksensä julistamalla sielunhoidollista evankeliumia, jonka pääsisältönä on hyväksytyksi tuleminen ilman ehtoja. Lahjavanhurskauteen viitaten hän ilmaisi julistavansa vanhaa luterilaista oppia, ja kuten edellä on mainittu, myös Katekismukseen hän toisinaan viittasi. Yhteiskristillisistä näkemyksistään huolimatta hän ei kuitenkaan juuri muussa suhteessa kehoittanut luterilaisuutta, sillä hänen mielestään esimerkiksi lapsikaste on synnyttänyt maailmaan ”miljoonaiset jumalattomien joukot” ja tuudittanut heidät väärään rauhaan ja muotojumalaisuuteen ja kuvittelemaan olevansa osallisia pelastuksesta ilman mitään uudestisyntymistä.¹⁰¹

⁹⁸ Gassman & Hendrix 2005, 97-102.

⁹⁹ Gassman & Hendrix 2005, 98.

¹⁰⁰ AA 51.

¹⁰¹ Puhetallenne *Nöyryminen* (Lahti 18.11.1979, kohdassa 24m57s).

Suomen helluntailiikkeellä ei ole koskaan ollut yhtenäistä teologiaa, vaan ainoana hengellisenä ohjenuorana on ollut Raamattu, josta saarnaajat ovat ammentaneet opilliset näkemyksensä.¹⁰² Jonkinlainen koherenssi julistuksessa on silti yleisellä tasolla ollut, mutta pelastusopillisiin hienosäätöihin ja muotoiluihin ovat yltäneet vain harvat ja ennen kaikkea opettajiksi itsensä mieltäneet sananjulistajat. Evankelistat ovat sen sijaan pitäytyneet hyvin yksinkertaisen ilosanoman julistamisessa toivoen sanomansa rohkaisevan ihmisiä tulemaan uskoon ja liittymään seurakuntaan.

Helluntailaiset ovat aina olleet karismaatikkoja ja korostaneet Pyhän Hengen vapaata toimintaa opissa ja elämässä, ja teologiaan on suhtauduttu vielä viime vuosisadan lopullakin melko varauksellisesti. Raamattua on kuitenkin opetettu kannesta kanteen ja lähinnä kunkin saarnaajan oman perehtyneisyyden ja armoituksen mukaan. Viksténin opetusten vertaamiseksi muun helluntaikentän näkemyksiin olisi välttämätöntä tehdä laaja katsaus maallikkoliikkeen sisäiseen kirjallisuuteen, mutta otan esille vain muutaman saarnaajan tuotantoa.

Yksi maininnan arvoinen ja laajasti arvostettu raamatunopettaja helluntailiikkeessä on ollut Juhani Kuosmanen. Kirjansa *Raamatun opetuksia* (2012) hän ilmoittaa olevan henkilökohtainen tutkimus eikä minkään herätysliikkeen virallinen tunnustusdokumentti, mutta on selvää, että hänen näkemyksillään on suuri arvovalta liikkeen piirissä. Kirja on maallikon tekemäksi ilahduttavan systemaattinen, ja sitä voisi nimittää jonkinlaiseksi pienoisdogmatiikaksi. Viksténin tavoin hän opettaa, että Jumala loi ihmisen kuvakseen kolminaiseksi: hänessä on ruumis, sielu ja henki, ja hengen kautta ihminen on yhteydessä Jumalaan. Pidän tätä trinitaarista näkemystä erittäin tärkeänä teologisena periaatteena ja opillisten muotoilujen lähtökohtana ja perustana.¹⁰³ Kuosmanen on myös asiantuntevasti tunnistanut sovitustyön tärkeät hyvitys- ja lepytysaspektit, joihin olen aiemmin viitannut.¹⁰⁴ Hän on Viksténin kanssa samoilla linjoilla siinä, että uskon kautta tapahtuva vanhurskauttaminen kertakaikkisena ja juridisena toimenpiteenä on evankeliumin ja koko Raamatun pääsanoma ja ydinkohta, ja kaikki Pyhän Hengen työ tapahtuu nimenomaan vanhurskauttamisen pohjalta: efektiivinen vanhurskaus on vasta forensisen vanhurskautuksen seurausta. Kun ihminen uskoo evankeliumin siihen turvautuen ja samalla Jumalan ja hänen hyvytensä puoleen kääntyen, hän uudestisyntyy, ja hänessä tapahtuu pelastukselle välttämätön mielenmuutos. Vanhurskauttamisen tulkitsemisen prosessiksi hän katsoo selkeästi vääräksi. Kristilliseen kilvoitukseen liittyvä pyhitys on Pyhän Hengen toimintaa uskovassa. Vesikasteen Kuosmanen

¹⁰² Mäkilä 2010, 9,124.

¹⁰³ Kuosmanen 2012, 45-46.

¹⁰⁴ Kuosmanen 2012, 69.

näkee uskoa vahvistavana välineenä. Voidaan sanoa, että sataprosenttista vanhurskauttamista opettava ja sitä ”Uuden testamentin keskeisimpänä oppina” pitävä Kuosmanen edustaa pelastusopissa Viksténin kanssa täysin samoja näkemyksiä.¹⁰⁵

Toinen maininnan arvoinen helluntailainen raamatunopettaja on ollut Veikko Pekki, jonka teosta *Lain alta vapauteen* (1985) voisi luonnehtia suorastaan armon manifestiksi. Pieni-kokoiseen kirjaseen ja vain hieman yli 30 sivuun Pekki on mahduttanut aimo annoksen erittäin sielunhoidollista pelastusoppia. Hänen näkemyksensä mukailevat täysin Viksténin ja Kuosmanen armontäyteisiä opetuksia, mutta nuoremman polven edustajana hän valottaa ja sanoittaa asiaa omalla tavallaan ja tyyllillään. Pekki argumentoi armon opin puolesta nerokkaan pätevästi ja valittaa Viksténin tavoin sitä, että lain ja armon osuus hengellisessä kasvussa on ”perinteisesti sekoitettu keskenään” ja että ”tuloksena on usein sellainen hengellinen ruokamyrkytys, joka tappaa varttuneemmankin lapsen”.¹⁰⁶

Pekin ehdottomuus katsoa ihminen täysin kyvyttömäksi toteuttamaan Jumalan tahtoa ilmenee ehkä radikaaleimmillaan siinä ”nöyryyttävässä totuudessa”, että ilman rakkauden motivaatiota ihmisen koko elämä kaikkine hyvine tekoineenkin on kokonaisuutena ja yksityiskohdissaankin täysin kelvoton yritys. Siinä hän on täydellisesti Viksténin linjoilla. Pekki painottaa totaalista itsensä kieltämistä eli täydellistä kyvyttömyyttä elää Jumalan tahdon mukaisesti ilman reaalisesti vaikuttavaa Pyhän Hengen voimaa. Uskovan tulee nähdä itsensä kuolleeksi; vain siten hän voi elää Jumalan elämää. Myös Pekki viittaa aiemmin mainittuun vaihtokauppaan: viattomassa Kristuksessa itsessään ei ollut mitään perustetta tulla tuomit-tavaksi ristinkuolemaan; syntisessä itsessään ei ole mitään perustetta vanhurskauttamiselle.¹⁰⁷ Hartauskirjallisuudessa täydellisen itsekieltämyksen on ilmaistu tarkoittavan jopa sitä, että uskovan rukouskin on merkityksellistä vain silloin, kun rukous tapahtuu Jeesuksen nimessä – ja toki siis ilman mitään mantra-ajatusta. Rukous uskovan omassa nimessä olisi näet Jumalan silmissä täysin fariseusten ja uskonnollisten ulkokultailijoiden monisanaisiin hokemiin verrattavaa vastenmielistä tekohurskautta.¹⁰⁸

Pekki on katsonut, että armon opetus seurakunnissa on kovin heikolla tasolla. Hänen mukaansa ”nykyinen herätyskristillinen julistus täyttää aniharvoin loppuun saakka raamatul-lisen vanhurskauttamisopin kriteerit.”¹⁰⁹ Petri Björkbackan helluntailiikkeeseen kohdistuvan kyselytutkimuksen mukaan saarnaajien näkemyksissä oli suuria eroja koskien juurikin heidän

¹⁰⁵ Kuosmanen 2012, 83-90, 98-100, 123-125; *Sataprosenttisesti vanhurskas*. Artikkelit sivustolla usko.net.

¹⁰⁶ Pekki 1985, 15.

¹⁰⁷ Pekki 1985, 22, 27, 38.

¹⁰⁸ Aalto & Aalto 1989, 38.

¹⁰⁹ Pekki 1995, 75.

vanhurskauttamisnäkemystään. Sen mukaan 74 prosentilla pastoreista oli ainakin jossakin määrin synergistinen pelastuskäsitys. Heidän keskinäiset näkemyseronsa olivat joissakin tapauksissa huomattavia.¹¹⁰ Vastausten perusteella kaikki saarnaajat eivät siis suinkaan ole olleet pelastusopissa yhdenmukaisia.

Arvelen, että tinkimättömän armon julistamiseen on suhtauduttu varauksellisesti, koska sellaisen on ajateltu johtavan ihmisiä helposti välinpitämättömyyteen, maailmallisuuteen ja syntisen elämän hellimiseen. Uskovaisten ulkoisen mallikelpoisuuden ja kristillisen hurskauselämän painottamisella on ilmeisen selvästi haluttu korostaa Jumalan pyhyyttä ja varjella seurakunnan profiilia. Saarnaajien lankeemuksiin on saatettu suhtautua siten, että heidän uskottavuutensa ja entinenkin opetuksensa on asetettu kyseenalaiseksi: he eivät ole onnistuneet pysymään kaikessa kaidalla tiellä, joten heidän opissaan täytyy olla jotakin vikaa. Itse ajattelen niin, että evankeliumi ei edellytä saarnaajiltakaan täydellistä onnistumista. Ulkoinen elämä on kaikkien näkyvässä, mutta jokaisen ihmisen sisällä on varmasti paljonkin roskaa, joka ei näy ulos päin: tuomiohenkisyys, viha, armottomuus, rakkaudettomuus ynnä monet muut mielenmaailman synnit ovat inhimillisen puolemmen luontaisia ominaisuuksia ja sellaista sydämen kovuutta, jota Viksténin – Augustinusta ja Lutheria myötäilevän – armollisen ja syntistä ymmärtävän linjan mukaan voi pehmentää vain Pyhän Hengen osallisuudesta syntyvä aidon rakkauden vaikutus.

Kuten aiemmin on mainittu, helluntailaisuudessa ei viime vuosisadalla ole ollut virallisia oppidokumentteja, jotka olisivat sitoneet liikkeen opetusta, vaan saarnaajat ovat pitäneet yksin Raamattua ohjenuoranaan ja ehkä pyrkineet tulkinnoissaan seuraamaan niitä raamatunopettajia, joita he itse ovat arvostaneet. Kuitenkin helluntaiherätyksen vuosittaisilla Talvipäivillä on käsitelty oppiasioita ja pyritty laajaan yhteisymmärrykseen kristinopin keskeisistä kysymyksistä. Vuonna 1998 luterilaisten ja roomalaiskatolisten välisten vanhurskauttamista koskevien neuvottelujen innoittamina myös helluntailaiset näkivät hyväksi ilmaista oman näkemyksensä kyseisestä opista. Talvipäivillä hyväksyttiin silloin julkilausuma, joka on mielestäni tätä tutkimustani ja myös koko helluntailiikettä ajatellen erittäin merkittävä. Seuraavat lainaukset ovat lausuman keskeisimmistä kohdista:

Vanhurskauttaminen on aseman muutos Jumalan edessä: syntisestä ja tuomionalaisesta tulee syytön ja täysin otollinen. Vanhurskaaksi lukeminen perustuu Kristuksen sijaisovitukseen. Jumala tuli Kristuksessa ihmiseksi ja teki syyttömästä Kristuksesta syyllisen, jotta syylliset ihmiset voisivat tulla vanhurskaiksi. Vanhurskauttaminen tapahtuu kertakaikkisesti; siinä ei ole asteita tai kasvua, vaan vanhurskautettu ihminen on sataprosenttisesti täydellinen Jumalan edessä, koska Jumala näkee hänet Kristuksessa...

¹¹⁰ Björkbacka 2001, 153, 157.

Vanhurskauttamisoppi on pelastusopin keskeisin kohta. Siksi Jumalan kunnian, iankaikkisen autuuden ja ihmisen pelastusvarmuuden kannalta on tärkeää, ettei opetuksessa hämärretä Jumalan edessä kertakaikkisesti vanhurskaaksi lukemista ihmisen olemuksessa tapahtuvaksi jatkuvaksi prosessiksi.¹¹¹

On helppoa havaita, että julkilausuma on täysin Mauri Viksténin kuten myös Juhani Kuosmasen ja Veikko Pekin näkemysten mukainen. Lienee ilmeistä, että lausumaa ovat olleet valmistele-
massa ja muotoilemassa lähinnä selkeää armon oppia kannattaneet arvovaltaiset tahot, siinä ei
nimittäin anneta minkäänlaista sijaa synergistisille ajatuksille. Björkbackan tutkimukseen
viitaten on selvää, että eivät suinkaan kaikki saarnaajat ja pastorit ole sisäistäneet vanhurskaut-
tamisoppia samalla tavoin. Esimerkiksi Kärkkäinen oli painottanut vanhurskauttamisen
pyhitysoipillisia aspekteja jo aiemminkin.¹¹² Sen sijaan Valtter Luoto on ollut aivan toisilla
linjoilla ja kirjoitti aiheesta Ristin Voitossa vain muutamaa numeroa Kärkkäisen jälkeen, mihin
asiaan myös Björkbacka on kiinnittänyt vahvaa huomiota.¹¹³ Nykyajan tilanteesta en ole
tarkasti selvillä, mutta ainakin Suomen helluntaiseurakuntien uskon pääkohtiin Jyväskylän
julkilausuman keskeisin sisältö on – tosin hyvin lyhyesti – sisällytetty.¹¹⁴ Helluntailiikkeen
viikkolehti Ristin Voitto on vuosikymmenten kuluessa antanut äänen erilaisille näkemyksille
ja mielipiteille. Myös Mauri Viksténillä oli lehden sivuilla useita opetuskirjoituksia 1980-
luvulla.

Opilliset näkemyserot ja niihin liittyvät vaikeat ongelmat eivät suinkaan ole uusia asioita.
Muinoin harhaopeiksi määriteltyjen moninaisten vinosuuntausten häivähdyksiä ilmenee
varmaankin kaikissa kirkkokunnissa. Esimerkiksi helluntailaisuudessa on ollut selvästi
vetoa sekä ylikarismaattisuuteen taipuvaiseen montanolaisuuteen että lakihenkiseen pelagio-
laisuuteen ja jossakin määrin moniin muihinkin oppivirtauksiin. On hyvä todeta, että läntisen
kirkkohistorian valtavirtaa edustava armopainotteinen augustinolaisuus on saanut kuitenkin
paljon sijaa. Mikään herätysliike ei liene täysin vapaa lieveilmiöistä, ja mahdollisia
vinoutumiahan opillisissa painotuksissa on lukemattomia määriä. Raamattua on mahdollista
tulkita tuhansin tavoin. On syytä pitää mielessä sekin, että helluntailiikkeeseen syntyi sen
alkuaikoina useitakin haaroja teologisten erimielisyyksien vuoksi. Yksi niistä oli modalistis-

¹¹¹ Suomen helluntaiseurakuntien talvipäivien julkilausuma vanhurskauttamisesta. Jyväskylä 15.1.1998. *Ristin Voitto* 5/1998, 5.

¹¹² Kärkkäinen 1994. Alaotsikko: Vanhurskaus ja pyhitys kuuluvat yhteen. ”On nimittäin yksipuolista ja osin harhaanjohtavaa väittää, että vanhurskauttaminen ei olisi missään yhteydessä pyhitykseen eli uskonkilvoitukseemme.” *Ristin Voitto* 8/1994, 10.

¹¹³ Björkbacka 2001, 48, 61; Luoto 1994. ”Jumalan lapseksi oikeuttavaa Jumalan armoa Kristuksessa ei saa sekoittaa yhtään meidän kilvoitukseemme täällä uskovina. Jumalan lapset kilvoittelevat, me emme kilvoitele tullaksemme Jumalan lapsiksi.” *Ristin Voitto* 11/1994, 5.

¹¹⁴ suomenhelluntaikirkko.fi. *Uskon pääkohdat – Ihminen, synti ja vanhurskaus*.

monarkianistista ja sabellionistista jumalakuvanäkemyistä edustava *Jeesus yksin* -liike¹¹⁵, joka torjui klassisen helluntailaisuuden omaksuman kolminaisuusopin. Kaikki tällaiset opillista eheyttä vaarantavat uhkat olisi syytä ottaa vakavasti huomioon hengellisten liikkeiden nykyistäkin tilaa ja linjaa tarkasteltaessa.¹¹⁶

Mauri Vikstén kiinnitti varovasti ja hienotunteisesti huomiota soteriologisten tulkintojen heterogeenisyyteen suomalaisen helluntailaisuuden opetuksessa. Hän viittasi usein uskonvanhurskauden heikkoon käsittämiseen erityisesti suomalaisessa kristillisyydessä.¹¹⁷ Hän kaipasi seurakuntiin ”armon opin selväpiirteistä julistusta” (AA 34). Hän viittasi opetuksen tasottomuuteen seurakunnissa ja moitti niitä lakihenkisyydestä (AA 51–53). Hän katsoi, että on helppoa ”kulkea Raamattu kädessä ja tuomita kaikkea ja kaikkia”, ja muistutti, että ”Jumala ei antanut Sanaansa lyömäaseeksi” (AA 61). Hän näki, että moralisoiva henki on uskovien keskuudessa yleistä (AA 80) ja että lainkiivailijat, joille evankeliumin armo ei ole avautunut, suojautuvat helposti ”vihaiseen oikeaoppisuuteen”.¹¹⁸ Hänen mielestään yhtenä yleisenä harhaoppien tunnusmerkkinä on Kristuksen työn ”riittävyden mitätöiminen pelastuksen ainoana perustuksena” (TOP 45). On syytä huomata, että hän osoitti kritiikkinsä suoraan omalle herätysliikkeelleen ja muistutti, että sananjulistajilla on suuri vastuu:

On paljon tärkeämpää se, millainen suhde sinulla on Jeesukseen Kristukseen kuin se, mitä sinä teet. Me olemme taipuvaisia myöskin tämän herätysliikkeen piirissä korostamaan tekojen merkitystä.¹¹⁹

Meidän ei tule uudestaan antautua orjuuden ikeeseen. Näitä jakeita ajatellessamme tulee täysin selviöksi, että tässä on suuri vastuu seurakunnilla ja myöskin niillä henkilöillä, jotka vastaavat seurakuntien opetuksesta. Sillä se on nimenomaan lain opetus ja lainhenkinen opetus, joka uudestaan orjuuttaa jo vapautettuja sieluja.¹²⁰

Erittäin voimakkaassa puheessaan *Vääristelty evankeliumi*¹²¹ Mauri Vikstén julisti, että ihmisten teot ovat parhaimmillaankin täysin kelvottomia silloin, kun niiden kautta haetaan kelvollisuutta Jumalan edessä. Samassa hengessä hän jatkoi kahdeksan vuotta myöhemmin varoittaessaan kuulijoitaan tekoihin nojautumisesta ja sanoi sellaisen olevan ”toista evankeliumia”:

Ihmisen teot parhaimmillaankin, kaikkien Pyhällä Hengellä täyttyneidenkin ihmisten teot, ovat sellaisia, että ne eivät riitä peitteeksi. Ei ihminen voi tuntea niihin turvautumalla sellaista Hengen lämpöä, joka tulee ihmiseen, joka turvautuu yksistään Kristukseen. Käytännön uskonkilvoituksessa tämä totuus unohtuu siitä syystä, että sinun oma mielesi saarnaa sinulle evankeliumia, joka on toista evankeliumia eikä meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen armon evankeliumia.¹²²

¹¹⁵ Kärkkäisen mukaan *Jeesus yksin* -liike edustaa vajaata neljäsosaa kaikista helluntailaisista. *Teologinen aikakauskirja* 2/1999, 180.

¹¹⁶ Mäkilä 2010, 21.

¹¹⁷ AA 168; TOP 56. ”Meille kuuluu Kristuksen työn perusteella täydellinen vapaus synnin velasta ja tuomiosta ja myös lainalaisesta tilasta, joka enemmän kuin mikään muu tekijä on painolastina suomalaisessa kristillisyydessä.”

¹¹⁸ Vikstén 1981, 157.

¹¹⁹ Puhetallenne *Masennuksesta ylistykseen* (Lahti 3.8.1980, kohdassa 5m50s).

¹²⁰ Puhetallenne *Vapaus Kristuksessa* (Lahti 6.5.1980, kohdassa 13m27s).

¹²¹ Puhetallenne *Vääristelty evankeliumi* (Lahti 29.10.1979).

¹²² Puhetallenne *Kukat ovat puhjenneet* (Lahti 21.7.1987, 6m23s-7m46s).

Mauri Viksténin opetus oli varsin johdonmukaista ja määrätietoista armon julistusta. Hän vastusti lakihenkisyyttä, koska hänen näkemyksensä mukaan sellainen ei koskaan johda Pyhän Hengen osallisuuteen ja siis Jumalan vaikutukseen ihmisen sisimmässä. Lakihenkisyys ei ole Raamatun mukaista eikä sellaiseen johtavaa opetusta ole uuden liiton uskoville tarkoitettu:

Silloin tällöin olemme kuulleet lakihenkistä julistusta, joka asettaa riman niin korkealle, että joissakin on syntynyt suoranainen rimakauhu. Sopii kysyä, onko tuo vaatimusten evankeliumi evankeliumia lainkaan, sillä sehän asettaa perillepääsyn ehdoksi ihmisen onnistumisen eikä Jeesuksen ristinkuolemaa meidän edestämme.¹²³

Pakotettu kuuliaisuus ei synnytä rakkautta, joka luonnostaan ja aidosti toteuttaisi Jumalan tahtoa. Omassa voimassaan ihminen ei edes kykene olemaan oikealla tavalla kuuliainen. Vain armo synnyttää aitoa ja vapaaehtoista kuuliaisuutta, samoin kuin rakkaus synnyttää vastarakkautta:

Hengellisen sielunhoitotyön lähtökohta ja sen sisältö ja sen voima on siinä vanhurskaudessa, joka uskon kautta saadaan, uskon kautta Kristuksen vereen Jumalan lahjana. Ja on merkillistä, että ihminen, joka on oikein taistellut luonteen virheittensä kanssa, kieroutumiensa kanssa ja antipatioittensa kanssa, kun hän oikein näkee, että kaikesta huolimatta Jumala rakastaa minua, hän on tehnyt minut hyväksytyksi Jeesuksessa Kristuksessa, kuinka ollakaan, tämä ihminen alkaa muuttua. Rakkaushan on aina sellainen asia, että se synnyttää vastarakkautta.¹²⁴

Vikstén katsoi, että lakihenkinen julistus toimii lähinnä Hengen sammuttajana. Kaikki aito hengellinen toiminta kuten rukoileminen, Raamatun lukeminen, todistaminen ja varojen antaminenkin ovat Viksténin mukaan suuria etuoikeuksia ja yltäkylläisestä elämästä luontevasti kumpuavaa ”ylijääämää”; ne ovat Jumalan aikaansaannoksia eivätkä kristityiltä edellytetyjä uskonsuorituksia; ne ovat Jumalan tekoja eivätkä ihmisten.¹²⁵ Jumalan tahdon toteutuminen kristityn elämässä oli hänen mielestään tarkoituksenmukaista ja tavoiteltavaa ja mahdollista vain siten, että Kristus vaikuttaa uskovassa Pyhän Hengen kautta. Seuraavassa luvussa käsitellään Mauri Viksténin näkemyksiä Pyhän Hengen toiminnasta.

¹²³ Mauri Vikstén (1990). *Ristin Voitto* 12/1990, 14.

¹²⁴ Puhetallenne *Vanhurskaus uskon kautta* (Nokia 7.11.1987, kohdassa 27m54s-28m42s). Liite 1, VII.

¹²⁵ Puhetallenne *Raamattuopiston luento* (Hattula 30.3.1981, kohdassa 5m20s).

3. OPPI PYHÄSTÄ HENGESTÄ

3.1 Vikstén: Kristus meissä

3.1.1 Terveen järjen asia

Edellisessä luvussa tarkasteltiin pelastusoppia, sen eri aspekteja ja kristityksi tulemisen lähtökohtaa. Mauri Viksténille uskonvanhurskauden ja pelastuksen lahjaluonteen ymmärtäminen ja sen opettaminen seurakunnille oli aivan ylivoimaisesti tärkein asia ja hänen suoranaisten elämäntehtävänsä.¹²⁶ Tämä luku käsittelee kristittynä elämistä sekä Jumalan vaikutusta uskovassa ja uskovan kautta. Aitoperäisen hengellisen elämän perustuksena ei saa olla mitään muuta kuin Jeesus Kristus – ja siten kristityn asema hänessä Jumalan sataprosenttisesti hyväksymänä ihmisenä. Kuten edellä on esitetty, kristitty on pelkästään uskonsa tähden sovitettu, vanhurskautettu, lunastettu, pyhitetty, synneilleen kuollut ja täydellinen, vaikka inhimillisen elämänsä puolesta hän edelleen onkin syntinen ja kaikessa puutteellinen.

Evankeliumin tarkoitus ei kuitenkaan ole jättää uskovaa oman onnensa nojaan vaan johtaa häntä hengelliseen kasvuun, ja siinä hänen elämänsä hyvän hedelmänkin eli Jumalan tahdon toteutumisen tulee olla Jumalan vaikuttamaa ja nimenomaan hänen armonsä aikaansaamaa.¹²⁷ Niin ollen kenelläkään ei pitäisi olla mitään perustetta kerskailla omista ansioistaan. Kyse ei näet ole uskovan oman uskonkilvoituksen onnistumisesta vaan täydestä turvautumisesta siihen, että Jeesus Kristus on onnistunut. Vikstén kiteyttää asian erittäin kirikkaasti:

Evankeliumin tarkoitus on asettaa meidät täydellisinä esille Kristuksessa, Kol 1:28, ja siten tehdä armosta elävä ihminen kykeneväksi toteuttamaan Jumalan tahtoa läsnäolevan Pyhän Hengen voimassa.¹²⁸

Kyse on siis Pyhän Hengen vaikutuksesta uskovassa. Mauri Viksténin Uuden testamentin kirjoituksiin pitäytyvän käsityksen mukaan Pyhä Henki ei ole vain ihmisen ulkopuolella vaikuttava voima, vaan hänen hengessään ja siten myös seurakunnan keskellä asuva Jumala.¹²⁹ Koska ”Jumalan rakkaus on vuodatettu sydämiimme Pyhän Hengen kautta” (Room 5:5), vanhan liiton moraalilain vaatimusten täyttämisllekin on paremmat edellytykset: ”Rakkaus ei tee lähimmäiselle mitään pahaa. Sen tähden on rakkaus lain täyttämys” (Room 13:10). Raamatun kokonaisilmoituksen keskeisenä päämääränä onkin se, että Jumalan luoma ihmiskunta eläisi rakkaudessa. Ja kun hyvät teot tehdään rakkauden motivoimana, ne ovat

¹²⁶ Puhetallenne *Varma usko* (Helsingin Lähetysseurakunta 16.1.1983, kohdassa 26m41s-27m1s).

¹²⁷ Puhetallenne *Kristus meissä* (Lahti 11.1.1983, 25m7s-25m40s). ”On melkoinen löytö uskovan ihmisen elämässä tajuta, että vanhurskauden hedelmän saa aikaan Jeesus Kristus – varsinkin jos on luullut, että uskovan pitää itse se hedelmä tuottaa.”

¹²⁸ TOP 57; Matt 5:48; Heb 10:14; Puhetallenne *Kristus meissä* (Lahti 11.1.1983).

¹²⁹ Matt 10:20; Joh 14:17; Room 8:9-11; 1. Kor 3:16-17; 1. Kor 6:19; 2. Kor 6:16; Ef 2:22.

aidosti hyviä tekoja eivätkä omavoimaisia uskonsuoritusten yrityksiä. Vikstén usein moittikin kaikenlaista farisealaisuutta, ulkokultaisuutta ja kivikovaa ylihengellisyyttä, johon tuomitseva ja armon opissa valistumaton sielu kovin helposti lankeaa.¹³⁰

Helluntailaisuudessa puhutaan paljon Pyhän Hengen osallisuudesta ja täyteydestä, ja niin puhui myös Mauri Vikstén. Hän näki asian ennen kaikkea hengellisen voiman lähteenä ja sisäisenä ilon ja yltäkylläisyyden tilana, johon liittyy usein myös armolahjaisuutta eli Hengen lahjojen kuten kielilläpuhumisen toimintaa: rukoukseen ja hengellisen riemukokemusten ilmentämiseen ei aina enää riitäkään oma äidinkieli. Hengen kasteesta puhutaan silloin, kun tämä tapahtuu ihmiselle ensimmäistä kertaa; hänet ikään kuin upotetaan Henkeen, jolloin astia täyttyy niin, että siitä vuotaa yli. Yleensä ilmiöön liittyy suuri ilo, jonka Vikstén näki juontuvan nimenomaan armon syvällisen ymmärtämisen kokemisesta. Viksténille Pyhän Hengen täyteys olikin ”terveen älyn asia”:

Tarvitaan vain tämän asian ymmärtäminen, ja silloin ihminen on Henkeä täynnä. Mutta mikä merkillistä, sitä ei voida älyperäisellä tavalla selittää, vaan sen pitää Hengen toimenpiteitten kautta iskostua ihmisen persoonallisuuden syvään kerrokseen eli henkeen – ja silloin on Hengen täyteys valmis. Sen tähden ei Pyhän Hengen täyteys ole ensisijaisesti tunnekokemus; se on terveen älyn asia, jonka Jumala on valaissut. Se on suuri opillinen totuus, jonka tulee uskossa sulautua meidän henkeemme.¹³¹

Vikstén perustelee asian Raamatulla: koska Kristuksessa asuu ”jumaluuden koko täyteys” (Kol 1:19; 2:9), hänessä asuu myös Hengen täyteys. Ja kun syntinen ihminen saa kokea ja ymmärtää Kristuksen ristintyön ja armon kattavuuden juuri hänenkin kohdallaan, hänen sisimpäänsä virtaavat autuuden aallot Pyhän Hengen osallisuudessa.¹³² Viksténille Hengen täyteys ei siis tarkoittanut hurmoksellisuutta tai kovaäänisyyttä, vaan hän näki kyseessä olevan ennen kaikkea Jumalan reaaliosassa läsnäolossa vaikuttavan armon ja rakkauden kokemisen ilmapiirin, mihin jo aiemmin olen viitannut. Sellainen ilmapiiri ja yliluonnollisen Jumalan välittömän läsnäolon kokeminen tarjoavat siten luontevan tilan myös karismaattisille ilmiöille.

Kun puhutaan Pyhän Hengen täyteydestä, niin tämä täyteys on kovin yksilöllinen asia. Tätä täyteyttä koetaan persoonallisella tavalla, ja ihmisen temperamentti näyttölee osaa tässä asiassa. Toiset täyttyvät valtavalla metelillä, eikä se todista sitä se meteli ja ääni, että se sai Henkeä niin paljon; usein tämänkaltainen meteli todistaa vain sitä, että tämän ihmisen sielussa on vielä sellaista rosoista pintaa, että se räihinä johtuu siitä – niin kuin mikrofoniassa olisi jotakin vikaa – ja ääni tulee sitten sen mukainen, ja voipa tulla liian kovakin.¹³³

Kristikunnan ulkopuolella evankeliumia pidetään helposti täysin käsittämättömänä uskomusjärjestelmänä ja jopa hulluutena, mutta Vikstén näki myös kristinuskon opillisen puolen täysin ”terveen järjen asiana”. Hänelle Kristuksen näkeminen ristiinnaulittuna nimenomaan henkilö-

¹³⁰ AA 40.

¹³¹ Puhetallenne *Täyttykää Hengellä* (Hattula 9.8.1986, kohdassa 16m48s-19m0s). Liite 2, III.

¹³² Joh 7:38 ”Joka uskoo minuun, hänen sisimmästään on, niinkuin Raamattu sanoo, juokseva elävän veden virrat.”

¹³³ Puhetallenne *Täyttykää Hengellä* (Hattula 9.8.1986, kohdassa 5m27s-6m7s). Liite 2, I.

kohtaisella tasolla on yksi hengellisen elämän keskeisimmistä seikoista: sitä näkyä jokainen kristitty jatkuvasti hengelliseen elämäänsä tarvitsee. Ihmisellä ei olisi mitään toivoa, mikäli Kristus ei ristin puun päällä poistanut syntiä ja kirousta.

Pyhä Henki ei koskaan toimi muutoin kuin näillä linjoilla: hän kirkastaa Kristusta niin, että tämä sana rististä ei ole enää minulle hullutus; tämä on minulle terveen järjen asia. Kun Jumala avaa jonkun ymmärryksen, niin entisestä hullutuksesta tulee terveen järjen asia.¹³⁴

3.1.2 Pyhitys ja ehtoollinen

Kristityiltä ja uskovaisilta helposti odotetaan ulkonaisesti mallikelpoista elämää, ja Viksténin mukaan evankeliumin johtoajatuksena onkin, että kristityt on kutsuttu vaeltamaan rakkaudessa ja että he sen pohjalta karttaisivat halukkaasti kaikkea vääryyttä ja pahojen himojen mukaan elämistä. Vaikka uskova onkin Kristuksessa täysin pyhä, omassa itsessään hän on kovin vajavainen ja omassa voimassaan myös hyvin helposti syntiin lankeileva ihminen. Vikstén kuitenkin torjui armon käsittämisen äärimmäisen laveasti eli siten, että kristinopin kannalta olisi täysin samantekevää, kuinka uskova suuntaa elämänsä; voisiko hän esimerkiksi kaikessa rauhassa harrastaa vääryyden harjoittamista tai haureutta tai muita räikeästi rakkauden periaatteen vastaisia tekoja loukkaamatta kristinuskon tarkoitusperiä. Viksténin mielestä sellainen opetus ja ohjeistus olisi, paitsi Raamatun vastaista, myös täysin järjetöntä.¹³⁵

Juuri absoluuttisen armon kokeminen ja tieto hyväksyttynä olemisesta ilman ehtoja antaa hyvää kohti kääntyneelle sielulle voimaa synnin voittamiseen myös käytännössä, ja se on mahdollista siinä määrin kuin Pyhä Henki saa sijaa ihmisen elämässä. Pyhitys on erottautumista Jumalalle ja hänen tahtonsa tekemistä; se on myös syntielämän torjuntaa käytännössä, mutta kristityn hengellisen elämän perustana täytyy olla tieto siitä, että Kristukseen uskovat ovat jo kertakaikkisesti pyhitettyjä (Heb 10:10) ja Jumalan hyväksymiä – eivät vasta pyhitysprosessin tuloksena tai jonkin pyhityksen tason saavuttamisen jälkeen. Muuta näkemystä hän piti suurena erehdyksenä.¹³⁶

Vanhurskautusta tulee aina seurata pyhitys ihmisen elämässä, mutta niin kuin vanhurskautus on Jumalan lahja uskon kautta Kristuksen vereen, samalla tavalla pyhityskin on hänen jumalallisen voimansa ilmennys meissä. Se ei ole meidän ponnistuksiemme aikaansaannos. Heti kun siitä tulee ihmisponnistuksien aikaansaannos, siitä tulee lihallisen kerskauksen aihe. Lihallinen pyhityskilvoitus johtaa farisealaisuuteen, mutta todellinen katoamattoman elämän voimasta tapahtuva pyhitys uuden liiton papistossa aiheuttaa nöyryymistä, sillä se tuo tiedon siitä, että koskaan en tässä ajassa saavuta täydellisyyttä [itsessäni].¹³⁷

Pyhitys mielletään helposti kuivakiskoiseksi sääntöjen ja määräysten noudattamiseksi, Raamatun ohjeiden väkinäiseksi tottelemiseksi sekä pakkokuuliaisuudeksi Jumalan laille ja käskyille, mutta evankeliumin tarkoittama hengellinen elämä on jotakin aivan muuta. Uusi-

¹³⁴ Puhetallenne *Kristuksen todistaja* (Helsingin Saalem 6.6.1981, kohdassa 26m42s-28m15s).

¹³⁵ Puhetallenne *Vapaus Kristuksessa* (Lahti 6.5.1980, kohdassa 41m18s-42m01s).

¹³⁶ Vikstén 2007, 144 (postuumi). Puhetallenne *Raamattuopiston luento* (Hattula 30.3.1981, kohdassa 9m30s).

¹³⁷ Puhetallenne *Ahdistukset ja Jumalan rakkaus* (Tampere 2.8.1975, kohdassa 39m20s-40m18s).

testamentillinen kuuliaisuus on erityisesti uskon kuuliaisuutta: se on kuuliaisuutta evankeliumille ja totuudelle sekä ojentautumista näkymättömän mukaan (Heb 11:1). Kuuliaisuuden ja tottelevaisuuden väärentäytyypinen korostaminen johtaa helposti julmaan, lakihenkiseen ja rakkaudettomaan uskonnollisuuteen, mutta sellaisen riutumisen sijaan evankeliumin mukainen hengellinen elämä on ylenpalttista kylpemistä armon tunnossa; se on ”vanhurskautta, rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä” (Room 14:7). Hengen voimaa koetaankin siis ainoastaan armon tunnossa; sitä ei koeta ”lain alla”, ei myöskään omaa sydäntä pahuuteen ja vääryyteen paaduttaen ja räikeästi syntistä elämää eläen; sellaisista seuraa helposti masennusta:

Synti, niin kuin lainalainen tilakin, ovat verrattain helposti tunnistettavia ahdistuksen ja masennuksen aiheuttajia.¹³⁸

Viksténin mukaan kristitty, joka istuu kapakoissa, ei ole täysin sisäistänyt evankeliumia.¹³⁹ Paavalin opetuksessa juopuminen asetetaan vastakkain Hengellä täyttymiselle; ne tuntuvat sulkevan toisensa pois (Ef 5:18). Hengen voimaa synnin välttämiseen ja rakkauden tekoihin ja evankeliumin eteenpäin välittämiseen ei kuitenkaan saa pakonomaisesta sääntöjen ja määräysten mukaisesta kirjaimen noudattamisesta vaan ainoastaan ilosanoman sisällöstä itsestään, ja niinpä Viksténin mukaan ”voiton synnin ylitse tarjoaa nimenomaan armo”, ja ”juuri laista irti pääseminen mahdollistaa pyhityskilvoituksen” (TOP 57). Lakia ja armoa ei kerta kaikkiaan voi sovittaa yhteen, sillä ne eivät ole saman kolikon eri puolia vaan kaksi täysin erilaista tapaa pyrkiä elämään Jumalan yhteydessä.¹⁴⁰

Vikstén näki toistuvastikin lankeilevan uskovan olevan osallinen pelastuksesta, ja samoin hänen näkemyksensä mukaan vaelluksensa laatua yhdentekevänä pitävä ihminen pääsee uskonsa perusteella taivaaseen ”kompuroimalla”, mutta sellaiseksi hengellistä elämää ei Viksténin mukaan ole tarkoitettu. Evankeliumi ei siis millään tavoin ole synnin ja vääryyden hyväksymistä, mutta se on syntisen ihmisen armahtamista. Hengelliseen elämäänsä kristitty tarvitsee toki Hengen voimaa, mutta sitä hän ei siis saa käskyistä tai muusta ”kuolettavasta kirjaimesta” väkinäisesti kiskomalla vaan ainoastaan armon sanomasta ammentaan.¹⁴¹

Terve evankeliumin julistus on sanoma Kristuksesta itsestään – ennen muuta hänen suorittamastaan sovitustyöstä meidän hyväksemme ja vasta sen jälkeen hänen Henkensä työstä meissä ja meidän kauttamme. Aina kun tämä evankeliumin oppien tärkeysjärjestys unohtuu, on ilmeinen virheiden vaara olemassa.¹⁴²

Kuten aiemmin on tullut ilmi, vesikastetta Vikstén piti reformoituun tapaan enemmän vertauskuvallisena ja symbolisena toimituksena kuin armoa suoraan välittävänä sakramenttina,

¹³⁸ AA 97.

¹³⁹ Puhetallenne *Kristus meissä* (Lahti 28.12.1982, kohdassa 44m40s).

¹⁴⁰ AA 53; Puhetallenteet *Laki ja armo* (Lahti 20.11.1979) ja *Miten saitte Hengen* (Lahti 1979).

¹⁴¹ Puhetallenteet *Laki ja armo* (Lahti 20.11.1979, 48m55s) ja *Vapaus Kristuksessa* (Lahti 6.5.1980).

¹⁴² AA 132.

sillä hänen opetuksessaan ainoa varsinainen armon vastaanottamisen väline ja instrumentti oli usko. Sekä kaste kristityksi tulemisen tunnusmerkkinä että myös ehtoollinen kristittyinä pysymisen tunnusmerkkinä ja muisto- ja yhteysateriaana on kumpikin asetettu nimenomaan uskon vahvistamiseksi, ja ne ovat siten ennen kaikkea uskoa tukevia symboleita.¹⁴³ Oman näkemykseni ja terminologiani mukaan pyhitystä voidaankin sen perusteella kutsua parannuksen seuraannoksi, ja vastaavasti ehtoollisen voidaan sanoa olevan kasteen seuraanto. Niin ollen kasteella ja ehtoollisella on uskoa tukevia ja vahvistavia pyhinä toimituksina samansuuntainen merkitys, ja eri muodoissaan ne julistavat uskovalle pelastusasian ja hengellisen elämän eri puolia: toinen lähtökohtaa ja toinen pysyvyyttä. Kaste siis symboloi uuden elämän syntymistä ja pyhitys uuden elämän osallisuutta ja siinä pysymistä. Käytössä on siten vain yksi kaste, mutta ehtoolliselle voidaan osallistua toistuvasti. Kasteen ja ehtoollisen järjestys on niin ollen ilmeinen: ensin kaste ja vasta sitten osallistuminen ehtoolliselle.

Syvämmässä merkityksessään Kristuksen ristinkuolema merkitsee uskovon kuolemaa hänen kanssaan. Aiemmin mainitun vaihtokauppaperiaatteen kannalta katsottuna hänen vanha luontonsa kärsii tuomiotaan Kristuksen kanssa ristillä, ja kristitty saa elää uutta elämää uudestisyntyneenä ja vapaana ihmisenä. Sen tähden Vikstén painotti vahvasti, että kristittyä ei pidä laisinkaan tuntea ”lihan” eli hänen vanhan luontonsa mukaan. Häneen tulee suhtautua armahdettuna syntisenä ja uutena luomuksena.¹⁴⁴ Hänet tulee hyväksyä sellaisena kuin hän on – aivan niin kuin Jumalakin hänet sataprosenttisesti vanhurskautettuna hyväksyy: Isä näkee kaikki kristityt Poikansa läpi.¹⁴⁵ Tätä asiaa sopii hyvin kuvaamaan vanha sanaleikki:

Jos tuijotat itseäsi → juutut.

Jos tuijotat toista kristittyä → suutut.

Kun katsot Kristukseen → muutut.

Mauri Viksténin mukaan pyhityselämä on ilman muuta tarkoitettu kaikin puolin ihmisen parhaaksi. Sen suhteen erityisesti laista irti pääsemistä hän piti äärimmäisen tärkeänä asiana, sillä juuri se ”mahdollistaa pyhityskilvoituksen Hengen synnyttämässä uudessa olotilassa” (TOP 57).

Näitä kahta asiaa ei voida sovittaa yhteen, nimittäin armoa ja lakia. Vaikka ne on löydettävissä samasta kirjasta, niin ne eivät ole sellaisia käsitteitä, joita olisi lupa sotkea keskenään, ja ne ovat sellaisessa ristiriidassa keskenään, että kun ihminen tulee uskoon, niin hänen tulee päästä irti laista voidakseen elää voitokasta elämää. Ei ainoastaan synnistä vapautuminen ole tarpeen, vaan on tarpeellista myöskin päästä lain kahleista ja lain taakasta, sillä vasta silloin Jumalan Henki voi ihmistä niin kuljettaa ja häntä niin vahvistaa, että hän on synnin voittaja.¹⁴⁶

¹⁴³ Kuosmanen 2012, 125, 130.

¹⁴⁴ Puhetallenne *Kukat ovat puhjenneet* (Lahti 21.7.1987, kohdassa 29m0s-30m35s); 2. Kor 5:16-17.

¹⁴⁵ Puhetallenne *Vanhurskaus uskon kautta* (Nokia 7.11.1987, kohdassa 15m47s). Liite 1, IV.

¹⁴⁶ Puhetallenne *Vääristelty evankeliumi* (Lahti 29.10.1979, kohdassa 14m27s-15m9s).

Vikstén painotti myös ”kylvön ja niiton lain” raamatullisuutta ja merkitystä. Hänen mukaansa väärät valinnat tuottavat uskovillekin automaattisesti kärsimystä – ei suoranaisena Jumalan kirouksena vaan yksinkertaisesti siitä syystä, että ne ovat väärää valintoja.¹⁴⁷ Kaikki kärsimys ei kuitenkaan ole väorien valintojen seurausta; Vikstén muistutti, että ahdistuksilla on erityinen hengellinen merkityksensä esimerkiksi saadessaan aikaan kärsivällisyyttä ja että Hebrealaiskirjeen mukaan Jeesus itsekin juuri kärsimyksiensä kautta oppi kuuliaisuuden.¹⁴⁸ Vapaalla tahdolla varustetulla uskovalla ihmisellä on omien valintojensa pohjalta aina mahdollisuus valita alati tai ylätien kulkeminen eli arkielämänsä suuntaaminen maallisen tai hengellisen virityksen mukaisesti. Vikstén kuitenkin huomautti, että itsekäs elämäntyyli tekee kristityistä hengellisessä mielessä tehottomia ja hedelmättömiä, vaikka osallisuus pelastukseen uskon tähden säilyykin.¹⁴⁹

3.2 Vikstén: Kristus kauttamme

Uuden testamentin kirjoitusten mukaan on täysin selvää, että evankeliumi on tarkoitettu leviämään koko maailmaan ja kaikille kansoille. Sitä tehtävää toteuttaa maan päällä Jeesukseen Kristukseen uskovien yhteisö eli kristillinen seurakunta. Mauri Vikstén piti maailman evankelioimista seurakunnan tärkeimpänä tehtävänä:

Seurakunnan ensisijainen tehtävä on tämä: evankeliumin vieminen kaikille kansoille, koskapa ihmiset kaipaavat sydämessään varmuutta iäisyyskysymyksistä.¹⁵⁰

Paavalin mukaan uskovat loistavat kieron ja nurjan sukukunnan keskellä kuin tähdet maailmassa, kun he pitävät tarjolla elämän sanaa (Fil 2:15-16). Monien muiden raamatunjakeiden ohella kyseinen kohta antaa ymmärtää, että kristityt poikkeavat etiikaltaan ja elämäntavoiltaan muusta maailmasta. Kyse on evankeliumin valon levittämisen lisäksi tietenkin lähimmäisenrakkauden periaatteesta, jota kristityt haluavat vaalia. Edellä on selitetty, kuinka Mauri Viksténin opetuksen mukaan absoluuttisen armon kokeminen saa aikaan Pyhän Hengen täyteyttä eli Jumalan reaalista läsnäoloa ja rakkautta ja siten ihmisen sisimmän muuttumista ymmärtäväisemmäksi ja lempeämmäksi lähimmäisiään kohtaan. Kun ihminen on saanut itse kaiken anteeksi, hän voi osoittaa hyväntahtoista suopeutta myös muille.¹⁵¹

Uuden testamentin ilmoittama viesti maailmalle on evankeliumi eli riemullinen ilosanoma sovitukselta, lähimmäisenrakkaudesta ja ikuisen elämän toivosta. Se on kutsu kaikille ihmisille elämään Jumalan yhteydessä jopa niin, että Jumala itse asuu heissä ja heidän

¹⁴⁷ Puhetallenne *Kristus meissä* (Lahti 11.1.1983, kohdassa 47m30s).

¹⁴⁸ Puhetallenteet *Melkisedekin järjestys* (Lahti 26.8.1986, kohdassa 3m1s-4m46s) ja *Ahdistuksen hyöty* (Lahti).

¹⁴⁹ AA 194; Puhetallenne *Liha sotii henkeä vastaan* (Lahti 1980, kohdassa 23m30s-26m3s).

¹⁵⁰ Puhetallenne *Varma usko* (Helsingin Lähetysseurakunta 16.1.1983, kohdassa 11m38s-11m51s).

¹⁵¹ Room 5:5. ”Jumalan rakkaus on vuodatettu meidän sydämiimme Pyhän Hengen kautta, joka on meille annettu.”

keskellään. Kuten edellä on tullut ilmi, Viksténin mukaan kristinusko ei edellytä ihmiseltä mitään erityisiä tekoja tai korkeaa pyhityksen tasoa hänen sielunsa pelastumiseksi, vaan ainoastaan turvautuvaa uskoa, sillä jokainen yksilö on jo itsessään evankeliumin kohde. Jumalan Henki kuitenkin houkuttelee kristittyjä välittämään eteenpäin hyvää viestiä.

Helluntailaiset painottavat vahvasti Pyhän Hengen osallisuuden merkitystä ilosanoman välittämisessä ja tarjolla pitämisessä. Näkemys pohjautuu Apostolien tekojen helluntai-tapahtumiin ja ensimmäiseen Hengen vuodatukseen ja siihen, että apostoleja oli nimenomaan kehoitettu odottamaan Hengen voimaa ennen evankeliointityön aloittamista. Pyhän Hengen kaste oli tarkoitettu ilosanoman levittämistä varten ja kaiken hengellisen työn voimaksi.¹⁵²

Tultuaan uskoon myös Mauri Vikstén kaipasi hengellistä voimaa. Hän oli saanut sisimpäänsä vahvan lähetyskutsun Afrikkaan, ja sitä tehtävää varten hän Apostolien tekojen ohjeistuksen mukaisesti jäi odottamaan Pyhän Hengen kastetta. Hieman yli vuoden päästä hänen uskoontulostaan eli 20.3.1949 se vihdoinkin tapahtuikin ”seppä Laaksosen mökissä Jaalan pitäjän Kimolan kylässä”. Hän täyttyi myös suurella riemulla, sillä hänelle se merkitsi samalla ”pääsylippua Afrikkaan”.¹⁵³ Pian sen jälkeen hän pääsikin evankeliumin työhön Lahden helluntaiseurakuntaan, ja muutaman vuoden päästä hän lähti perheensä kanssa lähetystyöhön Keniaan.¹⁵⁴ Vikstén piti aitona merkinä Hengellä täyttymisestä alkuperäisen helluntaipäivän tapaan kielilläpuhumisen armolahjan toimintaa – ainakin sen tapahtuessa ihmiselle ensimmäistä kertaa; käytäntö on osoittanut, että pysyväksi kyseinen lahja ei kaikille jää.¹⁵⁵

Kuten vanhurskauttamisen suhteen ihmiseltä ei edellytetä mitään esimerkillisyyttä tai tiettyä pyhyiden tasoa ollakseen pelkästään uskonsa perusteella pelastettu ja Jumalan hyväksymä, samoin Pyhän Hengen kasteen voi ilosanoman vastaanottanut ihminen kokea ilman mitään viivytyksiä. Hengen kaste ei siten ole myöskään mikään pyhyiden merkki, eikä sitä anneta hengellisen edistymisen palkkioksi.¹⁵⁶ Hengen kasteen saaminen moninaisine karismaattisine armolahjoinen ei siis tapahdu minkään tietyn proseduurin tai aikataulun mukaisesti, vaan kyseessä on täysin armopohjainen ja ajankohtaan nähden ennustamaton ilmiö.¹⁵⁷

¹⁵² Apt 1:4-5. ”Älkää lähtekö Jerusalemissa, vaan odottakaa Isältä sen lupauksen täyttymistä, jonka te olette minulta kuulleet. Sillä Johannes kastoi vedellä, mutta teidät kastetaan Pyhällä Hengellä, ei kauan näitten päivien jälkeen.”

¹⁵³ Puhetallenne *Täytyykää Hengellä* (Hattula 9.8.1986 kohdassa 6m20s-7m30s). Liite 2, II.

¹⁵⁴ Puhetallenne *Sovelias Jumalalle* (Vammala 2.10.1988, puheen alussa); Vikstén 2007, 148 (postuumi).

¹⁵⁵ TOP 146.

¹⁵⁶ Kuosmanen: Sataprosenttisesti vanhurskas. Artikkelit sivustolla *usko.net*. ”Vanhurskauttamisessa avautuu ovi myös Pyhällä Hengellä täyttymiseen. Vanhurskautettu on niin taivaskelpoinen, että häneen voidaan laskea taivaan siunaukset.”

¹⁵⁷ AA 153.

Kuten luvun alussa on mainittu, Mauri Vikstén piti pelastusopin ohella myös Hengen täyteyttä terveen järjen asiana. Hän piti karismaattisuutta ja kaikkien armolahjojen toimintaa erittäin positiivisina uusitamentillisina ilmiöinä, jotka ”tekevät uskonelämästä riemullisen ja yllätyksellisen”, mutta suhtautui toki kriittisesti ”tämänkin henkilähjan vaiheilla” ilmeneviin epäterveisiin ylilyönteihin. Viksténin mukaan ihmiset toimivat joka tapauksessa yksilöllisesti ja ilmentävät hengellistä elämäänsä eri tavoin ja kukin oman persoonallisuutensa mukaisesti.¹⁵⁸

Hengellinen työ ja ilosanoman tarjolla pitäminen ja vieminen kaikkeen maailmaan kaipaa tekijöitä, mutta Viksténin mukaan monet siinäkin suhteessa kipuilevat turhaan oman alamittaisuutensa kanssa.

Jotkut sanovat olevansa sellaisia ihmisiä, että Jumala ei voi vaikuttaa heidän kauttaan, mutta me olemme kaikki samanlaisia siinä, että Jumala ei voi vaikuttaa meidän kauttamme kuin yhdellä ainoalla tavalla – että hän vanhurskauttaa meidät uskon kautta Kristuksen vereen – että hän tekee meidät Kristuksen sovintotyön tähden ja hänen ansiossaan sellaisiksi, joiden kautta hän voi vaikuttaa.¹⁵⁹

Mauri Viksténille Jeesus Kristus merkitsi kaikkea kaikessa koko hengellisen elämämme suhteen ja kaikilla hengellisen elämämme tasoilla: Kristus on täydellisesti kaikki meidän puolestamme, hän on täydellisesti kaikki hedelmä meissä ja hän on täydellisesti kaikki teot meidän kauttamme. Kristitty ei niin ollen voi ottaa mistään kunniaa itselleen, sillä kaikki hyvä hänessä ja myös kaikki tuloksellinen hengellinen toiminta uskovan ihmisen elämässä on syvimmiltään Jumalan vaikuttamaa hyvää Pyhän Hengen kautta ja Kristuksen sovintotyön pohjalta. On selvää, että jotkut tuntevat selvää kutsumusta lähteä sananjulistajaksi, ja on parasta, jos ilosanomaa ovat välittämässä asialleen täysin omistautuneet ihmisyksilöt Pyhän Hengen voimassa. Kaikilla on kuitenkin oma osuutensa Jumalan valtakunnan työssä, näkyvä tai näkymätön.¹⁶⁰ Mauri Vikstén ei nähnyt lähetyskentälle siirtymistään erityisenä uhrautumisena, ja kutsumustyönsä suhteen hän usein mainitsikin olleensa aina ”saamapuolella”.¹⁶¹ Seurakuntavirat ovat Efesolaiskirjeen perusteella Jumalan antamia, joten hän piti myös omaa elämäntehtäväänsä Jumalan lahjana sekä itselleen että kuulijoilleen.¹⁶²

3.3 Helluntailainen kirkko-oppi

Veli-Matti Kärkkäinen on taannoin maininnut, että helluntaiherätyksen oli syntyessään tarkoitus uudistaa olemassa olevia kirkkoja, ei perustaa omaa kirkkokuntaa. Samassa yhteydessä hän sanoi olevan kyseenalaista, lieneekö helluntailaista seurakuntakäsitystä edes

¹⁵⁸ AA 152, 155; Puhetallenne *Raamattuopiston luento* (Hattula 30.3.1981, kohdassa 2m29s-4m12s): ”Joskus helluntailaisillakin on paljon ääntä mutta vähän hevosvoimia.”

¹⁵⁹ Puhetallenne *Kristus kauttamme* (Lahti 8.2.1983, kohdassa 11m2s-11m30s).

¹⁶⁰ Puhetallenne *Sovelias Jumalalle* (Vammala 2.10.1988, kohdassa 33m0s).

¹⁶¹ Puhetallenne *Varma usko* (Helsingin Lähetysseurakunta 16.1.1983, kohdassa 2m35s-2m53s).

¹⁶² Puhetallenne *Raamattuopiston luento* (Hattula 30.3.1981, kohdassa 39m17s-40m5s); Ef 4:11.

olemassa.¹⁶³ Mielestäni sellainen on toki ollut aina olemassa Uuden testamentin pohjalta ja siinä mielessä täysin tiedostetusti, mutta ei ehkä erikseen kirjoitettuna dokumenttina helluntailiikkeen piirissä ainakaan vielä viime vuosisadalla. Helluntailaisethan ovat nimenomaan pyrkineet rakentamaan kirkko-oppinsa pelkästään alkuseurakunnan mallin mukaisesti. Helluntailaisten mukaan seurakunta syntyi Apostolien teoissa mainitusta Pyhän Hengen vuodatuksesta helluntaipäivänä.

Seurakuntapalveluun kuuluvat virat on lueteltu Uudessa testamentissa, ja niitä ovat muun muassa paimenet, evankelistat ja opettajat. Erityistä papin virkaa ei ole, vaan kaikki uskovaiset, sekä miehet että naiset, ovat helluntailaisen käsityksen mukaan uuden liiton pappeja, joilla on mahdollisuus ja täydet valtuudet välittää evankeliumin pelastavaa sanomaa ihmisille. Kuka tahansa kristitty voi siis toimittaa kyseistä papillista palvelutehtävää. Ylimmäisen papin asema ja virka kuuluu Jeesukselle Kristukselle (Heb 9:11), ja häneen uskovat ihmiset muodostavat ”kuninkaallisen papiston” (1. Piet 2:9), jossa ”ei ole miestä eikä naista” (Gal 3:28).¹⁶⁴

Mauri Viksténille oli täysin selvää, että kristinuskon rajat eivät kulje kirkkokuntien mukaan vaan sydänten teitä ja että helluntailaiset tunnustavat universaalien seurakunnan (TOP 99, 109). Hänen näkemyksensä mukaan myöskään ihmisen eroaminen paikallisseurakunnasta ei automaattisesti tarkoita sitä, että hän samalla eroaisi Kristuksesta.¹⁶⁵ Kristittyjen tehtävänä on julistaa evankeliumin totuutta, ”suoritettiinpa sitä missä uskontokunnassa tahansa” (AA 89). Samoilla linjoilla on Juhani Kuosmanen.¹⁶⁶ Vikstén oli suosittu puhuja yli seurakuntarajojen, ja yhteiskristillisyyttä korostaessaan hän oli selvästi aikaansa edellä.¹⁶⁷

Hänen omansa on jokainen armon vastaanottanut ihminen. Kelpoisuuden ratkaisee usko, Jeesukseen syntiemme sovittajana, eikä asianomaisen uskon määrä tai pyhityksen taso. Kelpoisuutta ei myöskään ratkaise se, mihin uskontokuntaan kuulumme vaan sen vanhurskauden omistaminen, joka meille on luettu uskon kautta Kristuksen kalliiseen sovintovereen.¹⁶⁸
Sinä joka uskot Kristukseen, kuulutpa sitten mihinkä kirkkokuntaan tai herätysliikkeeseen tahansa, niin sinä olet oston perusteella Jumalan omaisuutta, sillä Kristus osti sinut Jumalalle.¹⁶⁹

Helluntailaiset ovat toki aina pitäneet paikallisseurakunnan ja muun muassa oikeaksi kasteeksi näkemänsä uskovien kasteen merkitystä hyvin tärkeänä. Koska kansankirkkoajatusta ei nähdä oikeana, vaikka tunnustetaankin kristittyjä olevan myös kirkon piirissä, proselytismikysymys on aivan ymmärrettävästi noussut esiin kirkkojen keskinäisissä suhteissa: helluntailaisten toiminta on vanhojen kirkkojen suunnalla nähty epätoivottuna vierailta vesillä kalastamisena.

¹⁶³ Kärkkäinen 2000. *Teologinen aikakauskirja* 2/2000, 97-98.

¹⁶⁴ Puhetallenne *Iankaikkinen pappeus* (Lahti 19xx, alusta lähtien).

¹⁶⁵ Puhetallenne *Raamattuopiston luento* (Hattula 30.3.1981, kohdassa 36m28s).

¹⁶⁶ Kuosmanen 2012, 107.

¹⁶⁷ Vikstén 2003, 9 (postuumi).

¹⁶⁸ Mauri Vikstén 1990. *Ristin Voitto* 12/1990, 14.

¹⁶⁹ Puhetallenne *Sovelias Jumalalle* (Vammala 2.10.1988, kohdassa 27m51s-28m34s).

Varsinkin 1900-luvun alkupuolella Suomen helluntailiikkeen ja evankelisluterilaisen kirkon välit olivat hyvinkin viileät ja ajoittain jopa vihamieliset. Edelleenkin jännitettä on samasta syystä ainakin jonkin verran olemassa, sillä esimerkiksi Kuosmanen kirjoittaa, että ”yhteisö, jota ei ole kutsuttu ulos mistään vaan joka sulkee sisäänsä koko kääntymättömän kansan, ei saisi käyttää itsestään nimitystä ekklesia eli seurakunta.”¹⁷⁰

Yhteiskristillisuus on ilmennyt käytännössä yhteisten tilaisuuksien lisäksi helluntaiseurakunnissa jopa siinä, että ehtoolliselle ovat päässeet myös muut kuin helluntaiseurakuntiin kuuluvat uskovat – jos heidät on uskovina kastettu. Ehtoollisviiniä on pidetty Kristuksen maljana, ei helluntaiseurakuntien maljana. Ehtoollinen on siis osattu ja haluttu nähdä osallisuutena Kristukseen, ei helluntaiseurakuntaan. Käytäntö ei välttämättä ole ollut aina näin avara, vaan siinä on tapahtunut varovaista kehitystä avarampaan suuntaan. Voisi olla mielenkiintoista pohtia, olisiko sama ehkä sovellettavissa vastaavasti myös kastekäytäntöön; yleisen käytännön mukaanhan kasteen yhteydessä liitytään myös paikallisen seurakunnan jäseneksi.¹⁷¹

Suomessa kaikki helluntaiseurakunnat ovat perinteisesti toimineet itsenäisinä yhdistyksinä. Vuosituhannen alkupuolella perustettu Suomen Helluntaikirkko on rekisteröity uskonnolliseksi yhdyskunnaksi, mutta siihen eivät kaikki seurakunnat kuulu, joten suuri osa Suomen helluntailaisista lasketaan virallisesti uskonnottomiksi. Helluntaikirkon internetsivuilla on esillä Seinä-joen Talvipäivillä 19.1.2001 hyväksytty dokumentti ”helluntaiseurakunnan uskon pääkohdat”, ja käsitykseni mukaan siihen voivat kaikki Suomen helluntailaiset yhtyä. Suomessa helluntailaisuus on pysynyt jokseenkin pienenä uskonliikkeenä, ja sen jäseniä on alle 50 000. Sen sijaan maailmalla helluntailaisuudesta on tullut protestanttisuuden valtauoma.¹⁷²

Olen varma, että Viksténin opetuksella ja elämäntyöllä on ollut vähintään välillisesti suuri vaikutus suomalaisen helluntailaisuuden opillisiin näkemyksiin, mikä näkyy erityisesti Talvipäivien julkilausumissa mutta myös muussa liikkeen kirjallisessa tuotannossa. Monet saarnaajat ovat suuresti kunnioittaneet Mauri Viksténin opetusta ja elämäntyötä. Se ei kuitenkaan tarkoita sitä, että asiat olisivat käytännön tasolla aina ja kaikkialla täysin kunnossa. Tutkielmani johtopäätöksissä esitän kriittisen yhteenvedon ja omia suosituksiani herätysliikkeen harkittavaksi Mauri Viksténinkin suosimalla ”ota tai jätä” -periaatteella.¹⁷³

¹⁷⁰ Kuosmanen 2012, 110. Uudessa testamentissa seurakuntaa tarkoittavan sanan ἐκκλησία [ekkleesia] on tulkittu viittaavan "maailmasta ulokutsuttujen joukkoon".

¹⁷¹ TOP 99; Kuosmanen 112.

¹⁷² Internet: suomenhelluntaikirkko.fi. *Tunnustus ja opetus; Info*.

¹⁷³ Vikstén piti erittäin tärkeänä, että kuulijat suhtautuvat sananjulistukseen raamatullisella tavalla kriittisesti.

4. JOHTOPÄÄTÖKSET

4.1 Kriittinen yhteenveto

Tutkimuksessani olen pyrkinyt pureutumaan mahdollisimman syvälle edesmenneen helluntailaisen lähetyssaarnaajan Mauri Viksténin pelastusopillisiin näkemyksiin ja niiden perusteisiin. Erityistarkastelussa on ollut hänen näkemyksensä vanhurskauttamisesta, jonka hän katsoi olevan kaiken kristillisen opin keskuksessa ja sen tärkein elementti. Sen kautta ja sen lävitse hän tulkitsi koko kristinoppia ja piti apostoli Paavaliala uusitamentillisen opetuksen ylimpänä auktoriteettina. Viksténin julistustyön tärkein sisältö ja sanoma oli se, että kristitty on uskonsa perusteella sataprosenttisesti vanhurskas ja siten Jumalan täydellisesti hyväksymä sellaisen kuin hän on. Ja kristitty ei ole ainoastaan Isän Jumalan hyväksymä, vaan hän on yhtä rakastettu kuin hänen Poikansa Jeesus Kristus. Nämä asiat ovat Viksténin mukaan opillisiä totuuksia, jotka eivät ole kenellekään itsestäänselvyksiä, vaan ne aukenevat uskovillekin yleensä vasta oikean kristillisen opetuksen myötä – ja monessa tapauksessa jopa vasta vuosikausia uskoontulon jälkeen.

Kristityn usko kohdistuu kolmiyhteiseen Jumalaan, joka on Raamatussa ilmoitettu ihmiskunnalle Isänä, Poikana ja Pyhänä Henkenä. Se kohdistuu evankeliumiin, ilosanomaan, joka tarjoaa ihmiselle syntien anteeksisaamisen, mahdollisuuden elää Jumalan yhteydessä lähimmäisenrakkauden periaatteiden mukaan sekä toivon ikuisesta elämästä hänen tulevassa valtakunnassaan. Jokainen ilosanomainformaation vastaanottanut ihminen saa kaiken tämän lahjaksi, silkasta Jumalan armosta ja täysin ansaitsemattomasti. Ihmisessä itsessään ei ole uskoon tultuaankaan mitään perustetta saada osakseen armoa eikä mahdollisuutta omistaa ikuista elämää, ja Pietarin ensimmäisen kirjeen mukaan kysymys onkin siitä, että uudesti-syntyminen tapahtuu katoamattomasta siemenestä Jumalan elävän ja pysyvän sanan kautta: vaikka ihmisen ruumis on katoavan ruohon kaltainen, vastaanotettu evankeliumin sana on ikuinen ja vie uskovan perille taivasten valtakuntaan (1. Piet 1:23-25). Ilosanoma kuljettaa siten kristityn turvallisesti kuolemankin rajan yli. Siinä prosessissa eivät ihmisen elämän onnistumiset ja epäonnistumiset paina yhtään mitään, joten kristitty voi kohdata kuoleman täysin levollisin mielin. Tätä kaikkea tarkoittaa Mauri Viksténin julistama armon evankeliumi.

Kristinoppi ja sen käytännön toteuttaminen seurakuntaelämässä kaipaavat ajoittain kriittistä tarkastelua. Pidän Mauri Viksténiä uskonpuhdistajana ja oman aikamme merkittävimpänä raamatunopettajana erityisesti helluntailiikkeen sisällä, ja onkin ilmeistä, että hän on vaikuttanut vahvasti helluntailaisten pelastusopillisiin käsityksiin. Absoluuttinen armo on

kuitenkin aiheena ja käsitteenä ihmismielelle niin tavattoman vaikea, että sen syvempi ymmärtäminen ja hyväksyminen tuntuu olevan lähes mahdotonta ilman määrätietoista opetusta.

Vastustajien mukaan ylenpalttisen armon oppi ei sovi yhteen vanhurskaan Jumalan pyhyiden ja oikeudenmukaisuuden kanssa, sillä monien mielestä ”armo ei voi ryöstää oikeudelta” – mutta juuri niinhän se tekee. Taivaallinen juridiikka toteutuu toki kokonaisuuteen nähden vanhurskaasti ja täysin oikeudenmukaisesti, ja niihin oikeustoimiin tarvittiin Kristuksen risti, mutta ihmisten tasolla armo nujertaa oikeuden. Armoistuin on näet kaikkia tuomioistuimia ja korkeintakin oikeutta korkeammalla. Ihmisten on tavallisesti aivan äärimmäisen vaikea käsittää sitä oikeastaan täysin itsestään selvää asiaa, että armo ei olekaan oikeudenmukaista. Syntiselle ei luetakaan oikeutta vaan armoa, sillä kristitylle ”armo käy oikeudesta” Jumalan edessä.

Vikstén pyrki löytämään ja toistamaan evankeliumin alkuperäisen ytimen ja ajatuksen ilman kulttuurisidonnaista selittelyä. Hän toki halusi prosessoida ja tiivistää opetustaan mahdollisimman selkeään muotoon sekä sanoittaa omaksumaansa tietoa ja ilosanomaa nykyajan ihmiselle sopivaksi ja helposti vastaanotettavaksi. Kaikilla kristityillä tapahtuu opinkehitystä heidän henkilökohtaisessa hengellisessä elämässään, kun asiat ja käsitteet heidän ymmärrykselleen vähitellen selkiytyvät ja jäsentyvät. Viksténillä armon vallankumous tapahtui hänen jo toimiessaan hengellisessä työssä, ja muutoksen seurauksena tapahtui elämän sisällön ja opetuksen painopisteen selkeä siirtyminen ihmisen tekemisestä Jumalan tekemiseen: Kristus puolestamme, mutta Kristus myös meissä ja meidän kauttamme.

Kritiikkini Mauri Viksténin omaa opetusta kohtaan sisältää vain muutaman huomion. Ensinnäkin on syytä mainita, että hän ei osannut alkukieliä vaan joutui nojautumaan lähinnä englanninkielisiin raamatunkäännöksiin, kommentaareihin, selitysteoksiin ja muihin auktoriteetteihin. Myös vanhurskauttamisopin syvälliseen oivaltamiseen johtaneessa henkilökohtaisessa prosessissaan ja sen kannalta inspiroivimmassa raamatunkohdassa (Ef 1:6) hän oli jo alun perin nojautunut suomalaisesta Raamatusta hiukan poikkeavaan englanninkieliseen käännökseen. Itse asiaahan se ei opillisessa mielessä miksikään muuta, mutta antaa tärkeän muistutuksen siitä, että käännös kielestä toiseen ei voi koskaan olla täydellinen. Niin ollen raamatuntulkinnossa on tärkeää pyrkiä ymmärtämään, että sanoma on tärkeämpi kuin sen kirjallinen ilmaisu; informaatio ei ole kielestä kiinni, mutta yksityiskohtiin ei tule jumittaa.

Toinen seikka, johon kiinnitän huomioni kriittisessä mielessä, on se, että Vikstén katsoi kielilläpuhumisen olevan poikkeuksetta merkki Pyhän Hengen kasteesta. Epäilemättä se oli

hänen oma kokemuksensa, mutta Uuden testamentin mukaan asia ei ole niin yksioikoinen.¹⁷⁴ On huomattava myös se, että monille uskoontulleille on syntynyt paljon ahdistusta, kun he kokevat itsensä kristittyinä alamittaisiksi kielilläpuhujien rinnalla. Tulkitsen asian Viksténin muun opetuksen pohjalta yksinkertaisesti siten, että Pyhän Hengen kaste ja täyteys on ensisijaisesti yltäkylläisen elämän ja ylenpalttisen ilon täyttämä mielensisäinen kokemus, ja moninaiset armolahjat ovat asia erikseen. Itse ajattelen kokeneeni Hengen kasteen 1970-luvun lopulla kuultuani eräässä hengellisessä tilaisuudessa Niilo Yli-Vainion äärimmäisen lempeää, armopitoista ja yksinkertaista julistusta. Uskoin evankeliumin koko sydämestäni, ja sisimpääni virtasi elämää ja iloa, vaikka en tehnyt silloin mitään uskonratkaisua helluntailaiseen tapaan. Joitakin päiviä tai viikkoja sen jälkeen huomasin saaneeni erikoisen kyvyn: autoa ajaessani aloin puhua vieraalla kielellä sitä itse laisinkaan ymmärtämättä, ja hiukan sen jälkeen ryhdyin kitaraa soittaessani spontaanisti laulamaan itselleni vieraalla kielellä. Näihin kokemuksiin ei liittynyt mitään hurmostiloja eikä erityisiä tuntemuksia. Tuo erikoinen kyky jäi pysyväksi, eli kyseiset kielet ovat rukouskäytössäni edelleenkin. Mainitsen tämän sielunhoidollisessa mielessä rohkaistakseni muita ja siis sen tähden, että kokemukseni poikkeaa Mauri Viksténin kokemuksesta, ja myös siksi, että olen havainnut asian ympärillä myös vakavaa taitamattomuutta. Joskus Pyhän Hengen täyteyttä on nimittäin pyritty saamaan aikaan erilaisilla ”konsteilla” ja ”pumppaamalla”, ja samaan ikävään ilmiöön myös Mauri Vikstén kiinnitti puheissaan usein huomiota.¹⁷⁵

Mauri Viksténin merkitys ei perustu erityisiin puhelahjoihin tai sielunhoitotaitoihin vaan siihen, että hän julisti tinkimätöntä evankeliumia, ilosanomaa. Joidenkin mielestä ihmisen omaa osuutta painottava ja käskyjen hengessä tekoja korostava ja lakihenkinen kristillisyyttä kuulostaa ehkä jopa hurskaaltakin, mutta oman näkemykseni mukaan sellainen saattaa suorastaan pilkata evankeliumia väittäessään, että Kristuksen, Jumalan Karitsan, viaton veri ei muka riittäisi lunastusvaluutaksi ja siten absoluuttisen armon perusteeksi. Laki saa aikaan vihaa, mutta evankeliumi saa aikaa iloa; vaatimukset aiheuttavat raskasta taakoittumista, mutta armo antaa voimaa. Mauri Vikstén pyrki omalta osaltaan paikkaamaan helluntaiherätyksen piirissä ilmenneitä opetuksen puutteita.

Tutkimukseni on selkeästi tribuutti Mauri Viksténin elämäntyölle, mutta sen ohessa tarkoitus on asettaa suomalaisen helluntailaisuuden sisällä vallinneet ja mahdollisesti edelleenkin vallitsevat epäselvät kannat ja näkemykset peilin eteen Mauri Viksténin opetuksen valossa. Tutkimus on tahtonut olla yhtä aikaa sekä suolainen että rakentava. Mielestäni on

¹⁷⁴ 1. Kor 12:7-30.

¹⁷⁵ Puhetallenne *Pyhän Hengen kaste ja sen tunnusmerkit* (Hattula 20.6.1986).

välttämätöntä, että tällainen opillinen syväluotaus tehdään helluntailiikkeen ulkopuolelta, mutta silti vahvasti kristilliseltä pohjalta ja liikkeen opin ja spiritualiteetin tarkoin tuntien. Tärkeät kriittiset äänenpainot eivät nimittäin koskaan ole olleet suosittuja helluntaiherätyksen sisällä, sillä arvostelemista on kovin herkästi pidetty moitittavana ”vikoilemisena” tai Pyhän Hengen vastustamisena. Apostoli Paavali ajattomassa tekstissään kuitenkin rohkaisee arvostelemaan jopa hänen omaa opetustaan, ja samaan kehotti usein myös Mauri Vikstén. Itse ajattelen niin, että kritiikkiä on aina hyödyllistä sietää ja että totuus myös kestää kritiikin edessä – kaiken muun on syytäkin tuhoutua. Seuraavassa esitän joitakin suosituksiani erityisesti helluntailiikkeelle mutta soveltaen myös kaikille muille kristillisille yhteisöille vallalla olevien opillisten painotusten ja niistä kumpuavien käytäntöjen tarkistamiseksi.

4.2 Suositukset

Mauri Vikstén on ollut erittäin merkittävä henkilö suomalaisessa helluntailaisuudessa. Hänen evankeliumin puhtautta vaaliva uskonopillinen perintönsä olisi syytä ottaa vakavasti huomioon kaikessa helluntailiikkeen opetuksessa. Pääsuositukseni ehdotankin, että mikäli tässä tutkielmassa esitetyt Mauri Viksténin kristinopilliset näkemykset eivät nykyajan suomalaisissa helluntaiseurakunnissa ole vallalla, tai jos ne ovat yleisen opetuksen kanssa ristiriidassa, täytyy helluntailaista pelastusoppia evankeliumin menestymisen ja uskovien hengellisen hyvinvoinnin tähden välttämättä hioa yksiselitteisen armohenkiseksi ja nimenomaan Mauri Viksténin tarkoittamalla tavalla ja hänen osoittamaansa suuntaan. Myös Petri Björkbackan tutkimuksen lopputuloksissa on suositeltu rohkeasti helluntailiikkeen sisäistämien vanhurskauttamisnäkemysten yhtenäistämistä vertaamalla niitä Raamatun ilmoitukseen ja tarvittaessa opin palauttamista välittömästi Raamatun mukaiseksi, koska hän oli havainnut merkittäviä painotuseroja eri saarnaajien näkemyksissä.

Olen ymmärtänyt niin, että suomalaisessa helluntailaisuudessa halutaan vilpittömästi seurata Uuden testamentin oppia ja alkuseurakunnan mallia. Mikäli ne eivät ole sopusoinnussa keskenään, koko kenttää koskeva pelastusopin kalibrointi Uuden testamentin opetusten mukaiseksi on välttämätöntä. Hienosäätö ei välttämättä riitä, vaan tarvitaan mahdollisesti laajempi paradigman muutos, määrätietoinen siirtyminen armopainotteisen opetuksen linjoille. Suosittelen tutustumaan erityisesti Mauri Viksténin tuotantoon ja opetuksiin mutta myös tähän tutkielmaani Berean juutalaisten tavoin: he tutkivat joka päivä kirjoituksia, oliko asia niin kuin heille oli opetettu (Apt 17:10-11). Arvostelkaa, koetelkaa, pitäkää se mikä on hyvää (1. Kor 10:15; 1. Tess 5:21). Vetoamus on osoitettu erityisesti kaikille julistustyöstä vastuussa oleville helluntailaisille.

Tutkielmassa on viitattu erilaisiin näkemyksiin armolahjaisuudesta, Pyhällä Hengellä täyttymisestä ja erityisesti kielilläpuhumisesta sekä varoitettu kirkkohistoriassa vaikuttaneista, mutta edelleenkin seurakuntia vaanivista, epäraitista vinosuuntauksista. Helluntailaiseen spiritualiteettiin liittyvät opit ja näkemykset kaipaavat sen tähden selkeyttämistä, ja myös mahdolliset nykyajan villitsevät muoti-ilmiot on syytä ottaa vakavasti huomioon mahdollisissa tulevilla opillisissa linjanvedoissa.

Mauri Vikstén opetti ilmeisen harvoin ”uhraamisesta” eli seurakunnan taloudellisesta tukemisesta ja varojen antamisesta hengelliseen työhön. Tutkimusaineistosta ei löytynyt juurikaan aihetta käsittelevää materiaalia. Helluntaiseurakunnat toimivat vapaaehtoisten lahjoitusten pohjalta, ja puhuminen varojen keräämisestä luontevasti ja ilman syyllistämismentaliteettia on ollut perinteisesti jokseenkin vaikeaa. Vikstén painotti sitä, että kaikki hengelliseen elämään kuuluvat asiat ja tekemiset ovat täysin vapaaehtoisia, ja että kristitty pelaakin ”ylijäämällä” – myös raha-asioiden suhteen.¹⁷⁶ Helluntailaisuudessa on ainakin aiemmin ollut vähintään kirjoittamattomana lakina ja ainakin varsin yleisenä käytäntönä ”Herralta kuuluvien” kymmenysten antaminen seurakunnalle. Esimerkiksi Juhani Kuosmanen on Ristin Voitto -lehdessä opettanut, että vanhan liiton kymmenyskäytäntö on siirretty myös uuteen liittoon¹⁷⁷. Tässä yhteydessä ei ole mahdollisuutta käsitellä asiaa tarkemmin, mutta Uuden testamentin epämääräisistä jakeista ja pahimmillaan Vanhan testamentin viimeisestä kirjasta noukittu siunauksen ja kirouksen periaate uuden liiton seurakuntaan sovellettuna on aivan varmasti armon Henkeä sammuttamassa ja uuden liiton periaatteita murentamassa. Perustelujen heikkouden ja opillisen koherenssin takia suosittelenkin, että helluntailiike ottaa selkeän ja julkisen irtioton kymmenysopista täysin riippumatta siitä, onko niiden maksaminen ollut suositeltua vai ei. Seurakunnan ja evankeliumin julistajien taloudellinen tukeminen on täysin Uuden testamentin opin, hengen ja käytännön mukaista, mutta kymmenysten julistaminen kristittyjen velvollisuudeksi tai edes heitä ohjaavaksi normiksi synnyttää pahoja epäluuloja ja häiritsee vakavalla tavalla evankeliumin vapautta.

Ehkä tärkein yksityiskohta vanhurskauttamisopin ymmärtämisessä ja sisäistämisessä on sen asian kertakaikkinen ymmärtäminen, että pakotettu kuuliaisuus ei voi koskaan tuottaa aitoa hengen hedelmää eli rakkauden tekoja. Rakkauden täytyy saada rauhassa syntyä ensin, ja vain siten ja sen jälkeen voi syntyä rakkauden tekoja. Rakkautta ei synny pakottamalla, pusertamalla eikä syyllistämällä. Sen sijaan kokemus absoluuttisesta armosta Pyhän Hengen osallisuudessa

¹⁷⁶ Puhetallenne *Varma usko* (Helsingin Lähetysseurakunta 16.1.1983, kohdassa 44m10s-45m1s). Kts. myös s.31 ja viite 125.

¹⁷⁷ Kuosmanen 1988. Mikä neuvoksi? *Ristin Voitto* 47/1988, 5.

synnyttää aitoa rakkautta; Jumala on rakkaus (1. Joh 4:8,16). Omassa voimassaan ihminen ei mitenkään kykene olemaan oikealla tavalla kuuliainen eikä myöskään lähimmäisiään rakastamaan, Jumalasta puhumattakaan. Evankeliumi on, ja sen täytyy olla, jokaiselle kristitylle ja alusta loppuun saakka riemullinen ilosanoma.

Tutkielman liitteinä on kahden Mauri Viksténin pitämän puheen litterointi. Puheiden otsikkoina ja aiheina ovat *Vanhurskaus uskon kautta* ja *Hengen täyteys*, ja suosittelen jokaista lukemaan ne keskittyneesti ja tarkalla ajatuksella. Ne tarjoavat tiiviissä paketissa kattavan läpileikkauksen Viksténin opetuksen ydinkohdista. Teksteistä voi kuitenkin aistia vain pienen häivähdyksen siitä tunnelmasta ja hengestä, joka välittyy vain saarnan kuulemisen ja sen sanoman sisäistämisen kautta. Parasta siis olisikin omin korvin päästä osalliseksi hänen autenttisesta julistuksestaan. Lahden helluntaiseurakunnalle haluankin suositella harkittavaksi Mauri Viksténin koko tuotannon siirtämistä internetiin kaikkien ihmisten saataville.

Tutkimus nostaa esiin myös tarpeen joidenkin keskeisten pelastusopillisten käsitteiden, erityisesti sovituksen, hyvityksen ja parannuksen, tarkentamiselle teologiassa ja yleisessä kielenkäytössä.

4.3 Loppusanat

Mauri Viksténin viimeisen saarnan – tai sen puheen, joka on ainakin tämän tutkielman käytössä olleen puhetallenneaineiston ajallisesti viimeinen – otsikkona on *Armo*. Sen pohjalta voidaan todeta, että Viksténille itselleen hänen keskeisin sanomansa oli erittäin kirkkaana vielä lokakuussa 1994, vain muutamaa kuukautta ennen hänen maallisen taipaleensa päättymistä.

Kuten tämän tutkielman pohjalta on toivottavasti jokaiselle lukijalle selvinnyt, Mauri Viksténin opetuksen tulkitsemana Uuden testamentin ydinsanoma on se, että jokainen Isään Jumalaan ja hänen Poikaansa Jeesukseen Kristukseen uskova ja siis ilosanoman vastaanottanut ihminen on sataprosenttisesti Jumalan hyväksymä sellaisena kuin hän on, sillä hänet on yksin armosta täydellisesti sovitettu, täydellisesti lunastettu, täydellisesti vanhurskautettu ja täydellisesti pyhitetty.

Lopetan eräässä Armo-seminaarissa vuosia sitten muotoilemaamme pelastusopillisten käsitteiden kiteytykseen, joka kuvaa mielestäni valaisevasti Kristuksen ristintyön kattavuutta ja kristityn käsittämättömän korkeaa asemaa hänessä:

SOVITUS: *Uskova on sovinnossa Isän kanssa, koska Poika on sovinnossa Isän kanssa.*

LUNASTUS: *Uskova on vapaa, koska Poika on vapaa.*

VANHURSKAUTUS: *Uskova on syytön, koska Poika on syytön.*

PYHITYS: *Uskova on puhdas, koska Poika on puhdas.*

Kristuksen pelastusteon kertakaikkisuuden käsittämisestä seuraa sisäinen rauha ja lepo. Pelastuksemme hintana on hyvitys, Jumalan oma rakkauden teko: Jeesuksen kuolema ristillä, lunastusvaluuttana Hänen uhriverensä – meidän tähtemme maahan vuodatettu. Ristillä Jeesus Kristus suoritti täydellisen lepytyksen ja poisti vihollisuutemme, orjuutemme, syyllisyytemme ja saastaisuutemme; siellä meidän syntimme huuhtoutuivat hänen vereensä ja haihtuivat kadoten tuohon Hänen äärettömän rakkautensa osoitukseen.

"Suurempaa rakkautta ei kukaan voi osoittaa, kuin että antaa henkensä ystäviensä puolesta."

"Sen tähden se on uskosta, että se olisi armosta."

Lähteet ja kirjallisuus

Primaarilähteet

Vikstén, Mauri (1980). *Terveen opin pääpiirteitä*. Vantaa: RV-kirjat.

Vikstén, Mauri (1984). *Ahdistuksesta avaralle*. Vantaa: RV-kirjat.

Vikstén, Mauri (1975-1994). Saarnat lähinnä Lahden helluntaiseurakunnassa. Erillinen luettelo puhetallenteista.

Sekundaarilähteet

Vikstén, Mauri (1957). *50.000 kilometriä päiväntasaajalla*. Helsinki: Ristin Voitto r.y.

Vikstén, Mauri (1981). *Tulevaisuuden suuntaviivoja*. Vantaa: RV-kirjat.

Vikstén, Mauri (1990). Odotamme Herraa. *Ristin Voitto* 12/1990, 14.

Vikstén, Mauri, postuumi (2003). Toim. Marja-Liisa Uusimäki. *Jumalan johdatus*. Pietarsaari: Kristillinen Kirja- ja Musiikki Kustannus.

Vikstén, Mauri, postuumi (2006) Toim. Marja-Liisa Uusimäki. *Armo – avain yltäkyläiseen elämään*. Keuruu: Aikamedia.

Vikstén, Mauri, postuumi (2007). Toim. Marja-Liisa Uusimäki. *Raamatullinen sielunhoito*. Keuruu: Aikamedia.

Vikstén, Mauri, postuumi (2011). Toim. Marja-Liisa Uusimäki. *Ilmestysmajan ihme*. Keuruu: Aikamedia.

Vikstén, Mauri, postuumi (2016). *Terveen opin pääpiirteitä*. 3. uudistettu painos. Keuruu: Aikamedia.

Kirjallisuus

Aalto, Mikko & Aalto, Sinikka (1990). *Armo kadoksissa?* Helsinki: Karas-sana.

Antturi, Kai & Kuosmanen, Juhani & Luoto, Valtter (1986). *Helluntaiherätys tänään*. Vantaa: Ristin Voitto ry.

Björkbacka, Petri. (2001). *Suomen helluntai liikkeen kirjallisten opillisten näkemysten suhde pastorien näkemyksiin vanhurskauttamisopista*. Pro Gradu -tutkielma. Global University School of Graduate Studies. Keuruu: Iso Kirja.

Castrén, Paavo (2011). *Uusi Antiikin Historia*. Helsinki: Otava.

Gassmann, Günther & Hendrix, Scott H. (2005) Suom. Tiina Ahonen & Jaakko Rusama. *Johdatus luterilaiseen tunnustukseen*. Teologia Systematica. Helsinki: Kirjapaja.

Gyllenberg, Rafael (1939; neljäs painos 1994). *Uuden testamentin kreikkalais-suomalainen sanakirja*. Helsinki: Yliopistopaino.

Hällström, Gunnar af, Anni Maria Laato & Juha Pihkala (2005). *Johdatus varhaisen kirkon teologiaan*. Theologia Systematica. Helsinki: Kirjapaja.

Katolinen kirkko Suomessa. *Sakramentit*. <https://katolinen.fi/sakramentit/> (luettu 3.3.2020).

Korhonen, Klaus (2010). *Tyypillinen hellari*. Aikamedia Oy. Kokkola.

Kuosmanen, Juhani (1988). Mikä neuvoksi? *Ristin Voitto* 47/1988, 5.

Kuosmanen, Juhani (2012). *Raamatun opetuksia*. Kolmas, korjattu painos. Keuruu: Aikamedia Oy.

- Kuosmanen, Juhani. Sataprosenttisesti vanhurskas. Artikkelel sivustolla *usko.net*.
http://www.uskonet.fi/artikkelit/179/sataprosenttisesti_vanhurskas/ (luettu 5.3.2020).
- Kärkkäinen, Veli-Matti (1991). *Vapauteen! Galatalaiskirjeen sanoma tänään*. Vantaa: RV-kirjat.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (1995). *Maailman kansalaiset. Sinun vastuusi maailmasta*. Vantaa: Aika Oy Kristilliset kirjat.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (1994). Oikeutettu kysymys. *Ristin Voitto* 8/1994, 10.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (1999). Helluntailainen identiteetti valinkauhassa. *Teologinen aikakauskirja* 2/1999. 177-187.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2000). ”Hengen voimassa... maan ääriin saakka.” Helluntailainen missiologia vuosituhanen haasteiden edessä. *Teologinen aikakauskirja* 2/2000. 89-100.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2013). *Christ and Reconciliation. A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World*. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2014). *Trinity and Revelation. A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World*. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2015). *Creation and Humanity. A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World*. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2016). *Spirit and Salvation. A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World*. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2017). *Hope and Community. A Constructive Christian Theology for the Pluralistic World*. Grand Rapids, Michigan: William B. Eerdmans Publishing Company.
- Kärkkäinen, Veli-Matti (2017). Usko ja teot – vanhurskauttaminen ja pyhitys. Sittenkin samoilla linjoilla? Artikkelel kirjassa *Yksin uskosta, yksin armosta. Uskonpuhdistuksen merkitys nykyajalle*. Leevi Launonen, Elina Rautio (toim.) Keuruu: Aikamedia Oy. 33-45.
- Launonen, Leevi & Rautio, Elina (toim.) (2017). *Yksin uskosta, yksin armosta. Uskonpuhdistuksen merkitys nykyajalle*. Keuruu: Aikamedia Oy.
- Launonen, Leevi & Lehtinen, Anna (toim.) (2018). *Jotta maailma uskoisi – ekumenia lähetystehtävän edistäjänä. Veli-Matti Kärkkäisen 60-vuotisjuhlakirja*. Keuruu: Aikamedia Oy.
- Luoto, Valtter (1980). Kristuksessa on turvallista olla silloinkin, kun tuntuu pahalta. Haastattelussa 60 vuotta täyttävä Mauri Vikstén. *Ristin Voitto* 15/1980, 1, 16.
- Luoto, Valtter (1994). Mitä lihassa lopettavat tekevät? *Ristin Voitto* 11/1994, 5.
- Luoto, Valtter (2004). *Pientä puhetta suuresta Jumalasta*. Aikamedia Oy. Jyväskylä.
- Luoto, Valtter (2006). *Pyhien yhteys*. Aikamedia Oy. Jyväskylä.
- Luther, Martti (1520). Suom. Tuomo Mannermaa. *Kristityn vapaudesta*. Helsinki 1981: Sley-kirjat Oy.
- Luther, Martti (1529). *Suomen Evankelis-Luterilaisen Kirjon katekismus*. Hyväksytty Suomen kolmannessa kirkolliskokouksessa vuonna 1893. Tampere 1923: Tampereen Paperiteos Oy.
- Lövås, Edin (1987). Suom. Raimo Mäkelä (1991). ”*Ei herroina halliten*” – Alistamisen ongelma yhteisöissä. Kauniainen: Perussanoma Oy.

- McGrath, Alister E. (1998). *Iustitia Dei: A History of the Christian Doctrine of Justification*. Cambridge, U.K.; New York: Cambridge University Press.
- Mounstephen, Philip (2019). Britannian ulkoministeri Jeremy Huntin tilaaman, kristittyjen vainoja koskevan selvityksen loppuraportti: <https://christianpersecutionreview.org.uk/report/> (luettu 10.2.2020).
- Mäkelä, Vilho (1993). *Ihmisen puolella*. Vantaa: Ristin Voitto ry.
- Mäkilä, Petri (2010). *Helluntailainen. Klassisen helluntailaisuuden teologinen ihmiskäsitys*. Helsinki: Kuva ja sana.
- Novum Testamentum Graece (2012). Laatineet Eberhard & Erwin Nestle. Toim. Barbara & Kurt Aland ym. 28. painos. Stuttgart: Deutsche Bibelgesellschaft.
- Nurminen, Hanna (2016). *Jumala vai minä? Kaksi käsitystä vanhurskauttamisesta 1970-luvun vanhoillis-lestadiolaisuudessa*. Väitöskirja. Helsingin yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-51-2394-7>.
- Odeberg, Hugo (1943). *Kristinusko ja fariseukset*. Suom. Paula Eskola. Suomen Raamattuopiston Kustannus Oy. Jyväskylä.
- Pekki, Veikko (1985). *Lain alta vapauteen*. Vantaa: RV-kirjat.
- Pekki, Veikko (1995). *Päästäkää hänet siteistä – Armon vallankumous herätyskristillisyydessä*. Vantaa: Aika Oy Kristilliset Kirjat.
- Pihkala, Juha (1992). *Johdatus dogmatiikkaan*. Espoo: Weilin+Göös.
- Pihkala, Juha (2012). *Kristologinen opinmuodostus. Työkirja*. Helsingin yliopiston systemaattisen teologian laitoksen julkaisu. Helsinki: Luther-Agricola-Seura.
- Raamattu (1933/38). XI/XII yleisen Kirkolliskokouksen vuonna 1933/1938 käyttöön ottama suomennos. Turku & Helsinki: Suomen Pipliaseura.
- Raamattu (1992). Suomen evankelisuterilaisen kirkon kirkolliskokouksen vuonna 1992 käyttöön ottama suomennos. Helsinki: Suomen Pipliaseura.
- Salmela, Heikki (2015). Lähetysnäky ja heimorakkaus johtivat Veli-Matti Kärkkäisen luterilaiseen pappisvihkimykseen. *Ristin Voitto* 37/2015, 2-3.
- Suomen evankelisuterilainen kirkko. *Kaksi sakramenttia: kaste ja ehtoollinen*. <https://evl.fi/tutki-uskoa/kaste-ja-ehtoollinen/> (luettu 3.3.2020).
- Suomen Helluntaikirkko. *Info / Tunnus ja opetus*. <https://www.suomenhelluntaikirkko.fi/> (luettu 5.3.2020).
- Suomen helluntaiseurakuntien talvipäivien julkilausuma vanhurskauttamisesta. Jyväskylä 15.1.1998. *Ristin Voitto* 5/1998, 5.
- Suomen ortodoksinen kirkko. *Sakramentit eli mysteerit*. <https://ort.fi/tutustu-ortodoksiseen-kirkkoon/sakramentit-eli-mysteerit/> (luettu 3.3.2020).
- Swindoll, Charles R. (1990). Suom. Helena Lintinen (1993). *Armoherätys*. Päivä Osakeyhtiö. Jyväskylä.
- Tiusanen, Pia (2019). *Vaietut vainot*. Suomen Kuvalehti 28/2019.
- Torrance, Thomas (1996). *Theological Science*. 2. Uudistettu painos. (Alkuperäinen julkaistu 1969, Oxford: Oxford University Press.) Edinburg: T&T Clark Ltd.

Puhetallenneluettelo

Mauri Vikstén – puheita Lahden helluntaiseurakunnan arkistosta 1977–1994

PROFEETALLINEN SANA (1977–1979)

- Profeetallinen sana 1 - Vapaus Laista (13.9.1977)
- Profeetallinen sana 2 - Uskon Perustus (22.9.1977)
- Profeetallinen sana 3 - Kolme oppia (27.9.1977)
- Profeetallinen sana 4 - Pyhän Hengen voima (11.10.1977)
- Profeetallinen sana 5 - Armoitus Hengen kautta (20.10.1977)
- Profeetallinen sana 6 - Psalmi 22 (xx.xx.1977)
- Profeetallinen sana 7 - Ennustuksen sana (xx.xx.1977)
- Profeetallinen sana 8 - Pakanain ajat (xx.xx.1977)
- Profeetallinen sana 9 - Seurakunnan tuomio (xx.xx.1977)
- Profeetallinen sana 10 - Israelin tuomio (xx.xx.1977)
- Profeetallinen sana 11 - Kansojen tuomio (29.12.1977)
- Profeetallinen sana 12 - Ilmestyskirjan jako (5.1.1978)
- Profeetallinen sana 13 - Ilm 4 ja 5 (10.1.1978)
- Profeetallinen sana 14 - Ilm 6:1-8 (26.1.1978)
- Profeetallinen sana 15 - Ilm 6:9-17 (31.1.1978)
- Profeetallinen sana 16 - Ilm 7:1-8 (7.2.1978)
- Profeetallinen sana 17 - Ilm 7:9-17 (28.2.1978)
- Profeetallinen sana 18 - Ilm 8 (14.3.1978)
- Profeetallinen sana 19 - Ilm 9 (11.4.1978)
- Profeetallinen sana 20 - Ilm 10 (25.4.1978)
- Profeetallinen sana 21 - Temppele ja säkkipukuiset todistajat (29.6.1978)
- Profeetallinen sana 22 - Ilm 11:15-19 Seitsemäs pasuuna ja julistus (6.7.1978)
- Profeetallinen sana 23 - Ilm12:1-2 Aurinkovaimo (12.9.1978)
- Profeetallinen sana 24 - Ilm 12:3-4 Lohikäärme (26.9.1978)
- Profeetallinen sana 25 - Ilm 12:5-6 Poikalapsi (10.10.1978)
- Profeetallinen sana 26 - Ilm 12:7-12 Sota taivaassa (24.10.1978)
- Profeetallinen sana 27 - Ilm 12:13-17 Israelin pako (7.11.1978)
- Profeetallinen sana 28 - Ilm 13:1-10 Saatanan kolminaisuus (21.11.1978)
- Profeetallinen sana 29 - Ilm 13:11-14:3 Toinen peto ja 144000 (19.12.1978)
- Profeetallinen sana 30 - Ilm 14:4-13 Enkelin sanoma (9.1.1979)
- Profeetallinen sana 31 - Ilm 14:14-20 Kruunu ja valtakunta (6.3.1979)
- Profeetallinen sana 32 - Ilm 15:1-4 Lasinen meri (13.3.1979)
- Profeetallinen sana 33 - Ilm 15:5 Todistuksen maja (27.3.1979)
- Profeetallinen sana 34 - Ilm 15:6-8 Vihan maljat (3.4.1979)
- Profeetallinen sana 35 - Ilm 16:1-7 Suuria määritelmiä (10.4.1979)
- Profeetallinen sana 36 - Ilm 16: 8-15 Vihan maljat (4. 5. ja 6.) (24.4.1979)
- Profeetallinen sana 37 - Ilm 16:16-21 Seitsemäs vihan malja (15.5.1979)
- Profeetallinen sana 38 - Ilm 17 Suuren porton tuomio (29.5.1979)
- Profeetallinen sana 39 - Ilm 18 Babylonin tuomio (5.6.1979)
- Profeetallinen sana 40 - Ilm 19:1-10 Karitsan häät (26.6.1979)
- Profeetallinen sana 41 - Ilm 19:11-21 Harmagedonin taistelu (3.7.1979)
- Profeetallinen sana 42 - Ilm 20:1-4 Tuhatvuotinen valtakunta (10.7.1979)
- Profeetallinen sana 43 - Ilm 20:5-15 Kaksi ylösousemusta (7.8.1979)
- Profeetallinen sana 44 - Ilm 21 Uusi Jerusalem (14.8.1979)
- Profeetallinen sana 45 - Ilm 22:1-15 Iankaikkinen valtakunta (xx.xx.1979)
- Profeetallinen sana 46 - Ilm 22:16-21 Henki ja morsian (4.9.1979)

GALATALAISKIRJE (1979–1980)

- Galatalaiskirje 1 - Galatalaiskirje (25.9.1979)
- Galatalaiskirje 2 - Vääristelty evankeliumi (29.10.1979))
- Galatalaiskirje 3 - Ilmoituksen sana (23.10.1979)
- Galatalaiskirje 4 - Yhteistyö ja valheveljet (6.11.1979)

- Galatalaiskirje 5 - Laki ja armo (20.11.1979)
 - Galatalaiskirje 6 - Miten saitte Hengen (xx.xx.1979)
 - Galatalaiskirje 7 - Lupauksen liitto (18.12.1979)
 - Galatalaiskirje 8 - Hengelliset ikäkaudet (xx.xx.1979/80)
 - Galatalaiskirje 9 - Heikot alkeisvoimat (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 10 - Saara ja Haagar (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 11 - Ismaelin pojat 1 (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 12 - Ismaelin pojat 2 (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 13 - Ismaelin pojat 3 (11.3.1980)
 - Galatalaiskirje 14 - Ismaelin pojat 4 (25.3.1980)
 - Galatalaiskirje 15 - Vapaus Kristuksessa (6.5.1980)
 - Galatalaiskirje 16 - Liha sotii Henkeä vastaan (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 17 - Hengen hedelmä: Rakkaus Hengen hedelmänä (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 18 - Hengen hedelmä: Ilo Hengen hedelmänä (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 19 - Hengen hedelmä: Rauhan sanoma (15.7.1980)
 - Galatalaiskirje 20 - Hengen hedelmä: Pitkämielisyys (12.8.1980)
 - Galatalaiskirje 21 - Hengen hedelmä: Ystävällisyys ja hyvyys (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 22 - Hengen hedelmä: Uskollisuus (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 23 - Hengen hedelmä: Sävyisyys ja itsensähillitseminen (xx.xx.1980)
 - Galatalaiskirje 24 - Myötäeläminen (14.10.1980)
 - Galatalaiskirje 25 - Elämän taakat (28.10.1980)
 - Galatalaiskirje 26 - Kylvön ja niiton laki (11.11.1980)
 - Galatalaiskirje 27 - Maailma, risti ja minä (25.11.1980)
 - Galatalaiskirje 28 - Uusi luomus (2.12.1980)
-

JUMALAN JOHDATUS (1981)

- Jumalan johdatus 1 - Johdatus yleensä (10.3.1981)
 - Jumalan johdatus 2 - Johdatus Sanan kautta (24.3.1981)
 - Jumalan johdatus 3 - Sisäinen johdatus (7.4.1981)
 - Jumalan johdatus 4 - Näyt ja ilmestykset (xx.xx.1981)
 - Jumalan johdatus 5 - Johdatus profetian kautta (xx.xx.1981)
 - Jumalan johdatus 6 - Johdatus unien kautta (26.5.1981)
 - Jumalan johdatus 7 - Johdatus neuvojen kautta (xx.xx.1981)
 - Jumalan johdatus 8 - Olosuhteet ja johdatus (21.7.1981)
-

SIELUNHOITO (1981)

- Sielunhoito 1 - Raamatullinen sielunhoito (11.8.1981)
 - Sielunhoito 2 - Yleinen sielunhoito (xx.xx.1981)
 - Sielunhoito 3 - Henkilökohtainen sielunhoito (8.9.1981)
 - Sielunhoito 4 - Masennustilat 1 - Synti (22.9.1981)
 - Sielunhoito 5 - Masennustilat 2 - Lain alaisuus (xx.xx.1981)
 - Sielunhoito 6 - Masennustilat 3 - Tuntemattomat tekijät (xx.xx.1981)
 - Sielunhoito 7 - Masennustilat 4 - Mielitaudit ja henkivallat (10.11.1981)
 - Sielunhoito 8 - Hengelliset ikäkaudet (1.12.1981)
 - Sielunhoito 9 - Ahdistus - mistä apu? (15.12.1981)
-

ILMESTYSMAJA (1982)

- Ilmestysmaja 1 - Jumalan maja (2.3.1982)
- Ilmestysmaja 2 - Majan rakentajat (16.3.1982)
- Ilmestysmaja 3 - Värien sanoma (6.4.1982)
- Ilmestysmaja 4 - Kaikkeinpyhin (27.4.1982)
- Ilmestysmaja 5 - Liitonarkki (11.5.1982)
- Ilmestysmaja 6 - Armoistuiimen sanoma (xx.xx.1982)
- Ilmestysmaja 7 - Lain taulut (8.6.1982)

- Ilmestysmaja 8 - Liitonarkki ja manna (22.6.1982)
 - Ilmestysmaja 9 - Aaronin sauva (xx.xx.1982)
 - Ilmestysmaja 10 - Esipihaan (17.8.1982)
 - Ilmestysmaja 11 - Uhrialttari ja vaskiallas (xx.xx.1982)
 - Ilmestysmaja 12 - Vaskialtaalta pyhään (xx.xx.1982)
-

KRISTUS MEIDÄN PUOLESTAMME, MEISSÄ JA MEIDÄN KAUTTAMME (1982–1983)

- Kristus 1 - Kristus puolestamme (28.12.1982)
 - Kristus 2 - Kristus meissä (11.1.1983)
 - Kristus 3 - Kristus kauttamme (8.2.1983)
-

YKSITTÄISIÄ PUHEITA

- Tuuli puhaltaa missä tahtoo (2.9.1979)
 - Nöyrytyminen (18.11.1979)
 - Usko, toivo, rakkaus (2.12.1979)
 - Ihmissuhteet 2 (9.2.1980)
 - Kun Hän avaa, kukaan ei voi sulkea (2.3.1980)
 - Masennuksesta ylistykseen (3.8.1980)
 - Jumalan Sana ja ihmeet (17.8.1980)
 - Jumala on valmistanut itselleen kansan (24.8.1980)
 - Jyvät ja akanat (7.9.1980)
 - Kolme tietä (19.10.1980)
 - Vapaus ja oikeus (7.12.1980)
 - Missä on juuresi (20.12.1981)
 - Oppikaa minusta (9.4.1982)
 - Moninainen armo (17.10.1982)
 - Pappeuden historia (15.7.1986)
 - Melkisedekin järjestys (26.8.1986)
 - Kukkat ovat puhjenneet (21.7.1987)
 - Masennustilat ja usko (20.10.1987)
 - Sisäinen kasvu (10.11.1987)
 - Kristuksen tulemus (27.10.1988)
 - Kiireen kirous (19.4.1989)
 - Evankeliumin julistus (4.6.1989)
 - Apostolien teot tänään (21.2.1990)
 - Lähi-idän ongelmien ratkaisu (31.10.1990)
 - Puhdistuksen tuulet (14.11.1990)
 - Rauhan perustus (16.1.1991)
 - Muutoksen tarve (26.8.1992)
 - Aabrahamin kutsu (28.10.1992)
 - Korkea veisu (21.4.1993)
 - Uusi liitto (25.8.1993)
 - Vaeltava muukalainen (2.2.1994)
 - Jumalan siirtolaiset (2.3.1994)
 - Anteeksiantaminen (14.8.1994)
 - Armo (12.10.1994)
 - Ahdistuksen hyöty (xx.xx.19xx)
 - Elämän ilmestyminen (xx.xx.19xx)
 - Iankaikkinen pappeus (xx.xx.19xx)
 - Ihmissuhteet (xx.xx.19xx)
 - Kaksi adventtia (xx.xx.19xx)
 - Kasvu yhteyteen (xx.xx.19xx)
 - Kontaktikanavat (xx.xx.19xx)
 - Parannus elämäksi (xx.xx.19xx)
 - Taistelutilanne (xx.xx.19xx)
-

Mauri Vikstén – muita puheita 1975–1994

- Armolahjat-1 Yleistä (21.5.1975)
- Armolahjat-2 Viisauden lahjat (22.5.1975)
- Armolahjat-3 Voiman lahjat (23.5.1975)
- Armolahjat-4 Lahja arvostella henkiä (24.5.1975)
- Armolahjat-5 Profetoimisen lahja (25.5.1975)
- Ahdistukset ja Jumalan rakkaus (Tampere 2.8.1975)
- Lilja orjantappuroiden keskellä (3.8.1975)
- Pyhän Hengen kaste (3.8.1975)
- Lakaistu huone (25.9.1977)
- Kastetilaisuus (Tampere 5.5.1978)
- Lunastus (24.6.1978)
- Jumala, ainoa viisus (3.8.1978)
- Jumalan leipä ja viini (4.8.1978)
- Beetlehem – leipähuone (5.8.1978)
- Luonnollinen vai hengellinen (6.8.1978)
- Sielunhoitoseminaari (23.9.1978)
- Vanhurskautus ja pyhitys 1 (29.9.1978)
- Vanhurskautus ja pyhitys 2 (30.9.1978)
- Vanhurskautus ja pyhitys 3 (30.9.1978)
- Jeesus, suurin valo (18.1.1979)
- Kristus, vapauttajamme (30.7.1979)
- Muistakaa vankeja (Tampere 31.7.1979)
- Sielunhoito (24.8.1979)
- Sielunhoito (25.8.1979)
- Käydä sotia (15.1.1980)
- Että he yhtä olisivat (20.1.1980)
- Jumala puhuu myrskytuulissa (27.1.1980)
- Paikka jonka Jumala on osoittanut (10.2.1980)
- Evankeliumin kaste (17.2.1980)
- Raamattuopiston luento, sielunhoito (19.2.1980)
- Jumalisuus ja tyytyväisyys (16.3.1980)
- Jumalan johdatus (30.3.1980)
- Työtä tekevät ja raskautetut (21.6.1980)
- Uusi elämä voittaa (Hattula 9.8.1980)
- Rakkauden laki (Helsinki 9.12.1980)
- Yltäkülläinen elämä (Helsinki 9.12.1980)
- Raamattuopiston luento (Hattula 30.3.1981)
- Raamattuopiston luento-1 Laupias samarialainen (Hattula 1981)
- Raamattuopiston luento-2 Itsensä hyväksyminen (Hattula 1981)
- Raamattuopiston luento-3 Tehtävä (Hattula 1981)
- Raamattuopiston luento-4 Elämän summa (Hattula 1981)
- Raamattuopiston luento-5 Sielunhoito (Hattula 1981)
- Kristuksen todistaja (Helsingin Saalem 6.6.1981)
- Viimeinen kutsu (Helsingin Saalem 6.6.1981)
- Jyvät ja akanat (Helsingin Saalem 7.6.1981)
- Uskon, sen tähden puhun (20.6.1981)
- Raamattutunti 14:00 (Adelaide 29.12.1981)
- Raamattutunti 14:00 (Adelaide 30.12.1981)
- Raamattutunti 9:30 (Adelaide 31.12.1981)
- Raamattutunti 14:00 (Adelaide 31.12.1981)
- Sielunhoito-1 (2.2.1982)
- Sielunhoito-2 (2.2.1982)
- Sielunhoito-3 (2.2.1982)
- Sielunhoito-4 Vapaaksi masennuksesta-1 (3.2.1982)
- Sielunhoito-5 Vapaaksi masennuksesta-2 (3.2.1982)
- Sielunhoito-6 Lainalainen masennustila-1 (5.2.1982)
- Sielunhoito-7 Lainalainen masennustila-2 (5.2.1982)

- Perheseminaari-1 (6.2.1982)
- Perheseminaari-4 (6.2.1982)
- Ehtoolliskokous (7.2.1982)
- Sielunhoito-8 Tuntemattomat tekijät (8.2.1982)
- Sielunhoito-9 Mielisairaudet (9.2.1982)
- Sielunhoito-10 Henkivallat (9.2.1982)
- Sielunhoito-11 Yltäkylläinen elämä-1 (10.2.1982)
- Sielunhoito-12 Yltäkylläinen elämä-2 (10.2.1982)
- Tahdotko tulla terveeksi (Lappeenranta 25.6.1982)
- Uusi elämä voittaa 1 (Hattula 1982)
- Uusi elämä voittaa 2 (Hattula 1982)
- Pyhitys (Helsingin Lähetysseurakunta 15.1.1983)
- Sielunhoito (Helsingin Lähetysseurakunta 15.1.1983)
- Varma usko (Helsingin Lähetysseurakunta 16.1.1983)
- Pyhän Hengen kaste ja sen tunnusmerkit (Hattula 20.6.1986)
- Uusi elämä voittaa (Hattula 8.8.1986)
- Uusi elämä voittaa: Täytyykää Hengellä (Hattula 9.8.1986)
- Uusi elämä voittaa (Hattula 10.8.1986)
- Armo ja totuus (Helsingin Saalem 11.8.1986)
- Että meidät havaittaisiin (18.1.1987)
- Uusi henki (6.8.1987)
- Raamattutunti (6.8.1987)
- Jolla Poika on (7.8.1987)
- Kristuksen työ hyväksemme 1 – Sovitus (Helsingin Saalem 1987)
- Kristuksen työ hyväksemme 2 – Vanhurskautus (Helsingin Saalem 1987)
- Kristuksen työ hyväksemme 3 – Lunastus (Helsingin Saalem 1987)
- Vanhurskaus uskon kautta (Nokia 7.11.1987)
- Sovelias Jumalalle (Vammala 2.10.1988)
- Raamattu ja historia (Rovaniemi 28-30.7.1989)
- Israel ja Raamattu (Rovaniemi 28-30.7.1989)
- Jeesuksen tulemus (Rovaniemi 28-30.7.1989)
- Kristuksen tuomioistuimien (Rovaniemi 28-30.7.1989)
- Lähi-idän ratkaisu ja tuhatvuotinen valtakunta (Rovaniemi 28-30.7.1989)
- Raamattutunti (Rauma 6.9.1994)
- Sielunmaailma, alitajunta ja pahat henget (xx.xx.19xx)
- Ihmisen mielialat (xx.xx.19xx)
- Lyhyt evankeliumintipuhe (xx.xx.19xx)
- Puhe (Tukholma xx.xx.19xx)

Lahdessa pidetyistä puheista säilytetään äänitallenteita Lahden helluntaiseurakunnassa. Kaikista puheista kopiot ovat myös James Hirvisaaren henkilökohtaisessa arkistossa.

Henkilöhakemisto

- Augustinus, Aurelius 3, 24-25, 28
- Akvinolainen, Tuomas 3, 25
- Björkbacka, Petri 6, 27, 29, 45
- Calvin, Jean 19
- Cato, Marcus Porcius 11
- Hunt, Jeremy 1
- Jaakob 21
- Kuosmanen, Juhani 26-27, 29, 38, 40-41, 46
- Krispus 18
- Kärkkäinen, Veli-Matti 6, 23-24, 29-30, 39
- Luoto, Valtter 9, 10, 29
- Luther, Martti 3, 14, 16, 19, 23, 28
- Lydia 18
- Mannermaa, Tuomo 23
- Mounstephen, Philip 1
- Nurminen Hanna 6
- Ockham, William 25
- Paavali 3, 9, 11, 15, 19-21, 35, 37, 42, 45
- Pekki, Veikko 27, 29
- Scofield, Cyrus 9
- Yli-Vainio, Niilo 44

Liite 1

Mauri Vikstén: Vanhurskaus uskon kautta (Nokia 7.11.1987)

Kerrotaan kuuluisasta papista, Lars Levi Laestadiuksesta, joka sai voimallisen herätyksen ja piti mahtavan lain saarnan eräänä sunnuntaina, ja sitten sanoi kuulijoilleen, että tulkaa ensi pyhänä uudestaan, niin avataan sen toisen tynnyrin tappi. Ja niin se on, että on olemassa kaksi asiaa: totuus ihmisestä ja sitten totuus Jumalan armosta Kristuksessa Jeesuksessa. Nyt tämä toinen osa tässä esityksessäni on vanhurskaus uskon kautta. Pietarin ensimmäisessä kirjeessä, sen ensimmäisessä luvussa, on ilmoitus jakeessa 16 ja 17, joka liittyy tähän asiaan ja on erittäin tärkeä kysymys:

Sillä kirjoitettu on: olkaa pyhät, sillä minä olen pyhä. Jos te isänänne huudatte avuksi häntä, joka henkilöön katsomatta tuomitsee kunkin hänen tekojensa mukaan, niin vaeltakaa pelossa tämä muukalaisuutenne aika.

Kaiken sen vanhurskauden lähtökohtana, jota me tässä nyt käsittelemme, on se muuttumaton Jumala, joka on pyhä, ja käytännössä se merkitsee sitä, että hän myöskin odottaa pyhyyttä niiltä, jotka hän on kutsunut, ja yleensä ihmisiltä. Mutta me olemme havainneet, että laki sellaisenaan kuin se ilmoitetaan – niin hyvä kuin Jumalan laki onkin – se on voimaton: se ei voi saada aikaan ihmisissä sellaista pyhyyttä, joka kelpaisi Jumalalle. Se voi aikaansaada vain ulkokohtaista jumalaisuutta, tekoja, jotka ovat ihmisten tekoja eikä uskon tekoja. Ja Roomalaiskirjeen kahdeksannessa luvussa apostoli Paavali sanookin tämän erittäin selvästi:

Sillä mikä laille oli mahdotonta, koska se oli lihan kautta heikoksi tullut, sen Jumala teki lähettämällä oman poikansa syntisen lihan kaltaisuudessa ja synnin tähden ja tuomitsemalla synnin lihassa.

Jumalan laki on sellainen voimatekijä, että se pystyy tiettyihin asioihin, ja se pystyy aivan vääjäämättömästi todistamaan sen, mitä ihminen on ja mitä hänen pitäisi tehdä, mutta se ei anna mitään voimaa tähän tekemiseen. Roomalaiskirjeen kolmas luku 19 ja 20 vetääkin johtopäätöksen, joka on aivan selkeä ja jonka me myönnämme jo kokemuksestakin, että näin asia on:

Mutta me tiedämme, että kaiken, minkä laki sanoo, sen se puhuu lain alaisille, että jokainen suu tukittaisiin ja koko maailma tulisi syylliseksi Jumalan edessä sen tähden, ettei mikään liha tule hänen edessään vanhurskaaksi lain teoista, sillä lain kautta tulee synnin tunto.

Tällainen on siis lopputulos siitä, kun ihminen joutuu mittailemaan itseään Jumalan lain edessä: tulee vain synnin tunto. Ja tahtoisin huomauttaa teille, rakkaat ystävät, että olkoonpa uskonkokemuksemme minkä laatuista tahansa, jos joudumme Jumalan lain edessä mittailemaan itseämme, niin tulos on aivan sama. Me tulemme toteamaan sellaisen asiointilan, että nekin ihmiset, jotka ovat pelastuneet niin sanotuista törkeistä synneistä, he yhä uudelleen löytävät itsensä halukkaina tekemään syntiä. Ihminen on uskovaisena ihmisenä sekä pyhä että turmeltunut. Uuden luomuksensa puolesta jokainen uskovainen ihminen on sellainen pyhä, ettei

hänen hengessään ole mitään vikaa, mutta sitten sielunmaailmassa myllertää kaikenlaisia mahdollisia ja mahdottomia juttuja, ja jos ihminen pystyy ne torjumaan valveilla ollessaan, niin sitten ne järjestävät kyllä omat bileensä unielämässä. Ja minusta juuri unielämä on väkevä todistus ihmisen turmeluksesta: mitä pyhin ihminen, joka ei ole ollut kapakassa kymmeneen vuoteen, löytää itsensä ostamassa konjakkipulloa. Ja jos joudutaan tällä tavalla ihmistä mittailemaan, niin tämä laki osoittaa voimansa vain siinä, että ihminen havaitaan syylliseksi. Ja voi olla, että teistä jotkut olette viime päivinä olleet lain kourissa, ette suorastaan kymmenen käskyn lain, mutta olette muuten vain tulleet sellaiseen haljuun tunnelmaan, että ”minä olen aika viheliäinen ihminen”. Paavalikin joutui tämänkaltaiseen tilaan Roomalaiskirjeen seitsemännän luvun mukaan jakeessa 24:

Minä viheliäinen ihminen! Kuka pelastaa minut tästä kuoleman ruumiista?

Voidaan kysyä, että minkä tähden sitten Jumala kohtelee tällä tavalla armahdettua syntistä. Ihmistä, joka on tullut uskoon, ja kuitenkin yrittää tehdä niin kuin sanotaan ”täyttä totta”. Vaikka siihenkin voidaan panna pieni kysymysmerkki, että kukas se nyt voi sanoa lopulta itsestään, että ”minä tässä nyt niin tarkoitan täyttä totta”. En minä tiedä, epäilen vähän sellaisia sanontoja. Mutta yksi asia on kuitenkin varma: jos Jumala on nähnyt hyväksi syventää työtään sinussa tai minussa, niin hänellä tuskin on muuta mahdollisuutta kuin osoittaa, mitä tekoa me olemme ja tehdä meistä jälleen sellaisia, jotka tarvitsemme enenevää armoa. Sillä Jeesuksestahan sanotaan, että hänen täyteydestään me olemme saaneet armoa armon päälle. Mutta eihän armoa voi tarvita kukaan muu kuin syntinen. Ja juuri tästä syystä voi kuka tahansa Jumalan pyhä joutua sellaiselle luokalle jopa vuosikymmeniä uskossa oltuaan, että siitä on leikki kaukana, kun Jumala näkee hyväksi osoittaa hänelle, mitä tekoa hän loppujen lopuksi on. Ja tulee sellainen viheliäisyyden tunto, mutta Jumala ei näytä tätä sen tähden, että heittäisi sinut pois, vaan hän haluaa osoittaa sinulle, että armo on vielä suurempi kuin sinun viheliäisyytesi. Sillä ”missä synti on suureksi tullut, siellä on armo tullut ylenpalttiseksi.” Niinhän Raamattu sanoo.

Ja jos ajattelemme nyt omalta kannaltamme tätä asiaa. Jätämme rauhaan kaikki muut ihmiset. Ajattelemme vain nyt aivan realistisesti niin kuin tällaisessa raamattukoulussa nyt pitää ajatella. Ei tässä auta minkäänlainen hallelujahuuto eikä tässä auta mikään muukaan piiloutuminen mihinkään muuhunkaan uskonnolliseen petokseen. Tässä on otettava asiat niin kuin ne ovat. Niin terve järkikin ilman henkeä jo sanoo meille, että nyt me olemme, kuulkaa, sellaisessa veneessä, me Aadamin jälkeläiset, langenneet ihmiset kaikkien viheliäisyyksiemme kanssa, että ellei Jumala itse armoteollaan tee meitä kelvollisiksi, niin sitten on parasta, että jätämme nämä hommat. Niin on asia.

Meistä itsestämme ei lähde mitään. Me emme pysty itse itseämme muuttamaan – emmekä niitä toisiakaan ihmisiä, meidän olemme hikoilleet, tuskailleet ja rukoilleetkin, että muut ihmiset muuttuisivat, mutta niin se vain näyttää, ettei ne noin vaan muutu. Emmekä muutu mekään, ellei Jumala itse ala meitä muuttamaan. Mutta hän alkaa merkillisellä tavalla – Jumala – muuttamaan ihmistä. Koska hän on täysin selvillä, että ihmisellä ei ole resursseja, ei ole voimavaroja elää pyhää elämää, ei ole mahdollisuuksia muuttaa itseään, niin hän alkaa lahjoittaa – hän lahjoittaa jotakin sellaista, jonka voimasta ihminen hiljalleen alkaa muuttua. Toisessa Korinttolaiskirjeessä, sen viidennen luvun jakeessa 21 on oikeastaan avainilmoitus siitä, millä tavalla Jumala tämän asian ratkaisee:

Sen joka ei synnistä tiennyt, hän meidän tähtemme teki synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi.

Viittaa vain siihen, jonka jo luin: ”sen Jumala teki lähettämällä oman Poikansa syntisen lihan kaltaisuudessa ja tuomitsemalla synnin lihassa”. Ja tässä on esitetty tämä asia, kuinka se käytännössä oli: Jumala teki hänet, joka ei synnistä mitään tiennyt – se on meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen – meidän tähtemme synniksi, että me hänessä tulisimme Jumalan vanhurskaudeksi. Eli niin kuin profetoissa sanotaan: ”Hän sälytti hänen päällensä kaikkien meidän syntivelkamme.” Koko roskan: kaikki sinun entiset syntisi, tämän päivän syntisi, ja tulevat synnit, koko systeemin. Ja tästä syystä Johannes Kastaja sanookin: ”Katso, Jumalan Karitsa, joka pois ottaa maailman synnin.” Lainkaan eroittelematta yksityisiä tekoja, koko roskan yhdellä kertaheitolla. Meidän otollisuutemme Jumalan edessä perustuu juuri tähän asiaan, jonka Jumala teki Kristuksessa.

Ihminen ei siis pysty itse itseään korjaamaan eikä saattamaan sopusointuun kaikkivaltiaan Jumalan pyhän tahdon kanssa, mutta sen Jumala teki. Jumalalla oli kokemus ihmisistä, kuinka hataria liittokumppaneita ihmiset ovat; hänhän teki liiton Israelin kansan kanssa, mutta hetken kuluttua havaitsi, että nämä ihmiset, jotka olivat sanoneet, ”me pidämme kaikki nämä määräykset”, ei ne pitäneetkään. Ja Jumala kaiketi kyllästyi ja huomasi, ettei näitten kanssa pidä mitään liittoa tehdä. Niillä ei ole voimaa kuitenkaan pitää sanojaan, niin hän otti ja teki tämän uuden liiton oman Poikansa kanssa. Ja se on juuri tämän onnistumisen tae, ”että Jumala oli Kristuksessa ja sovitti maailman itsensä kanssa”. Koska kerran ihmiset eivät pysty, niin Jumala otti ja ratkaisi tämän asian, ja hän pystyi.

Minusta tämä Raamatun oppi on valtavan hieno, ja tässä on se hyvä paikka: se sinun paikkasi ja minun paikkani. Ainoa hyvä ja turvallinen paikka koko maailmankaikkeudessa on tämä meidän paikkamme. Ja siksi ensimmäinen Korinttolaiskirje ja sen ensimmäinen luku ja 30. jae ilmaisee häikäisevän totuuden, valtavan totuuden tällaisilla sanoilla:

Mutta hänestä on teidän olemisenne Kristuksessa Jeesuksessa, joka on tullut meille viisaudeksi Jumalalta ja vanhurskaudeksi ja pyhitykseksi ja lunastukseksi.

Ei ole siis ensinkään kysymys siitä, minkä laatuinen ihminen minä olen ajatusmaailmani ja mielteitteni puolesta, elämäntyylini puolesta. On kysymys siitä paikasta, johonka Jumala on minut pannut asumaan. Ja tämä paikka on nimeltään Kristus. Vuonna 48 vuoden ensimmäisellä viikolla Jumala sanansa ja Henkensä kautta asetti minut Kristukseen, ja minä olen ollut siitä lähtien, kohta 40 vuotta, tässä samassa osoitteessa. Tunteeni ovat ailahtelleet, välillä olen ollut iloissani, välillä kiukkuinen, mutta aina vaan Kristuksessa. Kun Jumala pani minut tänne, niin mihinkäs tästä menet? Tämä on erinomaisen hyvä paikka, sillä jokainen, joka on Kristuksessa, hän on myöskin sen vanhurskauden omistaja eli sen otollisuuden omistaja, joka Kristuksella on ja josta Jumala sanoi: ”Tämä on minun rakas Poikani, häneen minä olen mielistynyt.”

Ja nyt niin monta kuin meitä on Kristuksessa, niin ne sanat kuuluvat meille: tämä on minun rakas poikani ja tämä on minun rakas tyttäreni – ei sen tähden mitä sinä olet, vaan sen tähden mitä Kristus on. Ja tämä erinomaisella tavalla selvittää sitä asiaa, millä tavalla Jumala tekee meidät rakastetuiksi, kelvollisiksi, hyväksytyiksi taivasten valtakunnan perillisiksi. Se ei ole kysymys moraalisesta asemasta, vaan se on kysymys meidän asemastamme Kristuksessa armahdettuina. Tietenkin on selvää, että me toivomme, että muutostakin tapahtuisi meissäkin, mutta se on toisen luokan kysymys. Tämä asuinpaikkakysymys on tärkein. Pyydän onnitella sinua, jonka Jumala on asettanut Kristukseen. Hän on sinun vanhurskautesi. Jumala ei näe sinua, hän näkee Poikansa puhtauden, kirkkauden, virheettömyyden, ja hän on lukenut sinulle tämän valtaisan vanhurskauden armosta ilman lain tekoja. Tämän asianhan apostoli vahvistaa lukuisissa eri kirjoituksissa, yksi tunnetuimpia on Roomalaiskirjeen kolmannessa luvussa oleva kohta, sen jae 23 ja 24:

Sillä kaikki ovat syntiä tehneet ja ovat Jumalan kirkkautta vailla, ja saavat lahjaksi vanhurskauden hänen armostaan sen lunastuksen kautta, joka on Kristuksessa Jeesuksessa.

Vanhurskaus, jota Jumala vaatii ja joka tekee ihmisestä taivaskelpoisen, se on lahja Kristuksessa. Se on vain luettu lahjaksi minulle – niin käsittämätöntä kuin se onkin, niin tässä nyt saarnaa teille sataprosenttisesti vanhurskas mies. Mitä ikinänsä ajattelette minusta tai mitä minä ajattelen itsestäni, sillä ei ole mitään tekemistä tämän asian kanssa, sillä minä sain lahjaksi vanhurskauden vuonna 48, ja tätä samaa pukua olen pitänyt, Hengen ihanaa vaatetta, kaikki nämä vuosikymmenet, eikä siinä ole mitään tahraa eikä ryppyä eikä sitä tarvitse panna uusiksi ollenkaan. Se on Kristuksen verinen vanhurskaus, Golgatalla hankittu ja minulle lahjaksi luettu. Minut on vain julistettu Jumalan ihmeellisellä armoteolla, että tämä Vikstén Orimattilan pitäjän Heinämaan kylästä, se julistetaan vanhurskaaksi mieheksi, ja kun Jumala kerran julistaa, niin

ei hän sitä seuraavana päivänä peru, tai kymmenen vuoden päästä sano, että tuli tehtyä virhe. Hän sanoi, mitä sanoi, ja se pysyy voimassa iäisestä iäiseen.

Tietenkin minä voisin sanoa, että en minä pidä tämän kaltaisesta julistuksesta ja heittää tämän koko asian menemään; silloin hän tietenkin kunnioittaisi minun vapauttani. Mutta jos minä tekisin niin, kuulkaa, se merkitsisi pimennystä yläpäässä eikä vain hengessä. Sen tähden tahtoisin sanoa erityisesti sinulle, joka aina mittaillet itseäsi, joka aina esittelet, ettei sinusta ole mihinkään – sitäkään en tosin tiedä, minkä tähden sitä esittelet. Oletko niin hirveän ylpeä, että sinun pitäisi olla joku erikoinen? Tahtoisin kuitenkin sanoa sinulle, että Jumalan edessä ei sitten kelpaa kyllä mikään muu kuin tämä lahjavanhurskaus, joka meille on luettu uskon kautta Kristukseen Jeesukseen.

Ja tätä ei voi teoilla ansaita, niin paljon kuin onkin arvokkaita ja hyviä tekoja: rukouksia, uhraamista, rakkaudenpalvelua, saarnaamista ja todistamista, ne eivät vaikuta yhtään mitään tähän lahjaan. Jokainen uskovainen ihminen – sekin, joka ei ilmeisesti tee mitään muuta kuin olla möllöttää, niin kuin sanotaan – niin se on yhtä vanhurskas kuin sekin, joka tekee töitä vallan kauheasti Jumalan vainiolla. En minä ole sen perusteella yhtään vanhurskaampi että saarnaan, välillä silloinkin kun jo pitäisi hellittää. Ei se minun vanhurskauteeni mitään lisää, se on vain minun ammattini. Ylistettävä, ihmeellinen lahja, taivaan lahja. ”Saavat lahjaksi vanhurskauden.” Tämä on niin taivaita hipova oppi, että on parempi, että aivan pesunkestävät pakanat ovat ulkopuolella tämän kokouksen, sillä jos ihminen on vielä heräämätön, ja sille ladataan koko tämä annos tätä armon oppia, niin se koettelee ilmaan, että onko nämä vähän sekaisin vai puhuvatko ne suoranaisia valheita.

Ei tätä asiaa voi käsittää muutoin kuin uskon kautta. Uskon kautta me voimme ymmärtää tällaisia valtaisia totuuksia, ja uskon kautta niistä tulee sellainen sisäinen rikkaus, varsin nautittava rikkaus. Roomalaiskirjeen neljäs luku jatkaa vielä, ikään kuin pantaisiin löylyä kiukaille – kun on hyvään alkuun päästy, niin pannaan vielä yksi kipollinen, ja Paavali sanoo näin neljännessä jakeessa ja viidennessä:

Mutta töitä tekeväälle ei lueta palkkaa armosta vaan ansiosta, mutta joka ei töitä tee, vaan uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, sille luetaan hänen uskonsa vanhurskaudeksi.

Näyttäisi päällisin puolin niin kuin Paavali mitätöisi kaikki teot tykkänään – ja niin hän tekeekin, jos on kysymys tästä peruslähtökohdasta, millä tavalla Jumala hyväksyy ihmisen, niin hän heittää roskakoppaan tai takapihan roskalaatikkoon kaikki ihmisen teot. Sanoo vain, että joka ei tee mitään tekoja mutta uskoo häneen, joka vanhurskauttaa jumalattoman, niin sille hänen uskonsa tuo sitten tämän vanhurskauden. Ja tämä on se uuden testamentin autuudenjärjestys, koska ihmisestä ei löydy mitään. Korkeintaan hyvää tahtoa, mutta ei voimaa

tämän tahtonsa toteuttamiseen, niin Jumala on tämän asian kerta kaikkiaan järjestänyt Kristuksessa niin, että se on valmis. Niin kuin meidän Herramme sanoi: ”Se on täytetty.” Tähän et voi lisätä yhtään mitään. Jos sinulla nousee joitakin epäilyksiä tämän asian suhteen, niin se johtuu sinun petollisesta sydämestäsi tai huonosta päästäsi. Siellä ne viat ovat, ei niitä Jumalassa ole; tämä asia on valmiiksi tehty systeemi. Ja sen tähden tämä järjestys, joka Roomalaiskirjeen 14. luvun 17. jakeessa ilmenee ja jonka kohdalle minä oikein paperiin kirjoitin eilen: ”autuudenjärjestys”. Tämä kuuluu näin:

Sillä ei Jumalan valtakunta ole syömistä ja juomista vaan vanhurskautta ja rauhaa ja iloa Pyhässä Hengessä. Jumalan valtakunnan olemus on tätä. Se ei ole ensisijaisesti iloa, eikä se ole ensisijaisesti rauhaa, se ei ole ensisijaisesti tunnetta, vaan se on vanhurskautta, sitä lahjavanhurskautta ja sen omistamista, joka tulee Kristuksesta uskon kautta. Ja koska se tulee Kristuksesta uskon kautta, niin ainoa kirja, joka sanoo pätevästi, mitä se on, on tämä kirja. Ja siitä syystä tässä on kysymys tiedosta. ”Te tullette tuntemaan totuuden, ja totuus on tekevä teidät vapaiksi.” ”Oppikaa minusta, niin te löydätte levon sieluillenne.” Näinhän Jeesus sanoi. Ja se oppi on tämä Raamatun valtaisa perusoppi.

Tätä asiaa on tutkittu paljon, ja minäkin olen sitä tutkinut, olen siitä puhunut, toisinaan käsittänyt sen mielestäni aika hyvinkin, toisinaan se on taas hämärtynyt, mutta tämä on mahtava oppi, jonka veroista ei kyllä löydy Raamatustakaan toista, sillä jos tämä otetaan pois, niin koko evankeliumi uhkaa kadota – ei jää enää mitään käteen. Koska ellei Jumala meitä hyväksy Kristuksessa sellaisena kuin me olemme, niin me olemme kaikki toivottomuuden maan lapsia. Meillä ei ole mitään toivoa. Mutta nytpä hän on ilmoittanut, että ilman meidän tekojamme ja ansioitamme hän hyväksyy meidät sellaisina kuin me olemme. Sinäkin, joka olet niin hankala luonne, että itsekin ihmettelet, että Jumala tällaisen ihmisen hyväksyy ja otti omaksensa ja toisetkin vähän ihmettelevät, mutta kun sinä olet uskovainen, niin ei Jumalalla mitään sinua vastaan ole, kyllähän hän tiesi, minkälaisen kieroutuneen hän otti, kun sinutkin otti työpöydälleen. Ja minäkin tiedän ja ihmettelin jo alkujaankin ja epäilin, että ei kai meikäläinen voi kelvata, kun koko suku on hyviä ihmisiä täynnänsä, ja minä olin sieltä häntäpästä, mutta minut hän nimenomaan otti, koska hän on nähnyt hyväksi valita sen, mikä ei mitään ole saattaakseen häpeään sen, joka jotakin on.

Kuka siis voi käsittää hänen iäistä armopäätöstään ja hänen suunnitelmaansa, me vain ihmettelemme ja ällistelemme, mitä hän tekee. Mutta emme uskalla riidellä hänen kanssaan, enkä minäkään, kun hän on tehnyt minut hyväksytyksi, kun hän on vanhurskauttanut minut, niin minä en ammattinikaan vuoksi voi olla Jumalan kanssa eri mieltä, sillä sittenhän tästä olisi lähdettävä kokonaan muille markkinoille. Minä vain sanon, että kiitos Jumalalle hänen

sanomattomasta lahjastaan. Minkäs tässä muuta teet? Ja niin se on sinunkin tehtävä, hyvä ystäväni, joka täällä olet ja olet kippuroinut sen oman vanhan aatamisi tai eevasi kanssa: ei sinua tässä mikään muu auta kuin että tulet Jumalan kannalle ja katselet itseäsi samalla tavalla kuin Jumalakin sinut näkee Kristuksessa. Efesolaiskirjeen ensimmäinen luku ja kuudes jae; luen sen englanninkielisen käännöksen mukaan sen loppuosan, koska tämä suomalainen on hieman heikko. Tämä loppuosa kuuluu näin: ”on tehnyt meidät hyväksytyiksi siinä rakastetussa.” Suomalaisessa käännöksessä sanotaan ”minkä hän on lahjoittanut meille siinä rakastetussa”, mutta englantilainen sanoo ”has made us accepted in the beloved”: on tehnyt meidät hyväksytyiksi siinä rakastetussa. Se merkitsee sinua, joka nyt kuuntelet minun sanojani, sinä olet sataprosenttisesti hyväksytty ihminen ”siinä rakastetussa”, joka on Kristus. Ajattelet itse mitä hyvänsä, ja ajatelkoot toiset mitä haluavat, mutta Jumala on tehnyt sinut hyväksytyksi, on tehnyt sinut – ei ainoastaan hyväksytyksi vaan soveliaaksi siihen kirkkauteen, joka pyhillä on valkeudessa. Näinhän apostoli Paavali jossakin toisessa kirjoituksessa sanoo.

Tällainen oppi, joka tässä nyt on esillä, niin kuin muistatte, olen esittänyt sen täällä joitakin vuosia sitten sielunhoitoasioista puhuessani. Tämä on kristillisen sielunhoidon kulmakivi. Jos tämä otetaan pois, ei voi olla mitään hengellistä sielunhoitotyötä. Hengellisen sielunhoitotyön lähtökohta ja sen sisältö ja sen voima on siinä vanhurskaudessa, joka uskon kautta saadaan, uskon kautta Kristuksen vereen Jumalan lahjana. Ja on merkillistä, että ihminen, joka on oikein taistellut luonteen virheittensä kanssa, kieroutumiensa kanssa ja antipatioittensa kanssa, kun hän oikein näkee, että kaikesta huolimatta Jumala rakastaa minua, hän on tehnyt minut hyväksytyksi Jeesuksessa Kristuksessa, kuinka ollakaan, tämä ihminen alkaa muuttua. Rakkaushan on aina sellainen asia, että se synnyttää vastarakkautta. Avioliitonkin piirissä on turhaa vaadella rakkautta tai vaatia, että toinen osapuoli rakastaisi – aloita itse. Kauan et tarvitse lietsoa, kun asia on ilmiliekissä.

Jumala tietää tämän systeemin paremmin kuin me ihmiset, ja hän alkoi rakastamaan meitä: ”Siitä me opimme tuntemaan rakkauden, että hän antoi henkensä meidän edestämme.” Ja juuri tämä jumalallinen rakkaus, joka hyväksyy meidät sellaisina kuin me olemme, ei moiti meidän virheitämme eikä vaadi meitä muuttumaan, se on juuri se mahtava voimatekijä, joka loppujen lopuksi saa aikaan muutoksen. Ja sen tähden näyttääkin siltä, että ne ihmiset, jotka eivät vaadi itseltään, enempää kuin muiltakaan, ne menestyvät hengen alueella paremmin kuin ne vaatijan sauvan kantajat ja täydellisyyden tavoittelijat, jotka vaativat itseltään täydellisyyttä ja odottavat sitä toisilta, niin ne ovat aina kuivakiskoisia uskovaisia, koska ne eivät saavuta päämääräänsä, mutta se ihminen, joka elää armosta, niin se on tyytyväinen tähän asemaansa Kristuksessa ja ylistelee siinä kirkkauden toivossa Jumalaa, ja kun me näemme joskus hänen

hankalan luonteensa, niin me jo panisimme korkin suuhun, että olepahan hiljaa kun et ole vielä tuon enempää muuttunut. Jumala ei ole ihminen. Hän odottaa. Roomalaiskirjeen viides luku, jos vielä seuraan tätä ihmeellistä armon ja lain selvittelyä, joka Roomalaiskirjeessä on, niin sanoo jotakin siitä tuloksesta, mikä tämän kaltaisesta uskosta on.

Koska me siis olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet, niin meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta.

Meillä ei siis ole mitään meidän ja Jumalan välillä, meillä on rauhan tila, vihollisuus on poistunut. ”Hyvä on” – niinhän laulussa sanotaan – ”viha on pois. Ei ole mitään vihollisuutta Jumalan ja meidän välillä, on vain rakkaussuhde. Sen tähden, että me olemme uskosta tulleet vanhurskaiksi, meillä on rauha Jumalan kanssa. Mitä kautta? Sitäkö kautta, että sinä olet niin pätevä uskovainen? Tänään olet pätevä, huomenna epäpätevä. Tänään onnistut, huomenna reputat. Mutta rauha sinulla on siitä huolimatta meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta, koska olemme uskosta vanhurskaiksi tulleet. Ei sitä kukaan voi aina niin hyvin onnistua. Se olisi liian vaateliasta. Kun meidän Herramme lähti tästä maailmasta pois, niin sen jälkeen on evankeliumi mennyt eteenpäin ihmisten kautta, jotka ovat ylen vajavaisia. Koska hän on ainoa, joka on ollut täydellinen, ja siitä syystä olikin välttämätöntä, että meidät vajavaiset on tehty täydellisiksi juuri tätä tietä, että me olemme uskosta tulleet vanhurskaiksi ja meillä on rauha Jumalan kanssa meidän Herramme Jeesuksen Kristuksen kautta.

Hieno systeemi! Mutta vaikea uskoa. Jumalan Pyhä Henki voi synnyttää tällaista uskoa. Ja Korkeassa Veisussa on eräs kohta, jonka haluaisin tarjota teille – olen itsekin sitä ihmetellen lukenut ja sovitellut sitä itseeni. Ja kenenkä tahansa sopii sitä sovitella itseensä, sillä tämä on Jumalan sana niille ihmisille, jotka on uskon kautta vanhurskautettu:

Kaikin olet kaunis, armaani, ei ole sinussa ainoatakaan virheä.

Ällistyttävää! Tämä kuvaa sisäisen ihmisen kauneutta Kristuksen Jeesuksen veriseen vanhurskauteen pukeutuneena. Ei ole yhtään virheä. Onhan se selvää, että aika patinoi. Niillekin, jotka vielä ovat elämän kukkeudessa, niin pari kolmekymmentä vuotta tuo uurtoja mukanaan kasvoin. Toisilta tukka harvenee ja toisilta lähtee kokonaan, ulkoinen ihminen kukistuu. ”Ruoho kuivuu ja kukkanen lakastuu, niin on ihminen retkillänsä.” Mutta ajatelkaa, mitä taivas sanoo: ”Kaikein olet kaunis, sinä armaani, ei ole sinussa yhtään virheä.” Se sisäinen, ihmeellinen puhtaus, mikä meillä on tässä vanhurskaudessa, se tekee meistä tällaisia Jumalan rakastamia, rakastettuja, taivaassa tunnettuja ja hyväksytyjä ihmisiä.

Tämän evankeliumin tiimoilla on ollut melkoinen säpinä sitten ensimmäisen vuosisadan. Ei tämä ole ollut ihmisten mielen mukaista, tämän kaltainen julistus, siitä on syntynyt riita. Ja kova on syntynytkin. Asia on luonteeltaan sellainen, että jos olisi evankeliumi, joka sanoisi,

että ”tee tätä, niin saat tuon”, niin silloin ihminen nostaisi rintaansa ja sanoisi, että ”nythän tämä on selvä liikemiesperiaate, urakkasopimus: minä teen osuuteni, ja Jumala tekee osuutensa ja sillä siisti”. Mutta nyt, kun esitetään tällainen lahjaan, Jumalan lahjaan perustuva evankeliumi, niin se on synnyttänyt aina jonkinlaista vastarintaa, ja on tarvittu puhtaan evankeliumin puolustusta.

Nyt minä seuraan tätä toista paperia, joka alkaa sanalla ”puhtaan evankeliumin puolustus”. Jo ensimmäinen vuosisata nostatti tällaisen pulmakysymyksen, ja apostoli otti ja kirjoitti kirjeen, joka on nimeltään Galatalaiskirje ja jota jotkut nimittävät kristillisen vapauden peruskirjaksi. Ja sitä se onkin. Ja hän sanoo tällaisia sanoja ensimmäisessä luvussa alkaen kuudennesta jakeesta yhdeksänteen:

Minua kummastuttaa, että te niin äkkiä käännytte Hänestä, joka on kutsunut teidät Kristuksen armossa, pois toisenlaiseen evankeliumiin, joka kuitenkin ei ole mikään toinen, on vain eräitä, jotka hämmentävät teitä ja tahtovat vääristellä Kristuksen evankeliumin. Mutta vaikka me, tai vaikka enkeli taivaasta, julistaisi teille evankeliumia, joka on vastoin sitä, minkä me olemme teille julistaneet, hän olkoon kirottu. Niin kuin ennenkin olemme sanoneet, niin sanon nytkin taas: jos joku julistaa teille evankeliumia, joka on vastoin sitä, minkä te olette saaneet, hän olkoon kirottu.

Ajatelkaa tätä miestä, kuinka hirvittävän voimakkaita sanoja hän käytti väärän evankeliumin julistajista, sillä jo siihen aikaan, kun hän kirjoitti Galatalaiskirjeensä, oli ilmestynyt 70 erilaista evankeliumia ja niiden tulkintaa alkukirkkoon, apostoliseen seurakuntaan. Ja näissä toisissa evankeliumeissa oli aina se sama perussävel. Vaikka niiden kirjoittajat olisivat uskoneetkin ja uskoivatkin Kristukseen Jumalan Poikana, he tahtoivat sanoa, että Herran Jeesuksen Kristuksen suorittama sovintotyö ei yksinään riitä. Toiset sanoivat, juutalaisuuden kannalla olevat, että sen lisäksi pitää itsensä ympärileikkauttaa. Toiset sanoivat, että sen lisäksi pitää myöskin tiettyjä Mooseksen lain määräyksiä noudattaa. Ja keksintöjen jälkeen tuli toisia keksintöjä, ja lopulta oli evankeliumien suuri sekamelska, niin että Paavali sanoi, että olkoot kirottu, joka ei julista sitä evankeliumia mitä me olemme julistaneet. Sillä hänen evankeliuminsa perustotuus oli se, joka nyt on esillä ollut: ”Kristus on lain loppu, vanhurskaudeksi jokaiselle, joka uskoo.” Ja tähän apostoliseen, puhtaaseen evankeliumiin minäkin pyytäisin pitäytyä ja sitä erikoisesti teidän mielillenne teroittaa, sillä ei ole olemassa mitään todellista pyhitystä eikä elämän vanhurskautta evankeliumin jälkeen, ellei tämä perusta ole oikea. Jos tämä perustus horjuu, niin ihmisen täytyy itse yrittää pyhittää itsensä. Ja siitä tulee, siitä pyhityksestä tulee lihan teko, kuollut teko, elämätön jumalisuus, josta ei kostu maa enempää kuin taivaskaan.

Ja minkälaisen arvon apostoli antoi sitten tälle oikealle evankeliumille, sen me näemme Filippiläiskirjeestä, sen ensimmäisestä luvusta. Olin aina ihmetellyt, että kuinka tämä evankeliumin peräänantamaton puolustaja saattoi tällaisia sanoja sanoa, mitä hän sanoi Filippiläiskirjeessä, kunnes eräänä päivänä sain ahaa-elämyksen. Monet Raamatun asiathan

ovat sellaisia, että ne selviävät, kun ihminen saa ahaa-elämyksen. Jumalan Henki avaa käsittämään, mitä se kirjoitus tarkoitti. Tietenkin on satoja paikkoja varmaan, joissa toivoisin saavani sellaisen elämyksen; jotakin selviää, mutta ei kaikki. Filippiäiskirjeen ensimmäinen luku, jae 15 ja siitä eteenpäin esittää näin:

Muutammat tosin julistavat Kristusta kateudestakin ja riidanhalusta, mutta toiset hyvässä tarkoituksessa. Nämä tekevät sitä rakkaudesta, koska tietävät, että minut on pantu evankeliumia puolustamaan; nuo toiset taas julistavat Kristusta itsekkyydestä, epäpuhtaalla mielellä, luullen tuottavansa minulle murheita kahleissani. Vaan mitäpä tuosta, kunhan Kristusta vain tavalla tai toisella julistetaan, joko näön vuoksi tai totuudessa. Ja siitä minä iloitsen, ja olen vastakin iloitseva.

Mies, joka puolusti oikeaa evankeliumia niin, että sanoi kirotuiksi kaikkia, jotka julistavat toista evankeliumia, hän suhtautui erittäin suopeasti ihmisiin, jotka julistivat oikeaa evankeliumia vääristä vaikutteista. Hän pani pääpainon opin puhtaudelle ja viis välitti siitä, että jotkut kateudesta julistivat, ja sanoi: kunhan vain julistetaan Kristusta. Onhan sekin hankalaa, jos ihminen epäpuhtaalla mielellä ja kateudesta ja riidanhalusta julistaa, mutta jos hän sittenkin julistaa oikeaa evankeliumia, niin antaa sen julistaa. Mutta vaikka olisi kuinka vilpityn, jos saarnaa väärää evankeliumia, niin olkoon kirottu.

Ehkäpä te olette tämän asian hyvin käsittäneet, mitä apostoli Paavali ajoi takaa. Jumalahan voi nimittäin käyttää kieroutuneitakin ihmisiä, käyttihän hän aasiakin kerran, eikä kukaan oleta, että aasi menisi taivaaseen. Ja aasi saarnasi profeetalle. Mutta se puhui kuitenkin oikean sanoman. Ja ajattelen niin, että meidänkään ei pidä erikoisemmin kiinnittää huomiota inhimillisiin heikkouksiin ja kaikenlaisiin sellaisiin tekijöihin, jotka todistavat, että ihmisten mieliala ei varmaan ole oikea; tärkeintä on, että se sanoma olisi sanoma Kristuksesta ainoana pelastajana, ainoana vanhurskauden ja elämän tuojana, ainoana otollisuuden perustana, niin iloitkaamme, että vain on Kristuksesta julistajia, joilla on puhdas ja oikea evankeliumi. Väärä evankeliumi on aina sitä, joka ilmenee Roomalaiskirjeen kymmenennessä luvussa, jossa sanotaan, että he ”pystyttävät omaa vanhurskauttaan eivätkä alistu Jumalan vanhurskauden alle”.

Sen tähden, hyvät kuulijani, on olemassa tämä puhdas armon evankeliumi, vanhurskaus uskon kautta Kristuksen kalliiseen sovintovereen. Tämä on se ainoa hedelmällinen maaperä, josta sitten alkavat kasvaa ja kukoistaa vanhurskauden hedelmät meidän elämässämme; missään muussa maaperässä ne eivät voi kasvaa. Aamen.

Liite 2

Mauri Vikstén: Täytyykää Hengellä (Hattula 9.8.1986, lyhennelmä)

Se, että Jumalan Henki puhuu jonkun ihmisen kautta tai käyttää jotakin ihmistä, niin sehän ei vielä merkitse mitään tai ei ainakaan sano sitä, että tämä ihminen olisi "Joku", koska Jumala on puhunut aasinkin kautta ja opettanut Jumalan profeettaa, eikä meistä kukaan edes väittäisi sitä, että aasi löydettäisiin taivasten valtakunnasta, ja kuitenkin Jumala käytti aasia.

Tietenkin, kun on kysymys meistä, Jumalan lapsista, niin me sen lisäksi, että Jumala silloin tällöin meitä käyttää, niin me olemme myöskin eräänä päivänä kotona Herran luona – sen perusteella, mitä Kristus on, ei sen perusteella, mitä me olemme tai mitä me mahdollisesti olemme tehneet.

Tämän kokouksen otsikkona on "Täytyykää Hengellä", ja se on otettu Efesolaiskirjeen viidennen luvun 18. jakeesta. Jos jollakin sanomalla on ollut menestystä tällä vuosisadalla, niin tällä sanomalla "täytyykää Hengellä" on ollut valtava menestys. Sanotaan, että tällä hetkellä maailmassa on noin 100 miljoonaa ihmistä, jotka puhuvat kielillä. Ja se osoittaa sitä, että tämä sanoma on löytänyt vastakaikua ihmisten maailmassa, ja suunnattomat kansanjoukot ovat täytyneet Hengellä. Kun tällainen suuri Hengen vuodatus varsinaisesti oikein sateena alkoi tämän vuosisadan alussa noin 80 vuotta sitten, niin varmaan ne alkuajan ihmiset eivät osanneet uneksiakaan, minkälainen liike tästä tulee.

Tämän päivän kysymys tässä kokouksessa on: "Täytyykää Hengellä". Tämä on osoitettu kaikille meille: niille, jotka eivät vielä ole täytyneet, ja ennen kaikkea tietysti meille, jotka olemme täytyneet, sillä Hengen täyteys voi olla niin kuin menneen talven lumet – ei sitä ole enää näkyvissä. Sen tähden tämä sana "täytyykää Hengellä", se sopii meihin kaikkiin: julistajiin, seurakunnan vanhimpiin, kaikkiin tässä Elämä voittaa -juhlassa mukana oleviin ihmisiin, jok'ikiseen meistä.

Mutta nyt, kun puhutaan Pyhän Hengen täyteydestä, niin tämä täyteys on kovin yksilöllinen asia. Tätä täyteyttä koetaan persoonallisella tavalla, ja ihmisen temperamentti näyttölee osaa tässä asiassa. Toiset täytyvät valtavalla metelillä, eikä se todista sitä se meteli ja ääni, että se sai Henkeä niin paljon; usein tämänkaltainen meteli todistaa vain sitä, että tämän ihmisen sielussa on vielä sellaista rosoista pintaa, että se räihinä johtuu siitä – niin kuin mikrofonissa olisi jotakin vikaa – ja ääni tulee sitten sen mukainen, ja voipa tulla liian kovakin. Siitä ei voida siis vetää eikä tule vetää mitään erikoisen pyhyiden ilmenemistä tässä nimenomaisessa tapauksessa.

Kuitenkin kaikilla Hengen täyteyksillä täytyy olla raamatullinen lähtökohta. Minä nyt puhun vähän itsestäni, sillä tultuani politiikan ja huvituselämän palkeilta näihin kuvioihin ensinnäkin minun piti odottaa yksi vuosi ja kolme kuukautta ennen kuin Herra suostui minua kastamaan Hengellä, koska minulla oli kutsu lähetystyöhön, ja hän tiesi, että se mies lähtee heti kun saa sen kasteen, niin pidätteli, ja olisipa ollut parempi, jos olisi vielä vähän pidempään pidätellyt. Näin jälkikäteen katsottuna, niin se olisi ollut parempi, sillä tajusin, ettei sitä noin vain lähdetä, ellei saa voittoa tähän tehtävään, ja sitä sitten odottelin. Ja valtavalla metelillä se sitten tapahtui seppä Laaksosen mökissä Jaalan pitäjän Kimolan kylässä – liekö kukaan siinä mökissä toinen koskaan täytynyt tai sen jälkeenkään. En tiedä, onko koko mökkiäkään, mutta meinasin kaataa pöydän ja öljylampun siinä kahinassa, kun täytyin niin riemulla – koska se minulle tavallaan merkitsi myöskin pääsylippua Afrikkaan.

Jumala ei pane ihmisiä tiettyyn muottiin, hän ei täytä ihmisiä Pyhällä Hengellä yhdellä määrätyllä tavalla; hän täyttää jokaisen ihmisen Pyhällä Hengellä, ja jokainen kokemus on hieman erilainen. Mutta kaikille niille on yhteistä, että tämä kaikki tapahtuu lunastuksen perusteella, koska "Kristus on lunastanut meidät lain kirouksesta". Synnin palkka on kuolema, ja kirottu on jokainen, joka on puuhun ripustettu, niin on kirjoitettu jo Mooseksen kirjassa, mutta Kristus lunasti meidät kaikesta kirouksesta vapaaksi pyhällä, kalliilla verellä. Jesaja kirjoittaa, että "me pidimme häntä Jumalan lyömänä ja vaivaamana". Mutta silloin, kun ihmiset pitivät häntä Jumalan lyömänä ja vaivaamana, kun hän riippui kirouksen puulla, silloin hän nimenomaan lunasti meidät vapaaksi lain kirouksesta. Ja se merkitsee sitä, että meidän ja Jumalan välillä ei ole mitään estettä. Kaikki ne ihmiset, jotka tajuavat tämän pohjaan asti, ne alkavat täytyä Pyhällä Hengellä.

Ihminen on vapautettu. On mahdollista, että tässä kokouksessa on suuri joukko ihmisiä, jotka eivät ole erittäin hyvin onnistuneet elämässään – joskus ovat onnistuneet, toisinaan epäonnistuneet. On hienoa, jos teitä on muitakin kuin minä. Eipähän nimittäin voi käydä sillä tavalla, että löytyisi joku sellainen uskonsankari, joka tekisi niin mahtavan parannuksen, että koskaan sen jälkeen ei tekisi mitään virhettä, paitsi että jos hän heti kohta sen viimeisen parannuksensa jälkeen kuolee. Mutta kaikki ne, jotka elävät täällä tomujen maailmassa, he tekevät myöskin virheitä. Heissä on puutoksia, ja useita painaa tekemättä jättämisen paino, ja niitä on paljon: tekemättä jättämissä. Ellei ole pahoja tekoja, niin on tekemättä jättämissä. Ja niilläkin, jotka ovat onnistuneet, niillä on ne valkoiset synnit, kun ne kerskailevat niistä tekemisistään – enkä minä tiedä, kumpi on parempi/pahempi: musta synti vai valkoinen synti. Sen tähden meille kaikille kuuluu tämä sanoma, että meidät on vapautettu Kristuksen Jeesuksen

kalliilla verellä. Ja tällä pohjalla vuotaa Pyhä Henki: kun Kristus lunasti meidät lain kirouksesta. "Hänessä meillä on lunastus, syntien anteeksisaaminen, hänen armonsa rikkauden mukaan."

Ja apostoli selvitteli tätä asiaa, ja tahtoi sanoa, että tämän lunastuksen tähden, joka on valmis Kristuksen veressä, tämän tähden kirous pyyhitään pois, ja tilalle tulee siunaus. "Sillä Jumala näki hyväksi, että kaikki täyteys hänessä asuisi", nimittäin Kristuksessa. "Sillä hänessä asuu jumaluuden koko täyteys ruumiillisesti." Nämä molemmat sanat kertovat siitä täyteydestä, mikä on Jeesuksessa Kristuksessa. Ja kun hänessä asuu kaikki täyteys, niin rakkaat ystävät, hänessä on myöskin Hengen täyteys, meidän Herrassamme Jeesuksessa Kristuksessa. Hengen täyteys ei ole Kristuksen persoonan ulkopuolella oleva tavoiteltava kokemus, vaan se on niitten kokemus, jotka asettautuvat Kristukseen.

No, emmekö me sitten ole asettautuneet Kristukseen? Olenhan minäkin täällä ollut jo vuodesta -48, vuoden alusta lähtien melkein. No minkä tähden minä en sitten aina ole ollut Henkeä täynnä? Se johtuu siitä, että minä en ole nähnyt korkeaa asemaani Kristuksessa, en ole ymmärtänyt niitä erinomaisia etuoikeuksia enkä Kristuksen hyviä töitä, jotka ovat kaikki minun hänessä. Hänessä asuu jumaluuden koko täyteys, tässä Jeesuksessa, johon meidät uuden syntymän ihmeen kautta on istutettu ja ympäröity! Tarvitaan vain tämän asian ymmärtäminen, silloin ihminen on Henkeä täynnä. Mutta mikä merkillistä, sitä ei voida älyperäisellä tavalla selittää, sen täytyy Hengen toimenpiteitten kautta iskostua ihmisen persoonallisuuden syvään kerrokseen eli henkeen, ja silloin on Hengen täyteys valmis. Sen tähden, ei Pyhän Hengen täyteys ole ensisijaisesti tunnekokemus, se on terveen älyn asia, jonka Jumala on valaissut. Se on suuri opillinen totuus, jonka tulee uskossa sulautua meidän henkeemme, ja silloin kun se on meidän omaisuuttamme niin, että me ymmärrämme sen, me olemme täynnä Henkeä.

Se on hieno systeemi muuten tämä, mutta aika lailla hankala, kun syntiinlankeemuksessa ihmisen järki pimenee, niin kuin Luther sanoo pitkässä katkismuksessa. Ja tässä näyttää, että kun ihminen tulee uskoon, niin ei se tule niin yhdellä heitolla valmiiksi, vaan se vanha hulluus sieltä pilkistelee ja se etsii kaikenlaisia juonia ja konnankoukkuja, ja etsii kaikenlaisia ansioitumisen teitä täytyäkseen Hengellä, se etsii systeemiä, se etsii saarnaajia niin kuin muka niitten käsistä lähtisi joku merkillinen voimavirta, sen sijaan että asettautuisi Kristukseen ja täytyisi Hengellä. Kyllähän me autamme toinen toisiamme rukouksissa, mutta sittenkin perustana täytyy olla meidän Herramme Jeesus Kristus eikä mikään uskonnollinen toimitus, ei edes raamatullinen käten päälle paneminen. Vaikka se onkin raamatullinen, niin se on tehokas ja voimallinen vain silloin, kun me ymmärrämme, että täyteys on Jeesuksessa Kristuksessa, ja meidän otollisuutemme on Jumalan edessä täydellinen sen työn tähden, jonka hän ristin puun päällä suoritti meidän tähtemme.

Sen tähden ihmiset täyttyvät Pyhällä Hengellä ymmärrettyään tämän asian, kaikenlaiset ihmiset. Mehän nimittäin arvelisimme ihmisinä, että tuo se voisi täytyä, kun se on niin hyvä – kuuluu maksavan kymmenyksiä ja rukoilee pitkiä rukouksia, ja se on niin innokas Herran työssä ja laulaa kauniisti ja todistaa jokaisessa mutkassa. Me panemme sellaisia ehtoja, mutta Jumala panee vain yhden ainoan ehdon, ja se on tämä: "...että Aabrahamin siunaus Jeesuksessa Kristuksessa tulisi pakanain osaksi, ja me niin uskon kautta saisimme luvatus Hengen."

Kaikki Jumalan lupaukset, ne ovat "niin ja aamen" Kristuksessa Jeesuksessa. Sen tähden sinä, joka olet Kristuksessa Jeesuksessa, lakkaa katselemasta omaa itseäsi, omaa otollisuuttasi, omaa kelvollisuuttasi, omia ansioitasi, sillä loppujen lopuksi siinä tarkastelussa ei kukaan selviä kuiville vesille.

Mutta nytpä, kun ihminen on tullut lunastusveren kanssa tekemisiin, hänet on julistettu otolliseksi jumalallisten toimenpiteitten avulla, kun hän on ottanut oikeutetun paikkansa Kristuksessa Jeesuksessa, niin Jumalan lupaus Pyhästä Hengestä on "niin ja aamen". Jos siis haluat olla aina täynnä Pyhää Henkeä, ei ainoastaan Uusi elämä voittaa -kokouksissa vaan tämän jälkeen jopa maanantiaamuna, niin tässä on sen resepti; pysy vain oikeassa osoitteessasi ja tällä uskon linjalla: sillä he saavat tämän luvatus Hengen uskon kautta – uskon kautta Jeesukseen Kristukseen, häneen, joka on meidän otollisuutemme.

Apostoli Pietari selitti tämän asian, joka nyt tänä päivänä tässä kokouksessa on erittäin tärkeä, kun hän sanoi Apostolien tekojen toisessa luvussa, jakeessa 39 näin:

Sillä teille ja teidän lapsillenne tämä lupaus on annettu ja kaikille, jotka kaukana ovat, ketkä ikinä Herra, meidän Jumalamme kutsuu.

Tämä lupaus Pyhän Hengen täyteydestä on kaikille ihmisille, ketkä ikinä Herra, meidän Jumalamme kutsuu. Sinä, joka olet tässä kokouksessa, jos sinä koskaan et ole täyttynyt Hengellä, niin julistan sinulle Jumalan palvelijana, että tämä lupaus Pyhästä Hengen täyteydestä on nimenomaan sinulle, koska sinä olet myöskin kutsuttu. Ja kutsuttuna sinä olet myöskin vanhurskautettu, sinut on lunastettu vapaaksi lain kirouksesta, ja sen tähden tämä lupaus Pyhästä Hengestä on sinulle, ja se on myöskin minulle, joka sinulle julistan. Tänä päivänä me voimme täytyä kaikki Pyhällä Hengellä. Se ei ole ainoastaan teoreettinen vaan käytännöllinen mahdollisuus, jos me asetumme tälle lunastuksen perusteelle. Me emme tiedä, kuinka se tulee tapahtumaan. Joskus meidän Herramme tekee ihmeitä ilman määrää yhtäkkiä, yllättäen. Sillä elämän ilmestyminen ei ole systeemi, se ei ole meidän käsissämme oleva mahti, se ei ole mahtisana meidän huulillamme. Se on Jeesuksen ilmestys. Ja hän ilmestyy joskus sellaisessa kohdassa, että me arvelemme, ettei tässä mikään ilmesty. Mutta jos Jeesus ilmestyy, niin ei se tarvitse lietsomista eikä mitään muuta kuin yksinkertaista uskoa.